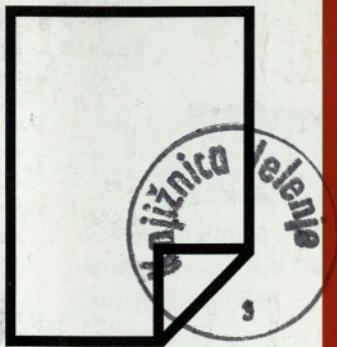
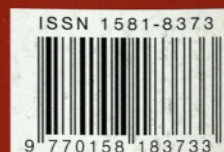

List

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

LETO XVI
ŠT. 6/7
30. JUNIJ 2009
1,60 EUR

Knjižnica Velenje
Titov trg 05
3320 Velenje

Poštšina
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

NAGRADNO VPRAŠANJE:
Kaj / kje je to?
Podrobnosti na strani 3

OBČINA ŠOŠTANJ

KOMISIJA ZA PRIZNANJA

Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, telefon: (03) 89 84 300

faks: (03) 89 84 333

Na podlagi Odloka o priznanjih Občine Šoštanj
(Uradni list Občine Šoštanj, št. 7/96 in 6/08)
Občina Šoštanj objavlja

**RAZPIS
ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA
PODELITEV PRIZNANJ OBČINE
ŠOŠTANJ V LETU 2009**

1. Ponudbe za podelitev lahko vložijo strokovne ustanove, zavodi, društva, organizacije, fizične in pravne osebe.
2. Vrste priznanj v skladu s 3. členom odloka so:
 - častni občan,
 - priznanje Občine Šoštanj,
 - plaketa Občine Šoštanj.
3. Priznanje se lahko podeli posameznikom, skupinam, organizacijam in skupnostim, podjetjem, društvom, zavodom ter drugim pravnim osebam. Priznanje se lahko podeli tudi uglednim gostom oz. delegacijam, ki uradno obiščejo občino.
4. Priznanje se podeli: za dosežke, ki prispevajo h kakovosti življenja občanov in imajo pomen za razvoj in ugled občine na področju gospodarstva, znanosti, umetnosti, kulture, športa ter humanitarnih in drugih dejavnosti. Priznanje se podeli tudi za izkazano izredno požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izjemnih dogodkih.
5. V letu 2009 so predlagana naslednja priznanja:
 - eno priznanje za častnega občana,
 - dve priznanji Občine Šoštanj,
 - plakete Občine Šoštanj.
6. Predlog za podelitev priznanj mora vsebovati naslednje podatke:
 - naziv in naslov predlagatelja,
 - naziv in naslov kandidata za podelitev priznanja,
 - vrsta priznanja, za katerega se predlaga,
 - utemeljitev predloga
7. Predlog naj se pošlje na naslov: Občina Šoštanj, Komisija za priznanja, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, od 1. 7. 2009 do vključno ponedeljka, 17. 8. 2009 do 12 ure. Upoštevali bomo samo predloge, ki bodo do tega dne do določene ure že dejansko prispeli na zgornji naslov.
8. Komisija za priznanje si pridržuje pravico, da po roku dospelih in nepopolnih predlogov ne bo obravnavala.

Predsednik Komisije za priznanje
pri Svetu Občine Šoštanj
Roman Kavšak, l. r.

**Slovenska lipa, simbolično posajena in blagoslovljena ob rojstnem dnevu
slovenske države, je v teh letih zrasla in pognala močne korenine.
Spoštovane Šoštanjčanke, Šoštanjčani, državljanke, državljani!
Iskrene čestitke ob minulem dnevu državnosti!**

Župan, svetniki in uprava Občine Šoštanj

**Revija za kulturna in
druga vprašanja občine
Šoštanj in širše.**

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko
Menih, župan.

Fotografija na naslovnici

Dejan Tonkli

Uredila

Milojka Komprej

Lektoriranje

Jožica Andrejc
(za razpise in objave odgovarja
naročnik)

Oblikovanje

Tomaž Smolčnik

Tisk

Eurograf d.o.o.

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da
prispevke za LIST št. 8 (avgust
2009), pošljejo najkasneje do 15.
avgusta 2009.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Intervju meseca:
Borut Cerar

foto Dejan Tonkli

NAGRADNO VPRAŠANJE: POZNA MO SVOJ KRAJ?

Rešitev nagradnega vprašanja iz številke 05/2009. Na nagradno vprašanje je prispelo šest
pravih in dva nepravilna odgovora. Pravi odgovor je: **Kipec sv. Florjana, delo kiparja
Ljubomira Melanška, ki je na domu krajanov, oziroma gasilskem domu v Lokovici.**
Izžrebani nagrajenec je **Silvo Pokleka iz Lokovice 28 e pri Šoštanju.** Nagrajenca prosimo, da
se oglasi **na sedežu Zavoda za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, III. nadstropje**, kjer ga
čaka lepa nagrada.

In že je pred vami novo nagradno vprašanje, ki se spet glasi: **Kaj/kje je to?** Odgovore pošljite do
15. 8. 2009 na naslov: **Zavod za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj.** Izžrebanega čaka
lepa nagrada.

VSEBINA

4	Uvidnik	26	Zanimivi poklici in ljudje
5	Naša občina	27	Zapisani (v) glasbi
8	Gospodarstvo	28	Na sončni strani Alp
9	Šolski list	29	Varovanje naravne dediščine
13	Aktualno	30	Naša društva
14	Pogled z druge strani	32	Dogodki in ljudje
15	Cerkev	34	Šport
17	Intervju	36	Iz naših KS in društev
20	Uspehi	37	Finance
22	Sredina vabi	40	Kotiček za počitek
24	Podobe kulture	42	Križanka
25	Poslanka	43	Družimo se
		44	Fotografija meseca

Koledar

piše: Milojka Komprej

Naj se poletje kar gre svoje skrivalnice, na koledarju smo že obrnili datum s prvim poletnim dnem. Čeprav mi je v avtu jutraj kazalo 12 stopinj, sem hrabro oblekla kratak rokav in temu primerno natikače. Če je verjeti gregorijanskemu koledarju, ki je v veljavi od leta 1582, potem je bil 21. junija prvi poletni dan. In s tem tudi najdaljši dan v letu. Tako so rekli tudi na radiu in še povedali, da je bil dan dolg nekaj več kot 15 ur. Da se razumemo, dan ima še vedno 24 ur, najbrž je napovedovalka mislila s tem dolžino dneva glede na sonce. No, kakor koli, prvi poletni dan ni bil vreden poletja in tudi drugi ne, ko je moj mož, ki ima na skrbi toplo družinsko vzdušje, še enkrat pred spanjem nadeval v peč centralne kurjave. Ob misli na koledar sem se spomnila, da jih obstaja več vrst in da je bil dolgo časa (in je pri nekaterih še) v veljavi julijanski, kateremu je menda oporekati višek dni. Kar tako na prvo žogo sem se jih še sama spomnila nekaj, npr. lunin, kitajski, azteški, sončev, ... ampak v tem

kontekstu poletja jih niti ne bi več omenjala. Vemo, da so gregorijanski koledar sprejeli večinoma povsod, v Avstriji leta 1584 in s tem v Sloveniji, a brez Prekmurja. Tam je bil gregorijanski koledar sprejet 1587. leta, ker je Prekmurje spadalo k Ogrski. (Saj se mi je vedno zdelo, da je v Prekmurju čas malo drugačen.) Hec, hec.

A da ne zaidem, poznavanje koledarja ni ravno vrhunec moje inteligence, pri poletju sem, ki obeta prijetne počitniške in dopustniške dni. In junij je tak zanimiv mesec. Otroci se veselijo počitnic, učitelji spočitih ušes. Oboji so v tem mesecu pregorevali in skušali nadoknaditi zamujeno. Ob tem pomislim na svoje travme in na travme svojih otrok. Šola je tako zares in služba je tako zares in življenje je tako zares! In se spet zavem, da sem leto dni starejša in da jemljem staranje drugače kot pri dvajsetih ali tridesetih. Ja, ja, pri štiridesetih in še čez so stvari več ali manj znane. In je to fajn in je lepo. In če so sanje in hrepenenja zdaj v drugačnih barvah, so še vedno sanje in hrepenenje je veliko bolj toplo. Spet me je zaneslo. Mogoče zaradi slutnje sivega lasu pod svetlimi prameni, ki jih je spretno porazdelila po lasišču moja skrbna frizerka Martina, mogoče sem še pod vtisom romana Oker, ultramarin in zelenjavni vrt domačega pisatelja Andreja Krevzla. »Kljub večplastnosti vas ta roman nagovarja z

neposrednostjo in izjemno toplino,« je o njem napisal literarni kritik. Toplina. Pa sem spet pri toplem. Posledica prvega poletnega dne ali zavedanja, da z leti vsi prepišni hodniki in stopnišča izgubijo svoj čar. A vztrajamo prav zaradi tega, da se lahko v kotičku svojega srca zvijemo v klopčič in pogrejemo svoje premrlo telo.

Zadnja številka Lista v tem polletju je pred vami. Pri sestavljanju in zbiranju vsebin me je obhajalo veliko veselja. Nad prispevki in idejami dopisnikov in nad ljudmi, ki so v njih opisani. Nekaj te sladkosti sem bila pri pisanju in urejanju deležna tudi jaz.

Ljudje smo tako ... zanimivi ... edinstveni ... čudoviti. In če znaš prisluhniti ne samo besedam, če prisluhneš, kaj ti sporočajo preko govorice telesa, nasmeha, bežnega giba. Kaj vse odkriješ! Čudoviti ljudje, čudovito življenje. V Listu boste našli kar nekaj takih obrazov. Seveda boste našli tudi druge vsebine, upam, da za vsakega nekaj. V njej je veliko šolskih novic in šolarje boste prepoznali, tiste, ki odhajajo. V jeseni jih bodo pozdravila druga šolska vrata. In bo spet leto naokoli in bo spet junij in bo koledar še kar kazal poletje. In zgodbe bodo še kar iste.

Preberite List, res je zanimiv in mogoče celo topel. Samo mogoče, kajti ogreli ga boste šele vi, bralci.

In prijetno dopustujte. Kjer koli, ni treba na konec sveta, da se človek spočije in nabere moči. Včasih je dovolj sprehod do konca vrta, do gugalnice, ki te prijetno zaziblje med nebom in zemljo.

Saj res. Tudi mojih šest mesecev urednikovanja je mimo. Naj velja kateri koli koledar, nekje na neki točki časa vse mine ali se zamenja. In prav je tako.

Naša občina

24. SEJA SVETA OBČINE

Redigiran zapisnik 24. redne seje Sveta Občine Šoštanj, ki je bila v ponedeljek, 8. 6. 2009. Na seji je bilo prisotnih 16 svetnikov. Zapisnik je pripravila Milojka Komprej.

Ostali prisotni: višja svetovalka za finance Irena Skornšek, višji svetovalec za pravne zadeve Bogomir Brložnik, svetovalka za odnose z javnostmi Barbara Turinek, referent za okolje in prostor Andrej Volk, predsednica Nadzornega odbora Občine Šoštanj Ivana Grudnik, predstavnica revizijske hiše LORIS d. o. o. Antonija Ločičnik ter predstavniki medijev. Sejo je vodil **župan in poslanec v DZ Darko Menih**, zapisnik je pisala Suzana Koželjnik.

Svetnikom se je prvič predstavil višji svetovalec za pravne zadeve **Bogomir Brložnik**, zaposlen v občinski upravi od aprila dalje. Dnevni red je bil po razpravi in po umiku predloga o zamenjavi točk dnevnega reda (9. točka s 4.), ki ga je podal svetnik **Marjan Vrtačnik** (SNS) s 16. glasovi ZA potrjen. Brez pripomb sta bila potrjena zapisnik 23. redne seje in zapisnik 2. korespondenčne seje.

Sprejem predloga Odloka o zaključnem računu proračuna Občine Šoštanj za leto 2008 je bila ena izmed pomembnejših točk dnevnega reda in svetniki so se je lotili med prvimi. Poslušali so mnenje NO o zaključnem računu proračuna Občine Šoštanj za leto 2008, ki ga je predstavila ga. Ivana Grudnik, predsednica NO. Proračuni Občine Šoštanj so bili veljavni, pri pregledanih postopkih oddaje javnih naročil NO ni odkril posebnih nepravilnosti (kršitev). NO je dal pobudo, da naj dokumentacija vsake zaključene investicije ali projekta vsebuje tudi primopredajni zapisnik in podatek o končni vrednosti investicije. Za delovanje vseh KS v občini je NO ponovno predlagal izdelavo enotnih kriterijev pri poslovanju (kot je uporaba telefona, interneta, zavarovanje premoženja, izplačilo sejin in drugo). Občinski upravi predlagajo, da aktivno sodelujejo pri projektu vrednotenja in evidentiranja vseh nepremičnin, ki so v lasti Občine Šoštanj. Občini Šoštanj dajejo pobudo, da s svojim delovanjem ustvarijo čim boljše pogoje za razvoj podjetništva in novega investiranja v občini. Nadzorni odbor Občine Šoštanj predlaga Svetu Občine Šoštanj,

da sprejme zaključni račun proračuna Občine Šoštanj za leto 2008, ki izkazuje 762.155 EUR proračunskega presežka.

Povzetek Poročila o izvajanju notranjega revidiranja Občine Šoštanj za leto 2008 je podala predstavnica revizijske hiše LORIS, d. o. o. **Antonija Ločičnik**, državna notranja revizorka. V Občini Šoštanj so notranje kontrole ustrezne, zanesljive in uspešne na vseh pregledanih področjih, razen na področju javnih naročil, kjer so šibke. Izvajanje priporočil revizorjev iz prejšnje revizije za odpravo nepravilnosti in nesmotnosti poslovanja ocenjujejo kot zadovoljivo, razen ukrepov, ki se nanašajo na javna naročila in so delno zadovoljivi. Podajajo pozitivno mnenje k zaključnemu računu proračuna Občine Šoštanj za leto 2008.

Ker dodatne razprave ni bilo, so svetniki **sglasno** izglasovali **Odlok o zaključnem računu proračuna Občine Šoštanj za leto 2008**.

Takoj za tem je sledil sprejem predloga Odloka o proračunu Občine Šoštanj za leto 2010. Svetnik **Vojko Krneža** (SDS) je podal amandma skupaj s podpisniki. Predlagajo spremembo Odloka o proračunu Občine Šoštanj za leto 2010 tako na prihodkih kakor tudi na odhodkih, in sicer v višini 160.000,00 EUR za namen projekta za izgradnjo brezžičnega interneta za področje celotne občine. Za amandma je bila podana sledeča obrazložitev.

Prebivalci Občine Šoštanj, ki živijo izven mestnega jedra kakor tudi večina, ki jih živi izven strjenih naselij v krajevnih skupnostih, imajo otežen dostop do interneta, tako da obstajajo območja, na katerih do interneta sploh ni možno priti. Zato je Občina Šoštanj naročila projekt za izgradnjo brezžičnega interneta za področje celotne Občine Šoštanj. Z načrtovanim projektom bo pokritost z možnostjo dostopa do brezžičnega interneta 85–90 % celotne Občine Šoštanj. Pri načrtovanju finančne konstrukcije projekta za izgradnjo brezžičnega interneta za področje celotne Občine Šoštanj je potrebno v proračunu za leto 2010 načrtovati namenska sredstva in vključiti sredstva tako na prihodkovni kakor tudi na odhodkovni strani. Pričakovani prihodki se načrtujejo tako na postavki donacije in darila od domačih pravnih oseb in prejetih sredstev iz državnega proračuna. Slednje smo vključili na podlagi javnega razpisa iz ukrepa 322: Obnova in razvoj podeželja, ki v svojem sklopu omogoča pridobitev 50 % nepovratnih sredstev. Za prijavo na razpis pa je dejansko pogoj, da bodo načrtovano investicijo vključili v proračun in v NRP.

Predlagani amandma je bil SPREJET na dodatno pojasnilo župana Darka Meniha, ki je povedal, da je Občina Šoštanj imela v proračunu planirana sredstva za moderno elektronsko tablo, ki naj bi bila postavljena v Šoštanju. Občani bi si na tej tabli ogledali različne informacije od onesnaženja zraka in druge podatke. Porodila se jim je ideja, da bi namesto te table raje naredili projekt za izgradnjo brezžičnega interneta za področje celotne občine. Tako je v sodelovanju s TEŠ-em prišlo do realizacije te ideje s člani projektne skupine, ki je izdelala projekt. Menil je, da občani sedaj bolj potrebujejo internet kot to informativno tablo, do katere bodo prišli še kasneje.

Po obrazložitvi Odloka o proračunu Občine Šoštanj za leto 2010 višje svetovinke za finance **Irene Skornšek** je bil le-ta dan v razpravo.

Svetnica **Vilma Fece** (LDS) je vesela, ker so se povečala sredstva za delovanje mladinskega centra. Zanima jo, komu morajo predložiti program delovanja oziroma kdo bo ta program potrdil. Vesela je tudi, da se predvidevajo določena sredstva za eventualno subvencioniranje odvoza in sortiranje komunalnih odpadkov. Situacija bo do konca leta verjetno precej kritična, če se bo resnično zaprla deponija. Žalostna pa je, da se niso dotaknili pomislekov glede financiranja izgradnje kegljišča. V letošnjem oziroma

Vilma Fece se zavzema za mladinski center.
foto: Dejan Tonkli

v naslednjih letih je prisotna precej velika investicija za izgradnjo kegljišča, ki je predvidena v vrednosti 1.720.000 EUR. Investicija za izgradnjo športnega parka pa je velik zalogaj in vreden samo 992.940 EUR. Pri teh številkah ji zneski investicij ne gredo skupaj z vidika investiranja in jo zanima, kakšno kegljišče bodo imeli. V vsakem primeru je z namenjenimi sredstvi za delovanje mladinskega centra kakor s sredstvi za subvencioniranje odvoza in sortiranje komunalnih odpadkov zadovoljna.

Potrnila bo predlog Odloka o proračunu Občine Šoštanj za leto 2010.

Ker ni bilo več razprave je Svet Občine Šoštanj **sprejel Odlok o proračunu Občine Šoštanj za leto 2010 z vključenimi spremembami.**

V nadaljevanju so potrdili **Sklep o letnem načrtu pridobivanja in razpolaganja z nepremičnim premoženjem Občine Šoštanj za leto 2010 ter Odlok o koncesiji za opravljanje lokalne gospodarske javne službe odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov v Občini Šoštanj.** K odloku je svetnik **Vojko Krneža** (SDS) podal dodatno pojasnitev predvsem na 10.

Drago Koren bo v svetu Zavoda OŠ, Viki Drev, zadaj levo pa dobil potrebnih glasov za NO Komunalnega podjetja Velenje. / foto: Dejan Tonkli

člen tega odloka, ki govori o koncesionarjevem pravnem monopolu. Sam pri sebi je prišel do zaključka, da je to tisti odlok, ki bo reguliral zbiranje in odvoz odpadkov, za katerega je bila ustanovljena tudi nova firma PUP-Saubermacher ROSIO, za katerega so glasovali tudi na dveh korespondenčnih sejah. Ta člen govori tudi o tem, da bo lahko zaenkrat zbiralo in odvažalo smeti podjetje ROSIO, ki pa še mora pridobiti koncesijo. Ta člen daje jamstvo, da ne bodo naprtili občanom Občine Šoštanj oziroma širše vsem v Šaleški dolini dodatnih obveznosti po izgradnji objektov za sortiranje odpadkov. Sam ta odlok podpira, saj si vsi prizadevajo, da bi bili ti stroški odvoza in sortiranja čim manjši.

Pravilnik o dodeljevanju sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v Občini Šoštanj je na kratko obrazložil referent za okolje in prostor **Andrej Volk**. Pravilnik bo služil kot osnova za izvedbo javnega razpisa za dodeljevanje sredstev za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v Občini Šoštanj. Predlagani pravilnik je predhodno obravnavala že komisija

za razvoj malega gospodarstva, ki nanj ni imela pripomb. Komisija je sprejela sklep, da se pravilnik v predlagani obliki predlaga Svetu Občine Šoštanj v sprejem. Pravilnik je bil brez razprave sprejet.

V naslednji točki dnevnega reda so svetniki obravnavali Predlog sklepa o imenovanju člana Nadzornega sveta Komunalnega podjetja Velenje, d. o. o.

Kratko obrazložitev k 9. in 10. točki dnevnega reda je podal predsednik komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja **Peter Radoja**. Komisija KMVI se je sestala in pregledala predloge, ki so prispeli v predvidenem roku. Po krajši razpravi je komisija predloge izglasovala in za člana Nadzornega sveta Komunalnega

podjetja Velenje imenovala **Viktorja Dreva**, za predstavnike Sveta zavoda Osnovne šole Šoštanj pa izglasovala Vilmo Fece, Branka Sevnčnikarja in Draga Korena. Svetu so predlagali, da ta dva sklepa sprejmejo.

Župan Darko Menih je pojasnil, da je k 9. točki dnevnega reda predlagan amandma o tajnem glasovanju.

Svetnik **Marjan Vrtačnik** (SNS) je

s podpisi svetnikov podal zahtevo o tajnem glasovanju. Ker se je svetnik **Štefan Szabo** (LDS) javno izrekel, da podpira Viktorja Dreva za člana v Nadzorni svet Komunalnega podjetja Velenje, je predlagal županu, da v komisijo za tajno glasovanje imenuje drugega člana.

Župan Darko Menih je predlagal petnajst minut odmora za pripravo tajnega glasovanja in predlagal komisijo za izvedbo tajnega glasovanja v sestavi Marjan Vrtačnik, član, Drago Kotnik, član, in sam kot predsedujoči za predsednika komisije. Predlog je bil izglasovan.

Po končanem tajnem glasovanju je komisija pregledala vse glasovnice in predsednik komisije župan Darko Menih je razglasil volilne rezultate.

Za predlog Sklepa o imenovanju člana Nadzornega sveta Komunalnega podjetja Velenje, d. o. o. je bil izid glasovanja sledeči: Za tajno glasovanje je bilo pripravljenih 20 glasovnic. Glasovalo je 16 svetnikov, ki so

bili prisotni na 24. redni seji Sveta Občine Šoštanj. Glasovali so o sprejemu predloga Sklepa o imenovanju člana Nadzornega sveta Komunalnega podjetja Velenje, d. o. o.

Oddanih je bilo 16 glasovnic. Med oddanimi glasovnicami je bilo 16 veljavnih in nič neveljavnih glasovnic.

ZA je glasovalo 6 svetnikov, PROTI je glasovalo 10 svetnikov.

Na osnovi rezultatov je komisija ugotovila, da s 6 glasovi ZA in z 10 glasovi PROTI Sklep o imenovanju člana Nadzornega sveta Komunalnega podjetja Velenje, d. o. o. NI SPREJET.

Svet ne sprejme Sklepa o imenovanju člana Nadzornega sveta Komunalnega podjetja Velenje, d.o.o. Viktorja Dreva, kot je bil predlagan.

Pod točko 10. so svetniki sprejeli **Sklep o imenovanju članov Sveta zavoda Osnovne šole Šoštanj**. Predstavniki ustanovitelja v Svet zavoda Osnovne šole Šoštanj so VILMA FECE, Cesta talcev 2/a, Šoštanj, FRANC BRANKO SEVNČNIKAR, Topolšica 206/a, Šoštanj in DRAGO KOREN, Lokovica 143/a, Šoštanj.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA SVETNIKOV

Svetnik **Leopold Kušar** (DeSUS) je zopet pozval, da mu občinska uprava vrne vse originalne pritožbe glede vračila sredstev za telekomunikacijsko omrežje, ki jih je naslovil na Občino Šoštanj. To pa traja že dve leti.

POBUDE IN VPRAŠANJA SVETNIKOV

Svetnico **Vilmo Fece** (LDS) zanima objava informacije v šoštanjškem Listu glede objave o rušenju zgradbe bivše Kovinotehne. Zanima jo, kdo je pridobil gradbeno dovoljenje za rušenje zgradbe in kdo je zrušil to zgradbo.

Že na prejšnji 23. redni seji Sveta Občine Šoštanj je postavila vprašanje glede javno zasebnega partnerstva na lokaciji bivšega bazena oziroma novega trgovskega centra. Zanima jo, ali je to javno zasebno partnerstvo, kakšen delež bo Občina Šoštanj imela pri odkupih parkirišč, ker v proračunu ni jasno napisano, kakšen je delež kegljišča v tem delu oziroma kakšno je razmerje kapitala na tej lokaciji.

Svetnik **Roman Kavšak** (N.Si) je podal pobudo, da bi v nedeljo vsi prispevali kakšen glas za MePZ Svoboda, ki nastopajo v finalu oddaje Spet doma in bi bila velika promocija za Občino Šoštanj, če zmagajo.

Župan Darko Menih je nato zaključil sejo.

Občinske

piše: mag. Barbara Turinek,
svetovalka za odnose z javnostmi
foto: Barbara Turinek

novice

OPORNI ZID V LOMU

V Lomu pod lokalno cesto LC 410 040 so se v začetku tedna začela izvajati dela za izgradnjo kamnite zložbe. Dela, ki bodo končana predvidoma v začetku julija, izvaja Andrej, d.o.o.

Cesta bo v času izgradnje opornega zidu delno zaprta tekom gradnje. Vse uporabnike ceste naprošamo, da prilagodijo vožnjo razmeram na cesti, da upoštevajo prometno signalizacijo, predvsem pa za strpnost.

IZGRADNJA REKREACIJSKEGA IN KULTURNEGA SREDIŠČA RAVNE

Pogodba za projekt izgradnje »Rekreacijskega in kulturnega središča Ravne« je bila podpisana v začetku maja letos. Izvajalca Esotech d.d., Velenje in Mins No.1, Velenje sta začela s pripravljalnimi deli in izkopom. Dela tečejo po dogovorjenem terminskem načrtu.

Dela v Ravnah so na tleh.

ASFALT NA DRŽAVNI CESTI

V nedeljo, 14. junija 2009, so na regionalni cesti – državna cesta R2-425 Šoštanj-Sentvid – izvedli asfaltno podlago. Investicija je potekala v dveh delih. Na odseku od mostu do železniške postaje je dela izvajal Vegrad, d.o.o. v sklopu izgradnje novega trgovskega centra, ki ga gradi Toming Consulting, d.o.o. Od železniške postaje do križišča pri vrtcu Šoštanj – enota Brina, pa je dela izvajal Slemenšek, d.o.o. za Direkcijo RS za ceste in Občino Šoštanj.

Izvedbi asfaltna podlage je sledila še izvedba horizontalne signalizacije (osne črte, zebre,...).

Šoštanj se veseli posodobljenih cest.

POJASNILO: Gradbeno dovoljenje za rušenje stavbe bivše Kovinotehne je pridobil Toming Consulting, d.o.o. in ne Občina Šoštanj, kot je bilo po pomoti navedeno v Listu št. 4, 24. April 2009, str. 5. Zaradi pomote se opravičujemo.

SANACIJA PLAZU V TOPOLŠICI

V Topolšici se je v začetku tega tedna začela izvajati sanacija plazu na javni poti JP 910 220 v Topolšici pri domačiji Vržišnik. Dela, ki bodo končana predvidoma v roku 14 dni, izvaja Hriberšek Stanko s.p.

Na odseku se izvaja armiran betonski oporni zid, ki bo izboljšal varnost in omogočil normalno prometno stanje. Cesta bo v času izvajanja del delno zaprta, zato naprošamo vse uporabnike ceste za strpnost.

RESTAVRATORSKI POSEGI V VILI MAYER

V Vili Mayer, ki jo Občina Šoštanj prenavlja s pomočjo sofinancerskih sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in Ministrstva za kulturo RS, ki sofinancirata 95 % upravičenih stroškov, so 1. junija stekla obsežna restavratorska dela, ki jih izvaja Restavratorski atelje Bogovčič Triptih d. o. o. iz Ljubljane.

Priprave na restavriranje so trajale dva meseca, restavratorskih priprav in zdajšnjih posegov pa so se lotili še posebej skrbno.

Zahtevna dela opravlja ekipa, ki jo sestavlja skupina strokovnjakov z različnih področij: restavratorji likovnih umetnin (stenskih poslikav, vitraž, štukatur ...), restavratorji lesa, slikarji, kiparji, kovač, ključavničar, mizar, steklar in drugi.

Po prvotnih predvidevanjih naj bi se dela odvijala v treh prostorih. Sedaj pa so odkrili nove poslikave še v spodnji etaži v veži, na stopnišču in na spodnjih straneh stopnišča. Vse na novo odkrite poslikave so podobne ostalim, že odkritim. Gre za večbarvne obrobe sten, stropne iluzionistične okvire in stropne rozete. V veži v pritličju so na stropu odkrili tudi pozlato na štukaturnem okviru, ki je bila skrita pod več plastmi beleže.

Konservatorski nadzor nad izvedbo restavratorskih del opravlja Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Celje.

Delo poteka zelo precizno.

Gospodarstvo

VELIK PORAST INOVATIVNOSTI

Podeljena priznanja in diplome za najboljše inovacije v SAŠA regiji za leto 2008.

V začetku junija je Savinjsko-šaleška gospodarska zbornica (SŠGZ) na priložnostni slovesnosti (2.6.09) v Centru Nova v Velenju podelila priznanja in diplome za najboljše inovacije v SAŠA regiji za leto 2008. Na javni razpis v lanskem letu je prispelo v ocenitev 25 predlogov

Tudi v Šoštanju so priznani inovatorji. / foto: Jože Miklavc

inovacij od 15 predlagateljev, od tega od enega samostojnega inovatorja, ostale od poslovnih sistemov s tega področja. Inovacije je izvajalo ali pri njih sodelovalo kar 134 inovatorjev, kar je v obdobju enajstih let tovrstnih aktivnosti SŠGZ svojevrsten rekord.

Predsednik komisije za inovacije pri SŠGZ **Bojan Stropnik** je poročilu na slovesnosti povedal, da so med lanskoletnimi prijavljenimi inovacijami prevladovala, tako pa je bilo tudi prejšnja leta, profesionalne inovacije. To pomeni, da je večinski delež le teh iz tehničnih okolij ter predvsem iz proizvodnih podjetij, kjer se zavedajo, da je inovativnost temelj razvoja in produktivnosti. Ponovna občutna rast inovacijske aktivnosti po dveh letih občutnega upada, kaže na vzpodbujanje produkcijskega in delovnega okolja prav v času, ko je zaradi gospodarske krize tovrstna dejavnost še kako nujna. Zagotovo pa to pomeni, da je svojo nalogo odlično opravila tudi SŠGZ s svojo stalno komisijo, ki je orala ledino in je v desetletju ustvarila profesionalen sistem ter zaupanja vreden odnos do predlagateljev inovacij. Kot je bilo slišati od direktorja SŠGZ **Francija Kotnika** ter predsednice te institucije **dr. Cvetke Tinauer**, si bo ta institucija tudi v prihodnje prizadevala ustvarjati takšne pogoje, ki bodo pritegnili tudi manjša podjetja, njihove menažerje, razvojnike, tehnologe in druge strokovnjake ter samostojne podjetnike, da bi jih v prihodnje v večji meri motivirala za

sodelovanje v natečaju. Vstop do nacionalnega nivoja ter prijavljanja patentov je namreč tesno povezan z regionalnimi zbornicami ter posredno z Gospodarsko zbornico Slovenije.

Inovativno dejavnost ter dosežene rezultate v SAŠA regiji je pohvalila tudi podsekretarka v Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo **dr. Erika Glasenčnik**. Dr. Cvetka Tinauer je izrazila pričakovanje, da bo država v prihodnje spodbujala trajnostno inoviranje na

hišni aparati Nazarje kar dve zlati ter Gorenje d.d. ob sodelovanju največje skupine inovatorjev za novo generacijo kuhalnih aparatov širine 600.

Prireditvi ob rob bi lahko dodali kot zunanji opazovalec, da je kljub pomanjkanju finančnih sredstev, SŠGZ odločilni motor za koordinacijo nujnih ukrepov, izobraževanje, vplivanje na gospodarski in politični dialog z državo ter ne nazadnje za vzpodbujanje inovativne dejavnosti.

Jure Sevcnikar prejema priznanje iz rok dr. Cvetke Tinauer. foto: Jože Miklavc

eni strani z različnimi spodbudami in davčnimi olajšavami, na drugi strani pa z lastnim trajnim inoviranjem, kar bi s časom lahko postala od proizvodnje neločljiva funkcija slehernega produkcijskega procesa. To pa bo pomenilo tudi konkurenčno sposobnost na domačem, evropskem in globalnem trgu, kjer smo že zdaj soočeni z neizprosno konkurenco.

Na slovesnosti so podelili eno diplomu za profesionalno inovacijo, dve bronasti priznanji za splošne inovacije ter šest bronastih priznanj za profesionalne inovacije. Srebrna priznanja za profesionalne inovacije je prejelo šest predlagateljev, zlato priznanje za splošne inovacije en predlagatelj ter zlata priznanja za profesionalne inovacije kar šest predlagateljev. Bronasto priznanje za splošne inovacije je prejel **Jurij Sevcnikar** iz Lokovice za varnostni podstavek za kolesa ter isti avtor tudi srebrno priznanje za splošne inovacije za Podporo prenosnim terminalom pri skladiščnem poslovanju. Bronasto priznanje za profesionalno inovacijo za Polavtomatsko etiketirko s pnevmatsko datumirko za lepljenje samolepilnih etiket na konusno embalažo so prejeli: **Vladka Kaiser, Peter Komarički in Mojca Kaiser** iz podjetja Kaiser-konstrukcije in proizvodnja opreme iz Raven pri Šoštanju. Zlata priznanja pa so prejeli skupina avtorjev iz Premogovnika Velenje, Gorenje d.d. - program Indop in Orodjarna d. o.o., HTZ Velenje, BSH

Slovesnost, katero so popestrili s kulturnim programom nadarjeni mladi glasbenice in glasbeniki, študentje akademije za glasbo v Ljubljani (iz našega okolja), so zaključili s prijetnim druženjem.

INOVATOR JURE SEVČNIKAR

Jure Sevcnikar se je zaposlil na svoje prvo delo kot kovinostругar v Kleparstvo Šoštanj, svojo prvo in dolgoletno obrt pa je pričel na svojem domu v Lokovici leta 1974 z izdelavo lesne galanterije. Znanje strugarstva mu je prav prišlo, z leti pa ga je »izpilil« in postal mojster svojega poklica. Prvo idejo za inovacijo mu je svetoval Alojz Pirečnik, kasneje pa je skoraj pri vsakem novem naročilu kaj izboljšal, pocenil in poenostavil. Kot zanimivost je povedal, da je skupaj s še dvema partnerjema izdelal za nemški trg kar dva milijona lesenih kock za družabne igre. Šele v zadnjem času pa je svoje novosti predstavil tudi komisiji za inovacije pri Savinjsko-šaleški gospodarski zbornici in uspel s predlogoma. Prejel je bronast priznanje za splošne inovacije za varnostni podstavek za kolo (proti kraji) ter srebrno priznanje za izdelavo predkurišča ali peč na lesno biomaso (tudi malo peč za kurjenje v gospodinjstvih), ki jo lahko izdelata za bistveno nižjo ceno, izkoristek lesnih sekancev ali briketov pa je zelo povečan. To je v tem času izjemnega pomena, saj so lahko prihranki zelo prepričljivi.

Jože Miklavc

BRALNA ZNAČKA 2009

V cvetu leta, 26. maja 2009, je napočil trenutek, ko smo učenci in mentorji OŠ Šoštanj izrekli: "Uspelo je nam in ponosni smo, da smo osvojili priznanje Bralne značke!" Tone Pavček nas vsako leto s svojo ljubeznijo do pisane besede vedno znova navdihuje z njegovo s srcem pisano

in izrekljivo poetiko, ki pravi, da je knjiga kot prva ljubezen, ki bo nas v spominih obiskala, ko nam bodo osiveli lasje, da bo z nami skozi različna obdobja in tudi kadar bomo sami, bo njen glas nam zašepetal iz listov nežni stih. Za vse, kar se trudimo, je vredno pohvale, pa naj bo to le beseda ali lepa misel. Z zadnjo,

lepo mislijo, nas je v nagrado pospremila ravnateljica, ki nam je tudi zaželela, da bi veselje do branja knjig ostala vrednota za vse življenje. Tako smo vsi, ki smo letos osvojili bralno priznanje, bili nagrajeni ne le s pohvalo, temveč tudi s privlačno nagrado – od 1. do 6. razreda so si ogledali animirani film Divji valovi, od 7. do 9. razreda pa dramo Somrak. Nagrada je bila edinstvena, saj smo bili oproščeni pouka in uživali v razburljivem filmskem spektaklu. Za vas, mlade in manj mlade bralce in nebralce, naj izrečem še zaključno misel o knjigah, ki so kot zvezde na nočnem nebu. Nešteto jih je in tako daleč so, da se zaradi tega mogoče ne upamo poseči po njih! A zamislite se, kako temno bi bilo, če bi nekoč vse te knjige, to skrivnostno svetlikajoče se obzorje naših misli, ugasnile in prenehale oddajati neomajno moč človeškega znanja in domišljije. Drznite si brati!

Klementina Borovnik,
Tomaž Repenšek, OŠ Šoštanj

Ponosni na osvojeno bralno značko. / foto: arhiv šole

Ravnateljica je vse pohvalila. / foto: arhiv šole

PREDAJA KLJUČA

V sredo, 10. 6. 2009, smo osmošolci doživeli prijetno preizkušnjo. Predaja ključa je na OŠ Šoštanj že tradicija, zato so nam jo tudi letos zagodli devetošolci. Po tradiciji naj bi zapustili ključ šole najbolj uspešnemu razredu med osmošolci. Ker so lani zmagali 9. d, so letos oni sestavljali naloge in vodili program. Prva naloga je bila petje fantov, kjer ni manjkalo smeha, temveč posluha. V drugi nalogi so morala dekleta olupiti in pojesti banano samo

z usti. Tretja naloga je bila pretakanje vode po slamici. Najbolj pa smo se zabavali pri 4. nalogi, kjer je moral fant z zavezanimi očmi prehoditi pot z ovirami, deklica pa mu je dajala navodila. V dveh razredih sta fanta pot prehodila v manj kot dveh minutah, v enem razredu pa je učenec hodil skoraj štiri minute in pol. Pri zadnji nalogi pa je sodeloval cel razred, in sicer pri prenašanju vode z lončkom v vrč. Pri tej nalogi pa je zmagal 8. d, ki je ves čas nazadoval.

Pri nalogah vsekakor ni manjkalo smeha. Tudi

pretirane tekmovalnosti se ni čutilo. Na koncu pa je sladko zmago slavil 8. b, ki so morali za nagrado poiskati ključ v škatli polni drugih ključev.

Na naši šoli je predaja tradicija, kjer se vsi razredi zelo zabavamo, sploh tisti, ki ne tekmujejo. Držimo pesti, da bodo drugo leto tudi letošnji zmagovalci, 8. b razred, poskrbeli za visoko gora veselja.

Klementina Borovnik,
8. d, OŠ Šoštanj

Predaja ključa. / foto: arhiv OŠ

Ključ si je bilo treba izboriti. / foto: arhiv OŠ

Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin (GSR)

Se dovolj zavedamo posledic sajenja gensko spremenjenih rastlin?

Državni zbor je 21. maja po nujnem postopku sprejel Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami. Besedilo je bilo v uradnem listu objavljeno 1. junija, zakon pa je stopil v veljavo 16. junija.

Nekateri poslanci so bili proti

Nekateri poslanci si želijo začasne prepovedi uporabe zakona. Od ministra za okolje Karla Erjavca pričakujejo sprejetje potrebnih ukrepov za ustanovitev posebne skupine neodvisnih strokovnjakov, ki bi v raziskavi zbrali ustrezne podlage za uveljavitev varnostnega pridržka za Slovenijo. Dodelati je potrebno tudi še podzakonske akte.

Po njihovem mnenju za nujni postopek ni bilo nobene potrebe, saj je sezona setve letos že mimo. Če bi poslanci zakon sprejemali po rednem postopku, bi ga lahko podrobneje in bolj tehtno obravnavali. Tako pa je med drugim ostalo odprto poleg ostalega tudi vprašanje, čemu je zakon sploh namenjen, so zapisali v pobudi Državnemu svetu. Državni svet je 27. maja odločal o predlogu za sprejem odločilnega veta na zakon, vendar ga ni izglasoval.

Sprejetje zakona spremljali protesti

Med tem, ko so v državnem zboru odločali o zakonu, so se pred parlamentom zbrali številni protestniki. Vodila jih je Meta Vrhunc, ki si že dolga leta prizadeva za ekološko pridelavo rastlin, namenjenih za prehrano. Na podlagi nekaterih slabih izkušenj iz tujine, zlasti iz ZDA in Kanade, nasprotniki zakona menijo, da posevki gensko spremenjenih organizmov kot kužna bolezen kontaminirajo gensko čiste in te izginjajo. V nekaj letih pridelovanje gensko čistih rastlin ni več mogoče.

Kulturne rastline, ki so človeku tisočletja omogočale preživetje, in ki bi jih morali čuvati kot največji zaklad, bodo sčasoma izrinjene in bodo povsem izginile. Tako bodo za naše zanamce za vedno izgubljene. Ker je zakon sprejet, manjkajo še sicer podzakonski akti – ti naj bi bili sprejeti do začetka prihodnjega leta – in je Državni svet odklonil veto, ostaja še možnost zakonodajnega referendum, menijo nasprotniki zakona.

Pridržek le za koruzo

V skladu z evropsko zakonodajo Slovenija ne more sprejeti moratorija na gojenje vseh GSR. Lahko se odločamo le za posamezne primere. Karpomeni, da bi zdaj prišel v poštev le varnostni pridržek proti gojenju koruze MON 810, ki ima edina dovoljenje za pridelavo v Evropski uniji.

Če bodo umrle čebele... / foto: Marija Lebar

Je to paradiznik? / foto: Marija Lebar

Ta koruza je gensko spremenjena tako, da sama proizvaja strup proti škodljivcu koruzni večji in je zato ni treba tretirati z insekticidi proti omenjenemu škodljivcu.

Varnostni pridržek za omenjeno poljščino so na podlagi ugotovitev francoskih znanstvenikov lani sprejeli v Franciji. Letos se je varnostni pridržek odločila uveljaviti tudi Nemčija. Nemška ministrica za kmetijstvo ni navedla, kakšna so nova znanstvena spoznanja,

na katera opira svojo odločitev. Sklicevala se je na pet drugih držav EU, ki so ta pridržek uveljavile pred tem. Evropski komisiji do zdaj ni uspelo s predlogom, da bi te države prisilili k umiku varnostnega pridržka. Koncern Monsanto, ki ima patent za omenjeno koruzo, je proti odločitvi nemške vlade vložil tožbo, ki pa je bila zavržena.

Odziv naše regije na GSO

Že pred časom je civilno združenje Inštitut za trajnostni razvoj pozvalo vse slovenske občine, naj svoja ozemlja razglasijo za območja brez gensko spremenjenih organizmov. Pozivu se je pridružila tudi večina šaleških in zgornjesavinjskih občin. Občina Šoštanj je izjavo podpisala že 24. 9. 2007.

Za našo dolino, kjer je precej ozemlja pod varstvom Natura 2000 in kjer je kar nekaj zavarovanih območij, je še posebej pomembno, da bi ohranila svojo biotsko raznovrstnost in v skladu s smernicami

trajnostnega razvoja razvijala okolju in človeku prijazne oblike pridelave hrane in trženje le-te preko tako imenovanega mehkega turizma. Zato nam ne bi smelo biti vseeno, kaj vnašamo v sedaj še dokaj ohranjeno naravno okolje.

Vprašanje je tudi, ali bi naše okolje, ki je zaradi različnih škodljivih emisij še posebej občutljivo in si kljub izboljšanju zraka še ni povsem opomoglo, sploh še preneslo tako neraziskano obremenitev.

Marija Lebar

Piše: Edi Vučina

Pogled z DRUGE strani

»Ne bo več dolgo, ko bo mesto zasijalo v povsem novi luči in bomo s ponosom lahko rekli, da prihajamo iz Šoštanja.«

Takole, precej optimistično, je svoj uvodnik v prejšnjem LIST-u zaključil Tomaž Sinigajda. Lepo je slišati vzpodbudne besede, zlasti od mladih ljudi, ki imajo radi svoje mesto. Omenjeni uvodnik mi je v spomin priklical nekatere občutke, ki sem jih zazrt v prihodnost s sabo prinesel po končanem študiju, oborožen s svežim znanjem in z veliko mero upanja. Kar precej svoje energije sem kasneje vložil v iskanje poti, kako bi uporabil pridobljeno znanje in takrat na propad obsojeni Šoštanj usmeril v »pravo (urbanistično arhitekturno) smer«. Saj ne rečem, bilo je tudi nekaj uspehov. Začelo se je z ureditvenim načrtom in vrnitvijo Marije na nekdanji glavni trg. Sledila je umestitev stanovanjskega kompleksa na območju bivše tovarne gumbov. Tudi za prenovu Kajuhovega parka, izgradnjo lesenega peš mostu čez Pako in projekt barvanja mestnih fasad, lahko rečem, da sem vesel, da sem lahko prispeval svoj del. Če dodam še učinkovito prenovu Pibernikove kavarne, ohranitev pustega gradu in izgradnjo muzeja usnjarstva, sem pa tudi že izčrpal večino omembe vrednih pridobitev, ki jih je mesto doživelo v zadnjih dvajsetih letih. Če na koncu še odštejem kar nekaj objektov, ki jih je mesto izgubilo, pa bilanca ni prav uspešna.

Prav je, da tisti, ki še z optimizmom zrejo v prihodnost, še sami poskusijo potisniti zarjaveli voz razvoja naprej po poti. Zdaj, obogaten z številnimi izkušnjami že vem, kako težko je to. To je spoznal tudi vsak, ki je v zadnjih dvajsetih letih mesta, ki bo leta 2011 šlo še 100 let, poskušal razporejati javni, od davkoplačevalcev pobrani denar in z njim zadovoljiti lokalne volivce. Še vedno je namreč živih tistih nekaj šoštanjčanov,

ki so živeli v času razcveta mesteca pod Pustim gradom. Še vedno je težko tekrovati s podobami iz starih razglednic in zgodbami o času, ko so šoštanjčani res lahko s ponosom povedali, kje živijo. Seveda je bil to še čas pred vojno, pred »napadi« in »poboji«, pred razvojem »parazitske« energetike. Vsak Župan ali predsednik KS, ki se je trudil ljudem vrniti upanje, se je soočil z nenasitno potrebo meščanov, da hiše ne bi več propadale, da trgi ne bi bili zanemarjeni, da bi se mladi imeli kje zbirati, da bi se mamice lahko varno sprehajale z otroki, da bi upokojenci lahko v miru posedeli na klopci v parku. Vsak je tudi na svoji koži čutil, da ni dovolj, da le asfaltiraš cesto, le zgradiš novo stavbo, le zapraviš nekaj javnega denarja. Ne,

– naš dom«, bo vedel, kaj imam v mislih. Človeštvo je prav v času naše generacije postavilo na glavo ravnesje, ki se je oblikovalo v štirih milijardah let evolucije našega planeta in zaenkrat ni videti, da smo se sposobni spremeniti. Film, ki so ga snemali in prvič prikazali v več kot petdeset državah naenkrat, sicer poskuša biti optimističen. Apelira na vse nas, da se rešimo odvisnosti od fosilnih goriv, te uskladiščene sončne energije in že končno začnemo uporabljati energijo tam, kjer jo je res v izobilju, pri osnovnem viru – SONCU.

Postrganje še preostale uskladiščene sončne energije, ki jo predstavlja lignit, zato ne more predstavljati svetle prihodnosti in ne more vzbujati optimizma. Tudi ustvarjalnosti in razvoja novega modela družbe, ki ga potrebujemo za preboj iz krize, žal ne vzpodbuja. Enako bi lahko trdili kar za večinoma ostarelo in iztrošeno Slovenijo, ki ne omogoča več gospodarskega napredka. V treh največjih evropskih državah (Francija, Nemčija in Velika Britanija) so na volitvah presenetljivo veliko glasov prejele »zelene« stranke, ki ponujajo alternativo dominaciji načela profita. V Sloveniji pa v ekologijo usmerjena politika že

Lepe pozdrave iz mesteca pod dimniki !

foto: Edi Vučina

pomembno je kako to storiš. Ali ti uspe to kar delaš, narediti s presežno vrednostjo, dodati nekaj originalnega, kar še ni storil nihče pred tabo, pa je odvisno le od ustvarjalne moči, ki jo premorejo le redki posamezniki. A prav zdaj, ko je model organizacije družbe tako rekoč izčrpan, te redke posameznike, ki še znajo sestaviti vizije in cilje za naslednjo generacijo, krvavo potrebujemo.

V času, pred dvajsetimi leti, ko se je o pasteh globalizacije pisalo še v redkih neprevedenih knjigah, se je zdelo, da svetla prihodnost še obstaja. Dandanes še vedno premoremo »prihodnost«, a le ta nikakor ni svetlega tona. Kdor si je na svetovni dan okolja ogledal odlični dokumentarni francoski film z naslovom »Zemlja

vrsto let dosega le zanemarljivo število glasov. Vsa čast posameznikom, kot je Anton Komar ali pa skupina Ekokroga iz Zagorja. Slednjim je celo uspel referendum, na katerem so volivci rekli NE kurjenju odpadkov v tamkajšnji cementarni. Me prav zanima, kdo bo v naši dolini rekel ne, ko bodo v TEŠ-u spet prišli z novim predlogom za kurjenje odpadkov (zdravila, gudron, kostna moka, ...)?

Namesto zaključka pa še en citat iztrgan iz omenjenega uvodnika: »Morda je sedaj pravi čas, da se končno sprijaznimo z dejstvom, da so spremembe v našem mestu nujne in dobrodošle ...za nas in za prihodnost naslednjih generacij«

Naši duhovni pastirji

JANEZ TURINEK

Prišlo je povabilo iz Artič. Tja lahko zaidete zgolj slučajno, ko potujete iz **Krškega** proti **Bizeljskemu** ali **Brežicam**. Za mnoge je tudi le skok iz bližnjih Term Čatež, kjer doživite bogastvo naravnih lepot in dobrot obrobja **Kozjanskega**, ki se tu začneja. Bližina vseh najpomembnejših slovenskih prometnic na relaciji vzhod–zahod omogoča vsakomur kratek postanek v tem kraju. Ampak jaz sem šla v Artiče (ime spominja na rt, rtič) na posebno povabilo. Da bo na binkošno nedeljo tam poseben dogodek in posebno ohlajeno vino, me je vabilo sporočilo **Janeza Turineka**, župnika iz Artič, nekoč krajana Skornega pri Šoštanju.

Članek, ki opisuje prelep sončen dan in zeleno naravo, sicer ni po mojem okusu, a tu si ne morem kaj, da ne bi omenila, da so Artiče prelepa vas, od koder se odkriva čudovit razgled na Brežiško-Krško kotlino, hkrati pa človek neizmerno uživa v urejenosti čistega kraja, sredi travnikov, polj, vinogradov, urejenih domačij in ni čudno, da so Artiče uvrščene med najlepše urejene manjše kraje v Sloveniji. Tam je tudi ponosna cerkev sv. Duha, v kateri je bila na binkošno nedeljo maša in procesija, po njej pa blagoslov kleti v prenovljenem župnišču, katerega so pomagali prenavljati dobrotniki od blizu in daleč.

Janez Turinek, vi ste duhovnik. Župnik v župniji v Artičah. Kaj pomeni biti duhovnik? In kaj pomeni biti župnik?

Duhovnik skrbi za kondicijo duha. Torej sem duhovnik, ker lahko bi bil tudi »snovnik«. Kot župnik pa si postavljen za dvigovanje duha v točno določeno območje. Trenutno mi pomeni biti duhovnik »veseliti se z veselimi in jokati z jokajočimi« in to mi v Artičah, kjer sem župnijski upravitelj, kar uspeva.

Lahko na kratko predstavite svojo farno?

Župnija Artiče je nastala po zaslugi cesarja Jožefa II., ustanovljena 1787. Župnijsko cerkev sv. Duha je posvetil blaženi škof Anton Martin Slomšek. Župnija nima nobene podružnice, obkroža pa jo 7 vasi z okoli 1600 prebivalci, vendar število zelo raste.

V Artiče vas je vaša pot prinesla iz Brestanice. Ne glede na to, da je vaše poslanstvo enako, kjer koli službujete, se ljudje vendarle razlikujejo. To nedeljo sem v Artičah začutila, da so vas ljudje sprejeli. Je za župnika pomembno, da ga ljudje sprejmejo za svojega oziroma bi vi lahko rekli, da ste farane sprejeli za svoje?

Kaplansko službo sem 3 leta opravljal v rojstni župniji šoštanjskega župnika Jožeta Pribožiča, to je v Brestanici. Sedaj pa sem že 3 leta tukaj v Artičah, prišel sem še približno 15 km bližje hrvaški meji. To pomeni še bolj na jug in gotovo so tile tukaj malo drugačni od onih na severu. Z ljudmi je pa takole: blagor tistemu, ki jih zbira za skupno dobro. Prvo leto sem jim delil podobice z napisom: »Tujec sem bil in ste me sprejeli!«

Na Binkošno nedeljo ste povabili ljudi od blizu in daleč, da sodelujejo pri obredu

v cerkvi in hkrati v prenovljeni kleti župnišča. Je to dvoje povsem običajno?

No, to se zgodi enkrat na 200 let. Pač tako generalne obnove farovške kleti, kot je bila zdaj, v kraju še ni bilo. Za to veliko delo vseh prostovoljcev, ki so bili najprej v velikem številu iz moje rodne Šaleške doline, kot vseh, ki so prihajali na pomoč iz Posavja, smo se Bogu zahvalili pri praznični binkoštni maši, ki jo je daroval moj dragi profesor s fakultete frančiškan Miran Špelič in je potem tudi blagoslovil obnovitvena dela v kleti. Posebej za vaš časopis se želim zahvaliti: najprej odraslim skavtom iz Velenja, pod vodstvom Draga Korena iz Lokovice, ki so prvi pričeli z deli v zapuščeni starodavni kleti. Potem vsem Skorjanom, mojim domačim sosedom, ki so pod vodstvom Edija Trapa začeli z ročnim odlaganjem mulja. Nadaljevali so bratje in sestre iz družine Anželak iz Zavoden. Največja zahvala pa gre mojemu bratu Marjanu, ki je praktično na novo elektrificiral vse stavbe, ki so mi zaupane v župniji. Vsem, tudi tistim, ki jih nisem omenil, pa mi iz mojih domačih krajev stojite ob strani: HVALA. Ni ga plačila za to veliko pomoč, naj bo Bog tisti, ki naj vsakemu povrne po njegovih dobrih delih.

Za tiste, ki še niso bili pri vas, naj povem, da stanujete in delate v prelepi stari zgradbi, a tudi jaz ne poznam njene starosti in vseh vsebin, ki so v njej. Jih lahko opišete in v tem kontekstu poveste še kaj o tej kleti, ki ste jo prenavljali kar nekaj časa?

Najprej naj povem, da ne stanujem v tej stari zgradbi, ampak v neki majhni hišici na drugi strani vasi, ki je spet zgodba zase. V staro župnišče po novem hodim v službo. Obnova tega objekta se je pričela ob mojem prihodu, ko me je obiskalo 6 avtobusov romarjev iz šoštanjske fare. Od takrat do danes se je zgodil nekakšen čudež. Sodobna veroučna učilnica, obnovljena župnijska pisarna, hodnik in klet predstavljajo že obnovljene prostore, ki bodo v zimskem času tudi ogrevani, sedaj pa so fino hladni, ko je zunaj vročina. Stavba je bila po župnijski kronika izdelana ob koncu 18. stoletja. Zato nosi obnovljena klet upravičeno naziv najstarejša v kraju, z letnico 1797. V njej bodo klubski prostori, kjer bodo našle prostor lahko vse generacije.

Znani ste tudi po drugih dejavnostih v kraju. Jih lahko navedete?

Vsi smo dolžni skrbeti za dobro ime kraja. Od vsega začetka sem podpiral ljudi, ki s poštenim delom skrbijo za dobro delovno in socialno klimo kraja. Za njih sem dal pobudo za ustanovitev društva Kolpingova družina, ki se imenuje po sv. Pavlu, največjem misijonarju vseh časov. Člani tega društva so moje desne roke, ki jim najbolj zaupam, zato ker se zavedajo, kaj je župnijska skupnost, in svojih talentov ne dajejo na razpolago zaradi lastnih koristi, ampak zaradi skupnega dobrega, preko katerega sodelujemo pri graditvi Božjega kraljestva na tem koščku slovenske zemlje. To prvo leto delovanja je društvo skrbelo za izobraževanje odraslih kristjanov glede vere, družbenih vprašanj, še posebej s področja sociale.

župnik Janez Turinek

Zdi se, da želite kot duhovnik v svojem poklicu in poslanstvu približati vero ljudem na drugačen način. Bog kot poosebljanje ljubezni je tudi poosebljanje veselja in sreče. V cerkvah velja drugačen način podajanja vere. Resno in skrivnostno v spoštovanju in strahu. Bi upali odgovoriti na to vprašanje?

Moje ime je Janez in pomeni »Bog je usmiljen«. God obhajam na sv. Janeza Evangelista, 27. decembra; to je bil učenec, ki mu je Jezus najbolj zaupal in je edini ostal pod križem, ko so vsi ostali pobegnili. Temu učencu želim biti podoben in iz tega črpal drugačnost. Mogoče je koga kdaj ta drugačnost zmotila, a tistemu poklanjam besede iz sklepa Janezovega evangelija: »Če hočem, da ostane, dokler ne pridem, kaj ti to mar? Ti hodi za menoj!«

Naj se na koncu zahvalim za vaše vabilo v Artiče. Bil je drugačen dan, drugačna nedelja in želim vam še mnogo dobrih projektov v svojem kraju in v vašem poklicu. Kot mlademu duhovniku so vam že uspeli nekateri pristopi, ki se jih marsikdo ne bi upal lotiti. Pripisujete to svoji karizmi ali preprosto iskrenosti in zaupanju v vero?

Mislim, da sem se tega naučil na tistih bregovih Skornega, kjer sem odrasčal. Posebej pri tistem Napeškem križu, kjer sem ponoči tolikokrat klečal in jokal, ko ni bilo več matere. In enkrat se mi je zazdelo, da me je križani sam prijel in me dvignil in rekel: »Pojdi, Jaz sem s teboj, ne boj se ljudi, ki ne znajo jokati.«

Na blagoslovu je bila njegova družina in prijatelji.

V ozadju je cerkev sv. Duha.

Zgradba župnišča je v notranjosti temeljito prenovljena.

Lahko ob tem obnoviva dogodek, ki se ga tudi jaz spomnim. Bilo je v času našega študija, ko ste skoraj tik pred domom doživeli neverjetno prometno nesrečo, iz katere, mislim, da niti praske niste odnesli. Vas je to na kakšen način zaznamovalo?

Trčenje: vlak in osebni avtomobil. Vlak je rinil avtomobil 70 m do mostu, nato je avto poletel skozi most ob reko Pako. In jaz sem bil ves čas poleg v avtu. Tista sreča v nesreči je sicer bolj zaznamovala mojega očeta, saj je svojega sina naslednika drugič dobil nazaj. Ne vem, zakaj ni moj smrtni dan 3. januar 1997, vem pa, da rad živim in da mi je vsak dan od tistega dne podarjen od Boga.

Upam, da se kmalu spet srečamo, najbolje kar v domačem Skornem, v katerega se radi vračate. Naj bodo vse vaše poti take. Naj vas vedno na nek način vodijo k ljudem in krajem, kjer vas z veseljem pričakujejo.

Postal sem del Posavja in ta kraj, kjer živim, sem poimenoval Slovenski Kanaan, kar pomeni obljubljeni dežela, saj je vsa prepletena z vinogradi in sadovnjaki, zato dobrodošli, moji rojaki, v deželi, kjer se na poseben način cedita mleko in med.

Iskrena hvala!

besedilo in foto: M. in V. Komprej

Župnijska obvestila

5. julij 2009 – sv. Ciril in Metod – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Zavodnje ob 10. uri
- Topolšica ob 9.45
- Sv. Križ, lepa nedelja ob 9.00 in ob 10.30 s telovsko procesijo

12. julij 2009 – 15. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev, lepa nedelja ob 11. uri s telovsko procesijo in ob 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 9.45

19. julij 2009 – 16. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Topolšica ob 10. uri, lepa nedelja s telovsko procesijo

26. julij 2009 – 17. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Sv. Križ – Anina nedelja – ob 9. in 10.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 9.45

2. avgust 2009 – 18. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30

- Zavodnje ob 10. uri
- Sv. Anton – lepa nedelja – ob 11. uri s telovsko procesijo
- Topolšica ob 9.45

8. avgust 2009

– sobota: župnijsko romanje

9. avgust 2009 – 19. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Zavodnje ob 10. uri
- Bele Vode 8.30
- Gaberke ob 9.45
- Ravne – lepa nedelja – ob 11. uri s telovsko procesijo
- Sv. Križ – obletnica posvetitve cerkve – srečanje lovcev – ob 15. uri

15. avgust 2009

– Marijini vnebovzetje – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Bele Vode 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 10. uri s telovsko procesijo

16. avgust 2009 – 20. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Topolšica ob 9.45
- Sv. Florjan – lepa nedelja – ob 11. uri s telovsko procesijo

23. avgust 2009 – 21. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna

- cerkev ob 11. in 19. uri
- Bele Vode – Jernejeva nedelja – ob 10.30 uri s telovsko procesijo
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 9.45

30. avgust 2009 – 22. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7., 8.30 uri, ob 15. uri srečanje za ostarele in bolnike
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30 in ob 18. uri (češčenje Presvetaga Rešnjega Telesa)
- Zavodnje ob 10. uri
- Topolšica ob 9.45

6. september 2009 – 23. navadna nedelja – svete maše:

- šoštanjka župnijska cerkev ob 7. in ob 8.30
- šoštanjka mestna cerkev ob 11. in 19. uri
- Bele Vode 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 9.45
- Uršlja Gora ob 14. uri

LEPA NEDELJA

Radi se udeležujemo slavij lepih nedelj, saj je to praznični dan za krajevno cerkev. Sama telovska procesija pa je javno izražanje naše vere in klicanje božjega blagoslova na naše vsakdanje delo.

DUHOVNE VAJE ZA SREDNJEŠOLCE IN ŠTUDENTE

Srednješolci in študentje ste v času počitnic povabljeni na duhovne vaje, ki bodo pri Sv. Križu nad Belimi Vodami od srede, 8. julija, do sobote, 11. julija 2009. Mladi lepo vabljeni.

Elektra v evropski ligi

INTERVJU: **Borut Cerar**, trener ki rad kuha

Pogovarjala se je: Milojka Komprej

Foto: Dejan Tonkli

Borut Cerar ni novo ime v košarki. Res je prenehal z aktivnim igranjem košarke v svojih dijaških letih, a je bila, kot pravi sam, na nek način vedno v njegovem srcu in življenju. In če je želja iskrena... potem je pot za uresničitev toliko bližja. In s tem tudi uspeh. Borut Cerar je bil pri Elektri trener različnih selekcij od leta 2000 dalje, sezono 2008/2009 pa je preživel kot trener članske ekipe Elektre. Uspešno? Zagotovo. Čeprav ima sam dokaj kritičen pogled na svoje delo in na šport. In tako je seveda prav. Borut Cerar se v marsičem razlikuje od ostalih trenerjev. Predvsem je trener, ki prihaja iz domačega okolja, kar po izkušnjah mnogih ni ravno prednost. Je tudi človek, ki je kar nekaj let preživel povsem iz športa (vmes so bili sicer posamezni adrenalinski podvigi) a se poklicni poti na neki točki zavestno odrekel in se vrnil v košarko. V šoštanjsko Elektro. To najbrž ni bila odločitev čez noč, saj si je medtem ustvaril družino s katero živi v Velenju. A Borut Cerar je tudi človek, ki trdno verjame, da se lahko z delom in svojevrstno življenjsko filozofijo veliko doseže. Veliko tistega, kar se niti z denarjem ne da kupiti.

Za njim je torej prva sezona. Bo nadaljeval? Bo odšel? In predvsem, kakšna je po njegovem in v njegovih očeh Elektra, najboljši šoštanjski klub.

Borut Cerar, od kod prihajate?

Jaz izviram praktično iz Šoštanja, tu sem preživel 14 let življenja, kot velika večina Šoštanjčanov v takratnem času, sem se s starši preselil v Velenje. Kljub temu sem obiskoval osnovno šolo v Šoštanju do konca. Zato še zmeraj trdim, da sem Šoštanjčan.

Zakaj?

Mladost je čas, ki se ti najbolj vtisne v spomin, to je čas prvih spoznanj, ljubezni, prvih občutkov, ki so povezani s sabo in to je najlepši čas, ki ti ostane v spominu. Ostalo je potem samo prebivališče.

Ne samo s Šoštanjem, tudi s šoštanjsko košarko ste povezani na poseben način. In ker se bova pogovarjala predvsem o njej, mi dovolite, da omenim, da je vaš oče, Franc Cerar med ustanovitelji

Borut Cerar - trener članske ekipe Elektre.

košarke v Šoštanju. Je mogoče tudi to prispevalo k vaši karieri v trenerskih vrstah.

Definitivno. Oče je bil tako igralec kot trener košarke, jabolko ne pade daleč od drevesa. Čeprav moram povedati da je moja ljubezen do košarke moja stvar. Oče me res maksimalno podpira, je pa hkrati moj največji kritik.

Je bil kritičen tudi do vaše poklicne odločitve, postati trener v košarkarskih vrstah Elektre?

Ne. Vedel je za moje želje. Mislim, da sem edini domači poklicni trener v tem okolju nekaj časa nazaj. Takšen klub, kot je Elektra, potrebuje profesionalnega trenerja. Lani so se v klubu dogovorili da bodo dali priložnost domačemu trenerju in upam, da sem jim vrnil zaupanje z zelo dobrimi rezultati.

Kakšna pa je bila vaša pot, zasebna in tako rekoč poklicna?

S košarko sem se nehal ukvarjati s 15 leti, posvečal sem se šoli in po končanem šolanju sem se zaposlil. V podzavesti je bila košarka

vedno prisotna. Ne glede na to, da sem bil kar nekaj let v dobri službi, sem vedno na glas izražal svojo željo po delu v športu, konkretno v košarki. Ko je prišlo do priložnosti in pogojev, da se da v Šoštanju od košarke živeti, sem to zagrabil z veseljem. Za trenerja se seveda moraš šolati, pomagajo sicer tudi predhodne izkušnje, a treba je imeti veliko teoretičnega znanja. Končal sem izobraževanje za višjega trenerja, imel pa sem kar dolgo dobo in veliko učnih ur pri različnih kvalitetnih trenerjih. Ti so pustili pečat tudi na mojem delu.

To pomeni, da ste se h košarki vrnili ne kot igralec, temveč kot trener?

H košarki sem se vrnil kot trener okoli leta 2000. Začel sem kot trener mlajših selekcij s časom sem napredoval v pomočnika trenerja članske ekipe in zdaj sem trener članske ekipe.

Kot trener se soočate z igralci vsakodnevno. Vam pri delu z igralci pomagajo kakšne posebne metode?

Treniranje ekipe je v današnjem času postala prava znanost. Trener mora biti v prvi vrsti

»Sem redko videna oseba doma.«

dober psiholog, znati mora prepričati igralce v smiselnost tega kar počnejo, čeprav je sedaj v modernejših ekipah že izbira igralcev 80 % uspeha. V vsakem dobrem klubu iščejo kompaktilne igralce. Če pripelješ igralce z vseh vetrov ne moreš pričakovati uspeha in odličnosti ekipe. Že pri selekciji je potrebno vedeti kakšen tip košarke se bo igral: to pomeni, ali se bo igralo hitro ali obrambno naravnano košarko, ali kaj drugega, zato imaš že v startu prednost, če imaš možnost izbire igralcev. Pri nas žal to še ni mogoče, ker je denar vedno pogoj v tem segmentu. Nekaj denarja imamo zagotovljenega in se zato tudi jaz zahvaljujem vsem sponzorjem, vendar ta denar ne zadošča za odmevne uspehe, zato je potrebno dodati več dela. Tu nastopi psihološki trenutek. Igralca je treba prepričati, da mora delati več, če hoče uspeti.

To pomeni, da ne dovoljujete nobenih presenečenj in naključij.

Ja. Sam sodelujem pri izbiri igralcev že nekaj let. Moja prednost je poznavanje južnega trga igralcev, zato smo imeli srečo z igralci, ki smo jih pripeljali. Kar pa se tiče same poti do oplemenitenja ekipe, je zadeva takšna. Problem je v tem, da igralcem preko sezone damo preveliko dodano vrednost in s tem sami plačujemo ceh uspeha. Na koncu sezone se nam nato zgodi, da ne moremo plačevati igralcev, ki smo jih mi vzgojili. Tako se dogaja, da so naši igralci predragi. Druge ekipe lahko delajo dolgoročne pogodbe, to pomeni, da dobi igralec npr. prvo leto 100 enot, drugo 120 itd. Mi nimamo tega. Imamo 100 enot in konec pogodbe. Ne moremo plačati več, res pa je tudi, da svoje pogodbe izpolnjujemo. Ne obljubljam

več, kot zmoremo. Igralci dobijo denar na dan, ko smo dogovorjeni in je to v današnjem času naša valuta.

Vidite rešitev v dolgoročnih pogodbah tudi v Elektri? Kaj bi bilo potrebno za to storiti?

Zadeva je takšna, da po koncu sezone jaz ostanem brez dela. Seveda to zveni smešno. Ne mislim da ostanem brez dela fizično, ampak ostanem brez tistega znanja, ki sem ga vložil v igralce. To žanjejo zato drugi. Zavedam se da naša lokalna skupnost naredi vse za košarko. Da so v to vloženi ogromni napor. Jaz sam pa imam moto. Ko ne bom več hotel, bom nehal biti trener. Delati znamo, pogoji so dobri, za denar je problem povsod. Ja, želim si imeti večji proračun, ampak z glavo skozi zid ne gre. Gradimo ekipo pač na račun rezultatov.

Delo trenerja si ljudje predstavljajo zelo različno. Mogoče za tiste, ki vas vidijo samo na klopi opišete delovni teden.

Prvenstveno, v delovnem tednu se mi kot trenerju deset mesecev ne pozna razlika v dnevih. Ponedeljek je enak nedelji. V začetku je analiziranje igralcev, priprava plana, ko pa se začne sezona, so treningi dvakrat na dan. Trening sam je resno delo, ki vključuje več faz. Vmes je kakšen skavting z ekipo. Sam pregledam posnetke tekem in mi že samo to prinese na teden do 35 ur gledanja. A je to nujno potrebno za samo igro in taktiko. Ko pride liga, so tekme dvakrat na teden in je seveda vse še samo bolj potencirano. Spat greš uro kasneje in eno uro prej vstaneš, a dan ima le toliko ur kot jih ima. (smeh)

Kakšna vaša prijetna ali neprijetna izkušnja pri delu z igralci ali v klubu?

V svojem življenju sem imel srečo, da sem delal z 90 odstotno z dobrimi ljudmi. Nekaterim sem zelo, zelo hvaležen, naučili so me stvari, katerih v lastni praksi ne bi imel kje spoznati. V klubu je bil Bečirovič, ki je trener evropskega formata. Ali pa Ante Perica, ki je najboljši analitik na tem koncu, Miloš Sagadin, ki je neverjetno vztrajen delavec, od vsakega od teh, sem se naučil nekaj. Tudi od nekaterih igralcev. Bilo je zelo veliko pozitivnih izkušenj, o negativnih pa ne bi komentiral, ker so tudi te potrebne, če jih znaš prav uporabiti.

Sezona 2008/2009 je zaključena, kaj bi lahko rekli o njej. Dosegli ste odlično drugo mesto v pokalu SPAR in pa osmo mesto v 1A, oziroma UPC ligi. Vaša prva sezona je bila v bistvu odlična.

Kaj je uspešno in kaj ni, sodijo drugi, jaz vem kaj je bil limit ekipe in ta je bil presežen. Gledati uspeh samo preko rezultatov, je stvar za medije. Mene zanima napredek igralcev in ekipe. Letos so v ekipi mlajši igralci igrali štirikrat več kot lansko sezono in to odgovorne vloge. To je za mene veliko večji uspeh, kot sam rezultat. Na nekatere stvari imaš namreč vpliv na nekatere pa ne; če bi zmagali eno tekmo več bi bili peti, če eno manj pa bi bila slika povsem drugačna. Mene zanima napredovanje vsakega igralca posebej. Lani smo pripeljali osem igralcev, katerih povprečna minutaža je bila 8 min na tekmo. Te igralce smo pripravili da igrajo uspešno 35 minut, to je velik plus, na katerega sem zelo ponosen. Jaz sem zelo rad delal z mladimi, imeli smo fantastične rezultate in kar je ostalo igralcev, bi jih rad vključil v prvo

ekipo. To je proces v katerem ne smeš hiteti in to je po moje smisel treninga v takšnih sredina, kot je Šoštanj.

Vaše delo je dolgoročno zasnovano, to pomeni da ostajate trener tudi v naslednji sezoni? Slišala sem za ponudbo iz tujine?

Jaz sem Šoštanjčan, na prvem mestu mi je pogovor z Elektro, s katero sem dogovorjen za dobo 4. let. To je razdobje v katerem bi lahko naredili nekaj s temi igralci. Ne vidim v Sloveniji kluba, ki bi uspel s tako malimi sredstvi delati tako veliko dodano vrednost igralcem. Kar se tiče ponudbe! Jaz imam tu družino, ki mi veliko pomeni, iz tujine so res ponudbe finančno ugodnejše, a to ni vse. Če imaš podporo in nekaj z veseljem dela, potem je denar sekundarnega pomena. V tujino greš za eno sezono in je veliko faktorjev, ki vplivajo na tvoje nadaljnje delo. Doma lažje razumeš ljudi. Veliko se družim z šoštanjskimi navijači in me veseli, da so se začeli vračati. Spoznali so naš trud in delo. Naj povem, da ekipa težko doživi aplavz, ko je poražena. A naši navijači nam zaploskajo tudi takrat. To je to, da gledalci opazijo naš trud. In to nas tudi veže na to dvorano in okolje.

Bi rekla katero o igralcih? Bo kaj menjav?

Kar se tiče igralcev, sem že rekel. Najbrž Nik Ivanovič ne bo ostal, in to je bil igralec ki je to sezono zelo veliko naredil za naš klub. Vem da si mora poiskati sredino za katero misli, da bo v njej zadovoljen. S par igralci pogovori še potekajo, kamorkoli se obrnemo je problem denar. Najbrž bomo pripeljali nekaj mladih perspektivnih igralcev, jim dvignili ceno in imeli naslednjo sezono spet isti problem. (smeh) Mislim pa, da bo vsak pošten igralec priznal, da se je pri Elektri veliko naučil.

Kaj pa o klubu samem?

Ta klub preseneča na več področjih. To je klub katerega nekateri smatrajo za malega, pa vendar ima vse, kar imajo veliki. Klub ima eno najdaljših tradicij v Sloveniji, ljudje znajo prepoznati dobro košarko. Glavna deviza kluba je delo. Če bi v klubu delali tako, da bi podpisovali pogodbe z igralci, za katere bi vnaprej vedeli, da jih ne moremo plačati, bi imel klubu mogoče kdaj večji uspeh, na koncu pa je treba le potegniti črto. In takrat se izkaže poštenje. Pogodbe pri nas so vse poravnane. Je velika prednost kluba, da je poskrbljeno za infrastrukturo, telovadnica je v redu, priključil se ji bo fitness. Imamo kondicijskega trenerja, pomočnika trenerja, fizioterapevta. To so stvari, ki delajo klub velik. Če to seštejemo...

Kaj menite o športu pri vaših 15 letih v primerjavi s sedaj? Konkretnije pri košarki.

Včasih se je šport igral z dušo, zdaj pa se z mišicami. V moji generaciji skoraj ni bilo igralcev, ki bi lahko zabili koš, zdaj ga vsi. Trenerji se zavedamo, da gre celoten profesionalni šport v narobno smer. Več je na fizični kot na tehnični pripravi. A takšen je trend in se mu je treba prilagoditi.

Povprečna starost članske ekipe Elektro je 22 let in povprečna višina 195 cm. Kaj pomeni v svetu košarke ta podatek?

Košarka je tak živ šport, praktično imaš samo 24 sekund časa, da izpelješ napad in se vrneš v obrambo. Zlata leta za košarkarja, so od 27. do 31. leta, posebej za visoke igralce, ker se jim mišična moskulatura šele formira. Za nas je v redu, da imamo povpreček okoli 22 let, ker si starejše, prevedeno dražje ekipe, ne moremo privoščiti. Za dobrobit slovenske košarke bi se moralo spremenit kar nekaj stvari. Ne vem če veste, da je bil največji boom v košarki v času osamosvojitve Slovenije. Takrat se je ustanovila slovenska prva liga. Klubi, ki so bili uvrščeni v belo in zeleno ligo niso imeli dosti izkušenih igralcev, zato so vsi mladinci in kadeti igrali v prvi ligi. Tu so se rodili razni Bečiroviči itd, vsa ta današnja smetana so bili takrat mladinci, ki so že lahko igrali med člani. To je bilo v redu. Zdaj pa je za vzgojo premalo denarja, čeprav moram reči, da v Elektri temu delu posvečamo ogromno energije. Problem otrok danes je tudi šola, računalniki in na sploh življenjski slog. Otroci so najlažje na ulici, ker tam ni selekcije, ulica sprejme vsakega. V Elektri imamo mladino, so U10, U12, U14, U16, U18, a vseeno so glede na število igralcev, izpadi generacij. To je problem te kontinuitete, ker moramo imeti zaledje mladih igralcev. Zadaj prihaja generacija 96 letnikov, za katero upam, da bo nadaljevala začrtano pot.

Zavedati se moramo sledečega. Nihče ne more pričakovati od majhne selekcije velikega uspeha. Že Slovenija sama je majhna, kaj šele posamezni kraj. Lahko selekcioniraš če imaš 50 igralcev, ne moreš pa delati selekcije z dvanajstimi igralci. Tudi kvaliteta treninga ni prava.

Pojdiva malo stran od šoštanske košarke, a vendar z njo. Menda ste igrali tudi na Kitajskem. Vtisi iz te dežele?

(Smeš). Sama izkušnja iti na Kitajsko je dobra, a iti tja in tam delati s Kitajsko organizacijo pa ni. To potovanje je bilo dogovorjeno za konec sezone, a se je zaradi spleta okoliščin prestavilo tako, da smo se vrnili domov šele trinajst dni pred sezono. Za trenerja to ravno ni nagrada. V osemnajstih dneh, ko smo bili tam, smo se ravno navadili na drugačen bioritem. Tip igranja je tam povsem drugačen. Košarkarji so tam izredno selekcionirani, kar je posledično vpliv amerikanizacije, igralci so tudi izredno fizično pripravljeni. Sedemnajstletne deklice

so delale vaje, ki jih pri nas verjetno nobena ženska ekipa ne. Vsak igralec se izkoristi do maksimuma. Kot rečeno, namesto na koncu sezone, smo šli na Kitajsko na začetku. Zato smo tudi na račun tega slabše začeli. Je pa bila zanimiva izkušnja in človek zna zato še bolj ceniti lastno domovino. Kaj več ne bi rekel.

Za kateri klub v Sloveniji navijate, oziroma bi navijali. In kateri vam je Evropskem merilu?

V Sloveniji navijam samo za Elektro. So klubi, ki so mi pri srcu zaradi prijateljev. V evropskem merilu pa bi rekel, da mi je všeč Španska košarka. Trener si ne bi smel dovoliti navijaškega razpoloženja. Tekme vedno gledam bolj iz tehničnega in analitičnega vidika. Prav lepo mi je iti na košarko kot gledalec, a se moram še naučiti samo gledati.

Kakšen drug šport?

Meni se dopadejo športi v katerih se nekaj dogaja. Najbližji mi je zato ameriški nogomet, ker me fascinira število kombinacij, ki se odvijajo na igrišču. To je najbolj kombinatoren šport. In najbolj brez omejitev. Edino pravilo je da ne smeš podajati dvakrat naprej. Je pa to moška igra, v kateri prevladuje kontakt in glede na to kam gre košarka, bomo tudi mi sčasoma rabili ščitnike.

Želje, cilji in realne možnosti.

Najboljše je če so želje, cilji in realne možnosti, na isti valovni dolžini kajne? Vendar tudi to ni dobro. Potem vse postane rutina. In trenerji smo še najmanj ljudje, ki bi si želeli tega. Kot sem že dejal. Ko se mi bodo moji življenjski cilji izpolnili, si bom postavil višje in nove. V klubu je toliko zanimivo življenje da ni dolgčas. Priznati moram da imam tudi razumevajočo družino, podpirajo me v mojem delovanju in sem redko videna oseba doma.

Slišala sem nekaj drugega. Da se tudi doma dokazujete z nečim posebnim. Kuhanjem na primer.

Aja, kuhanje je poleg ukvarjanja z lesom moj hobi. Pa tudi gledališče imava oba z ženo rada, oba sva tudi nekaj časa aktivno sodelovala v njem. Nisem ravno običajen mož, »popravljalček« po stanovanju, rad pa kuham in uživam v hrani. Žena tudi in je večji problem kdo ne bo kuhal, kot kdo bo. Življenjski ritem je treba prilagoditi potrebam družine. Če pridem prej domov, pač skuham, žena pa marsikaj naredi, kar bi naj jaz. Kar se tiče lesarstva...to pa je nastalo iz čistega upora, ker mi mizar ni naredil pravočasno omare in od takrat delam pohištvo sam.

Sklepna misel.

Sklepna misel. Hm. Mogoče to, da bi bila Elektra enkrat v evropski ligi. Zakaj ne?

Uspehi

ZMAGOVITA ZARJA 1

**Pihalni orkester Zarja
najboljši v igranju koračnic**

ZMAGOVITA ZARJA 2

Tekmovanje v Ormožu. / foto: arhiv

Razveseljiva novica je ujela List tik pred tiskom. Napovedano srečanje orkestrorv Ormožu, kjer je bilo tekmovanje v zabavnem programu je Pihalni orkester Zarja dosegel najvišje število možnih točk, **zlatopriznanje in še poseben pokal Vinka Štrucla za zmago v svoji kategoriji**, kar se je tudi zgodilo prvič v zgodovini orkestra. Ja kaj naj rečemo. Kdor je dober, je pač dober!

M.K.

koračnic. Ni bilo prvič, pa upamo, da tudi zadnjič ne. Že dvakrat smo se pomerili v tem izzivu in obakrat osvojili drugo mesto, ter s tem poželi priznanje uglednih glasbenikov in skladateljev, ki sestavljajo žirijski del tekmovanja.

Kako pa bo letos? V šali rečeno: "Gremo na zmago!" Vsaj polovica godbenikov je mladih, in pravijo, da mladi upajo in podirajo meje, ter s tem starejšim bolj izkušenim godbenikom podarijo tisti delček mladosti in sanj.

Zakaj torej ne. Zakaj ne, če pa lahko. In uspelo je. Strokovna žirija je prvo mesto dodelila PO Zarja iz Šoštanja. Slavili smo zmago. Nikoli ne bo moč opisati veselja, vzklikov radosti in prešernega smeha. Znamo se veseliti, znamo sprejemati kritike in biti realni. A ta realnost je tokrat naša:

Pihalni orkester Zarja Šoštanj je postal absolutni zmagovalce tekmovanja v koračnicah Mengeš '09.

A nočemo in ne spimo na lovrikah. Že naslednji dan, smo bili del dogajanja na srečanju orkestrorv v Spodnji Polskavi, z vsemi močmi, pa se pripravljamo tudi na tekmovanje v zabavnem programu, ki bo potekalo 20. junija, v Ormožu. In tudi takrat, bo naše upanje, po norem letu in pol uspehov, predvsem v dobro igranje, ugasnilo zadnje.

Franja Vačovinik

ZMAGOVITA SVOBODA

**V petih minutah prejeli
več kot 12.000 glasov**

V Spet doma, smo v minulih mesecih spremljali domači **zbor Svoboda** in skrbno navijali zanje. O dogajanju smo že pisali v Listu, zato ne bomo obnavljali znanega. Z veseljem pa poročamo, da je v nedeljo 14. junija, potekal super finale - izbirali so zmagovalca med dvema zboroma. Več kot prepričljivo je zmagal MePZ Svoboda Šoštanj pod vodstvom **Anke Jazbec**, ki je prejel neverjetnih **12771** glasov v petih minutah, kolikor je trajalo glasovanje.

Mešani pevski zbor Svoboda Šoštanj je nastal leta 1969 in v svojem dolgoletnem delovanju dosegel kar nekaj zavidljivih uspehov. Ob 40. letnici njihovega delovanja pa včerajšnja zmaga pomeni še dodatno veselje in vzpodbudo. Kako veseli smo njihovega uspeha, je pričala nabita dvorana velenjskega kulturnega doma,

kamor jih je skupaj z zborom Gorenje, ki je tudi nastopal v tej oddaji, povabil Festival Velenje, da

obeležijo praznik, 50 letnice Velenja.

B.T. in M. K.

PRESTIŽ

**Znak kakovosti za
Roberta Goličnika**

Robert Goličnik ima na slovenski narodnozabavni sceni večvlog. Od harmonikarja, ki je leta 1996 postal absolutni **državni prvak Ljubecne 96**, preko Ansambla Roberta Goličnika, ki se je proslavil z vrsto lepih skladb, do Glasbene šole Roberta Goličnika, ki je bila

Robert Goličnik
foto: arhiv

ustanovljena pred dobrimi desetimi leti. V tem glasbenem centru se je mogoče naučiti različne instrumente: diatonično harmoniko, kitaro, bas kitaro, bariton, klaviature ... tudi solo petja ali pa se pridružite orkestru, ki danes šteje že 72 članov in po katerem je Goličnik izredno znan. Skupaj z učenci Robert Goličnik prireja koncerte in nastopa na številnih prireditvah

V vse svoje projekte Goličnik vlogo veliko dela in pa trdne volje ter zaupanja. Vse to tudi pogojuje

nedavno visoko priznanje. Robert je namreč prejel **znak kakovosti SQ (slovenska kakovost)**, ki ga dobijo samo podjetja z nadpovprečnimi poslovnimi rezultati in vrhunsko kvaliteto. Omenjeni certifikat je torej nagrada za uspešno vodeno glasbeno šolo in za kvalitetno izdelovanje harmonik. Goličnikova

harmonika je postala sinonim za kvaliteten instrument. Izredno prestižne nagrade je seveda Robert več kot le vesel: »Nagrada mi vsekakor veliko pomeni. Je nagrada za desetletno delo in hkrati potrditev, da s svojo ekipo delamo dobro. Pomembno pa je tudi dejstvo, da sem prvi v Sloveniji, ki je dobil ta certifikat za glasbeno

šolo, in drugi za izdelovanje harmonik. Ob tej priložnosti se želim le še vsem zahvaliti za zaupanje in obljubiti, da bomo še boljši.« Vsekakor nagrada terja od njega ravno to. Ohraniti nivo in postati še boljši.

Milojka komprej

SPEV PO SLAKOVIH POTEH

Nov CD

Minili sta že leti dve je seveda pesem, ki jo je davnega leta v originalu zaigral Ansambel **Lojzeta Slaka** s pevko **Majdo Renko**. Ansambel Spev, najprodornejši ansambel narodnozabavne scene, je v nostalgичni melodiji začutil priložnost, da jo oživi in poživi s pevko **Tanjo Žagar**. Kako je ta skupni projekt videti in slišati, vedo že številni ljubitelji tega ansambla ali pa pevke Tanje Žagar, čeprav se je zgodil v začetku maja. Ansambel Spev seveda ne miruje, če ga slučajno pogrešate na raznih festivalih. V tem tednu (ob izidu Lista) bo (je) izšel CD Po Slakovi poti in že naslov izpričuje, za kaj gre. Zakaj Slak?

Erik Hribernik, vodja ansambla, nam je povedal: »Kot vsak ansambel imamo tudi *Spevci svojega vzornika, in to je seveda Ansambel Lojzeta Slaka. Tudi glede na sestav smo si enaki (trio z diatonično harmoniko in štiriglasnim fantovskim petjem). S Slakovim ansamblom*

se večkrat tudi srečamo in Lojze sam nam je večkrat namenil spodbudno besedo. Poleg mnogih poslušalcev tudi Lojze Slak priznava, da je naš ansambel tisti, ki se njegovemu najbolj približa, in ko smo ga uprivali za dovoljenje, da posnamemo album njegovih pesmi, je bil takoj za. Tako je nastal CD 10 starih Slakovih viž z naslovom Po Slakovi poti. Na njej je tudi prej omenjena pesem. Album bo (je) izšel pri založbi Vox konec junija

Spev in Tanja / foto: arhiv Spev

njegovih pesmi, je bil takoj za. Tako je nastal CD 10 starih Slakovih viž z naslovom Po Slakovi poti. Na njej je tudi prej omenjena pesem.

Album bo (je) izšel pri založbi Vox konec junija

in po moje ga ni mogoče dobiti v glasbenih prodajalnah ali pri ansamblu Spev. Zakaj? Zato, ker je že razprodan. (Za vsak slučaj pa le preverite.)

Milojka Komprej

RUDARJI POJEJO

TRIDESET LET

Rudarski oktet praznuje letos 30 let uspešnega delovanja. Ob tej priložnosti je izdal novo zgoščenko »Velenje, srečno«, obletnico pa je zaznamoval s koncertom v petek, 5. junija 2009, v Domu kulture Velenje.

Sodelavce v velenjskem premogovniku je pred tremi desetletji združilo veselje do petja in 10. oktobra 1979 se je rodil Rudarski oktet. V oktetu so se menjavali njegovi člani in umetniški vodje. V treh desetletjih je v njem zapelo 36 članov,

imeli pa so tri umetniške vodje. Prvih šest let je bil vodja okteta **Ludvik Glavnik**, nato štirinajst let **prof. Ciril Vrtačnik**. Od leta 1999 je pevovodja **prof. Danica Pirečnik**.

Oktet je v tridesetih letih obogatil in razširil svoj repertoar od stanovske, narodne in umetne, renesančne, čitalniške, romantične, domovinske, sodobne, slovenske in tuje pesmi do črnske duhovne, sakralne in nabožne, narodnozabavne pesmi in celo popevk.

Okrogle obletnice so tudi prilika za pregled opravljenega dela. V Premogovniku Velenje

znamo ceniti trdo delo, vztrajnost in stalno težnjo po še boljših rezultatih, zato je direktor

Oktetu ob bok rad stopi direktor Premogovnika dr. Milan Medved. / foto: arhiv Premogovnika.

Premogovnika Velenje **dr. Milan Medved** članom Rudarskega okteta in umetniški vodji poklonil spominsko darilo – kipec sv. Barbare, avtorja Viktorja Plestenjaka. Ob tem je dejal: »Rudarski oktet vstopa v obdobje, ko za človeka rečemo, da je še vedno mlad, da pa si je že začrtal neko pot, po kateri želi hoditi. Pevci uspešno in ponosno predstavljajo rudarski stan, naš poklic, našo uniformo in rudarsko mesto, iz katerega je vse izšlo.«

Petje Rudarskega okteta je zabeleženo tudi na nosilcih zvoka. Leta 1990 je izšla kasetka »Okteti rudarjem«, leta 1999 zgoščenka »So knapje skup zbrani« in leta 2004 zgoščenka »Tema, luč in pesem«. 30 let petja so obeležili tudi z izdajo četrtega nosilca zvoka – zgoščenke »Velenje, srečno«.

Rudarski srečno za mesto večno je z odra Doma kulture zadonel tudi na tem jubilejnim koncertu. Tako so pevci Rudarskega okteta s pesmijo pozdravili vse, ki v našem mestu žive v upanju, da nam prihodnost daje priložnost za srečo bivanja prav vseh ljudi, in s to pesmijo počastili tudi letošnji jubilej – 50 let Velenja.

Tadeja Mravljak Jegrišnik
vodja Službe za odnose z javnostmi
Skupine Premogovnik Velenje

poletni Napovednik

julij in avgust 2009

PRIPREDITEV

kavarna & šoštanj

kabelsko razdelilni sistem šoštanj

List

Šoštanj.info
<http://sostanj.info>

KDAJ	ZVRST	KAJ	KJE	VABI VAS
JULIJ				
ponedeljek, 29.6.	tabor	Sončno mesto na Golteh - tradicionalni dnevni tabori za otroke (trajajo do 3.7.)	Golte	Medobčinska zveza prijateljev mladine in Rod Pusti grad
torek, 30.6.	religija	Oratorij za otroke (traja do 5.7.)	Mihaelov dom Šoštanj	Župnija Šoštanj
sobota, 4.7.	planinstvo	Planinski izlet na Dobrčo 1634m	Kamniško-savinjske Alpe	Planinsko društvo Šoštanj
sreda, 8.7. ob 8:00	pohodništvo	Pohodniški izlet Prebold – Reška planina 925m	Savinjska	Pohodniška sekcija Društva upokojencev Šoštanj
sreda, 8.7. ob 18:00	gledališče	Festival pouličnih gledališč ANA DESETNICA	Trg svobode Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
nedelja, 12.7. ob 15:00	turizem	15. tradicionalni praznik žetve in kruha ter zabava z ansamblom Primorski fantje	Gaberke	Prostovoljno gasilsko društvo Gaberke
petek, 17.7.	taborništvo	Taborjenje v Ribnem 2009	Ribno pri Bledu	Rod Pusti grad Šoštanj
nedelja, 19.7.	planinstvo	Skupna akcija Šaleških planinskih društev: Mojstrovka in Sleme (3 izleti/ture različnih težavnostnih stopenj)	Julijske Alpe	Planinsko društvo Šoštanj Planinsko društvo Velenje Planinsko društvo Vinska Gora
nedelja, 19.7. ob 10:30	kolesarstvo	13. kolesarski vzpon na Sleme	Topolšica – Sleme	Kolesarski klub Energija

poletni

petek in sobota, 7. in 8.8. od 19.00 do 03.00	koncert	Koncert za mlade SMALLFEST	Družmirsko jezero	Zavod za kulturo Šoštanj
sreda, 12.8. ob 8:00	pohodništvo	Pohodniški izlet po Andraški poti	Andraž pri Polzeli	Pohodniška sekcija Društva upokojencev Šoštanj
petek, 14.8.	planinstvo	Tabor mladih planincev – nižja stopnja (tabor traja do 20.8.)	Obretanovo – Koroška	Planinsko društvo Šoštanj Planinsko društvo Velenje Planinsko društvo Šmartno
petek, 14.8. ob 19:00	gasilstvo	Svečana seja PGD Šoštanj mesto	Kulturni dom Šoštanj	Prostovoljno gasilsko društvo Šoštanj mesto
petek, 14.8. ob 21:00	koncert	Koncert skupine Orleki (pod šotorom)	Gasilski dom Šoštanj	Prostovoljno gasilsko društvo Šoštanj mesto
sobota, 15.8. ob 16:00	gasilstvo	26. tekmovanje starih ročnih in motornih brizgaln	Gasilski dom Šoštanj	Prostovoljno gasilsko društvo Šoštanj mesto
sobota, 15.8. ob 19:00	veselica	Gasilska veselica z ansamblom ČUKI (pod šotorom)	Gasilski dom Šoštanj	Prostovoljno gasilsko društvo Šoštanj mesto
nedelja, 16.8. ob 16:00	gasilstvo	Prevzem gas. vozila, blagoslov prizidka in veselica z ansamblom MALIBU z gostom, ansamblom LOJZETA SLAKA (pod šotorom)	Gasilski dom Šoštanj	Prostovoljno gasilsko društvo Šoštanj mesto
sobota, 22.8.	planinstvo	Tabor mladih planincev – višja stopnja (tabor traja do 29.8.)	Dovje na Gorenskem	Planinsko društvo Šoštanj Planinsko društvo Velenje Planinsko društvo Šmartno
sobota, 22.8.	planinstvo	Planinska tura Cmir 2393m, Rjavina 2532m in Vrbanove špice 2408m (2 dni, zelo zahtevna označena pot)	Julijske Alpe	Planinsko društvo Šoštanj
ponedeljek, 24.8.	košarka	Poletni košarkarski tabor za dečke in deklice do 12. let (traja do 28.8.)	Športna dvorana Šoštanj in zunanje koš. igrišče	Košarkarski klub Elektra
sobota, 29.8.	ribištvo	Tekmovanje za ribiškega CARJA 2009	Družmirsko jezero	Ribiška družina Paka
sobota, 29.8.	planinstvo	Planinska tura Monte Zermula 2143m ter Creta di Collinetta 2238m (2 dni, zelo zahtevni plezalni poti)	Karnijske Alpe - Italija	Planinsko društvo Šoštanj
sobota, 29.8. ob 10:00	m. nogomet	Turnir v malem nogometu (2 dni)	Rokometno igrišče Šoštanj	Športno društvo Šoštanj
nedelja, 30.8.	turizem	Veselje ob Toplici - prikaz starih kmečkih opravil in obrti	Zdraviliški park Topolšica	Turistično društvo Topolšica
nedelja, 30.8.	srečanje	Srečanje krajanov Belih Vod	igrišče v Belih Vodah	Krajevna skupnost Bele Vode

Napovednik prireditev objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanj (C34) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>). Podatke o prireditvah pošljite na el. naslov: prireditve@sostanj.net.

KATEGORIJE PRIREDITEV:

šport

kultura in umetnost

splošno

Podobe kulture

RAMIZ VELAGIČ Galerijski večer

V galerijskem večeru z Ramizem Velagičem, ki je bil konec meseca maja, smo se prisotni seznanili z avtorjem, ki živi in ustvarja v Sloveniji že od zgodnjih otroških let. **Ramiz Velagič**, ki je v Slovenijo prišel iz Gornje Koprivne (v nekdanji BiH), je pesnik, ki z izredno občutenostjo interpretira svoj notranji svet, svoje doživljanje in svoja razmišljanja, v njegovi poeziji ni zaslediti vulgarnosti in nasilja. Njegovo ljubezensko pesnikovanje ni ljubezensko samo v smislu telesne sile, ljubezen deluje kot univerzalna sila v vseh prisotnih likih in elementih. V pogovoru je Velagič razkril marsikaj zanimivega z vidika ustvarjanja pa tudi zasebnega življenja, ki ga

Ramiz Velagič je bil zanimiv sogovornik.
foto Dejan Tonkli

deli kot pek v Velenju s svojimi sodelavci in življenjsko sopotnico. V pesniški zbirki *Zapiski iz sanj*, ki je izšla lani, pa je zaslediti tudi pesem **alahijo**, ki je nekakšna obredna pesem in se prepeva ob posebnih običajih. Pesem je seveda v slovenščini, kar je po Velagičevem poznavanju scene tudi edini tak primer in bi jo tudi sam težko prevedel v svoj materni jezik.

Večer je bil popestren z diatonično harmoniko, ki jo obvlada **Lucija Klosternek** in iz nje izvablja melodije slovenske narodno zabavne glasbe. Zanimivo je to, da je bila mlada glasbenica gostja po Velagičevem izboru, ki pravi, da ga slovenska glasba spremlja vse življenje.

Milojka Komprej

VEZ S STVARNOSTJO Slikar Vojko Babič

Za marsikaterega obiskovalca Mestne galerije Šoštanj je bilo četrtek (18. 6.) odprtje razstave slikarja **Vojka Babiča** prijetno presenečenje. Slikar, ki je sicer redkobeseden in zadržan pri podajanju stereotipnih izjav, je živahnejši in »zgovoren« preko svojih platen. Stene galerije je oživil s podobami iz narave in portreti, nekatera dela so nam znana že od prej, preko mojstrov, ki so Babiča navdihnili do snovanja republik. A ne v smislu kopistike, temveč bolj v smislu preizkušanja osebne slikarske moči.

Anamarija Stibilj Šajn je o Babičevem slikarstvu med drugim zapisala: *Vojko Babič je eden izmed slikarjev, ki med fizično realnostjo in slikarsko interpretacijo ohranja tesno veristično povezavo. Na slikovno površino prenaša vse, kar zazna s svojim ostrim in natančnim pogledom. Skrbnemu opazovanju sledi prav takšna interpretacija. Tako likovni zapisi premorejo tudi dokumentarno vrednost ... K slikovitosti in pripovednosti pripomorejo tudi barve. Te ubirajo pestre naravno posnemajoče tone, barvno in svetlobno stopnjevanje. V*

klasičnost in tradicionalnost slikarstva Vojka Babiča spada tudi uporaba oljnih barv. Tako je Babič postal eden izmed naslednikov tradicije bratov van Eyck, eden izmed tistih, ki poznajo specifične danosti tovrstnih barv, izkoriščajo njihove učinek in naglašujejo njihovo izraznost. To so barve, ki že v svoji elementarnosti premorejo poseben lesk, mehko in žlahtnost, ki jo avtor neguje in doneguje v svojih likovnih zgodbah. Slikarjev kolorit pa premore tudi sugestivnost in simbolno moč ... Ustvarjalnost Vojka Babiča premore tesno in zavezujočo vez s konkretno stvarnostjo in vendar ga ta ne omejuje pri subtilnem razkrivanju tako zunanjih razpoloženj kot subjektivnih intimističnih občutkov. Tako natančne realistične zasnove nikoli ne učinkujejo fotografsko hladno in brezčutno. V njih je čutiti avtorja, dokumentarista pa tudi slikarja z občutkom za lepoto, mestoma tudi ekspresijo podoživljanja, nostalgijo in minevajočim ali lirično razpoloženjsko noto.

Na odprtju je sodeloval glasbeni pedagog **Franč Plahuta**, ki je s svojim igranjem na harmoniko dal dodatno doživetost dogodku. Razstavo je odprl direktor Zavoda za kulturo **Kajetan Čop**. Razstava bo na ogled od konca julija.

Milojka Komprej

Vojko Babič / foto Dejan Tonkli

Franč Plahuta / foto Dejan Tonkli

RAZSTAVA Jože Svetina

V petek, 19. junija je bilo v Vitanju v okviru občinskega praznika odprtje razstave **Jožeta Svetina** iz Zavodenj. Umetnik je bil v Vitanju že nekajkrat gost, nekaj let je tam služboval

kot učitelj. Jože Svetina, ki bo v letošnjem letu praznoval okroglo obletnico je v Vitanju predstavil nekaj novejših del, najnovejša pa, kot pravi, hrani za razstavo v Šoštanju, ki bo oktobra letos. Avtorja je pozdravil župan občine Vitanje, **Slavko Vetrih**, ki je izrazil izjemno

zadovoljstvo, da lahko uglednega slikarja, dobitnika mnogih priznanj, pozdravimo v svoji sredi. Na odprtju je pel kvartet As, nekaj besed o ustvarjalcu in njegovem delu pa je povedala Milojka Komprej, strokovna sodelavka Zavoda za kulturo Šoštanj.

»Življenje je zgodba, ki je ne pričakuješ«

V torek, 26. maja, je v organizaciji mozirskega odbora Slovenske demokratske stranke (SDS) v mozirski galeriji potekala predstavitev knjige **Zofije Mazej Kukovič** z naslovom **Voz na strmini**. Pogovor z avtorico je vodil **Mirko Zamernik**. Oba sta na koncu prireditve predstavila še svoji kandidaturi za poslanca v evropski parlament.

Zofija Mazej Kukovič je domačinka iz Belih Vod. V knjigi, ki jo je tokrat predstavila Zgornjesavinčanom, nazorno opisuje svoje otroštvo na strmi belovojski kmetiji, kjer voz, če ga ne držiš in vlečeš ves čas, hitro zdrsne po strmini. Tudi če voz stoji, se moraš naprezati, da ostane na mestu. Kot je povedala Mazej Kukovičeva, je to prispodoba življenja. Spoznala je, da se je treba ves čas truditi, če človek noče nazadovati.

Zlasti iz prvega dela knjige, ki je opremljena tudi z izvirnimi fotografijami, veje čustvena navezanost na starše, brate in sestre. Pripoved o najmlajši deklici v številni in povezani družini je na določenih mestih tudi humorno obarvana in bralec bi si želel, da bi bila obširnejša.

»Življenje je zgodba, ki je ne pričakuješ,« pravi avtorica v svoji knjigi, ko opisuje truda polne korake v njeni poklicni karieri; kako ji je iz povsem zavoženega in zadolženega podjetja, namenjenega le še stečaju, skupaj s sodelavci uspelo postaviti na noge sodobno firmo. Dodani so izrezki iz časopisov, intervjuji in članki.

Opisan je vzpon in padec nje osebno kot menedžerke, saj je osvojila naziv Delova osebnost leta in nato strmoglavljenje poleti 2007, ko se ji je »svet postavil na glavo,« kot pravi. Po vrnitvi iz službene poti na Kitajsko je namreč naletela na zaklenjena vrata svojega podjetja, pred njimi pa so jo čakali varnostniki. Ko se je zdelo, da je na dnu, pa ponovni vzpon. Takratni predsednik vlade Janez Janša ji je ponudil mesto ministrice za zdravje.

Tudi te naloge se je, kot vseh doslej, lotila brezkompromisno in z veliko vnemo. Ob tem je doživela prenekatero nagajanje in hudo izkušnjo, a se ni dala.

Utrinek iz predstavitve knjige *Voz na strmini*. / foto: Marija Lebar

Od kod jemlje toliko energije, jo je vprašal povezovalac Mirko Zamernik. Odvrnila je, da je zamere že zdavnaj prerasla, z njimi se ne spleča ukvarjati. Največ moči in elana pa ji poleg njene ožje in širše družine daje domača zemlja med Smrekovcem in Svetim križem, na katero jo veže pristna in močna ljubezen.

Da je to čustvo zares pristno, je dokazala tudi v času, ko je bila predsednica Naravovarstvene zveze Smrekovec in je v njej aktivno sodelovala pri zavzemanju za ohranitev narave tega našega dragocenega pogorja.

Vsakemu od obiskovalcev, ki so povsem napolnili mozirsko galerijo, je avtorica podarila svojo knjigo. Podarila pa je tudi veliko lepih besed, življenjske radosti in optimizma. Zofija Mazej Kukovič pa že razmišlja o svoji naslednji knjigi. Kot rečeno, je Zofija Mazej Kukovič kandidirala na listi SDS za evropsko poslanko. Ni sicer osvojila mandata, kljub temu pa bo v Bruslju sodelovala kot opazovalka, saj naj bi se evropski parlament prihodnje leto v skladu z bolonjsko pogodbo številčno okrepil. To bi za Slovenijo pomenilo, da bomo imeli tam osem poslancev in osma naj bi bila prav Mazej Kukovičeva.

Marija Lebar

IVAN MOVH

Slaščičar s srcem in gospod v pravem pomenu besede

Natančna starost slaščičarske obrti ni znana. Že antični pisatelji poročajo o sladkih jedeh na kraljevih dvorih.

Predhodnik tega poklica bi lahko bil medicinar. Ta si je sam izdeloval kalupe in vanje polnil medeno testo, ga izrezoval z modeli in spekel.

Beseda konditor pa izvira iz latinske besede »condire«, ki pomeni začiniti, odišaviti, pripraviti, mešati.

Kahlil Gibran je nekoč dejal: »Delo je ljubezen, ki postane vidna. In če ne morete delati z ljubeznijo, marveč le z odporom, raje zapustite svoje delo ter sedite pred vrata svetišča in sprejmite miloščino tistih, ki delajo z radostjo. Kajti če z nevoljo stiskate grozdje, vaša nevolja vinu dodaja strup. Četudi prepevate z angelskimi glasovi, petja pa ne ljubite, zapirate ljudem ušesa pred glasovi dneva in glasovi noči. In tudi če pripravljate kruh ravnodušno, mesite grenkoben kruh, ki človeka le napol nasiti.«

Mojsogovornik **Ivan Movh**, upokojeni slaščičar, ki v avgustu praznuje okroglih 80 let svojega življenja, svoj poklic prav gotovo ni opravljal ravnodušno. Njegov oče (ki mu je tudi bilo ime Ivan) se je rodil leta 1900 v Šoštanju. Izhajal je iz pretežno čevljarke družine, saj je bil njegov oče čevljar pravtako tudi vsi bratje.

Presenetljivo, se je on odločil za drug poklic. Poklic slaščičarja. Zaposlil se je v Celju in si izkušnje nabiral v slaščičarni Petriček, sezonsko pa je tudi vodil njihovo podružnico v Rogaški Slatini. Leta 1928 je odšel na svoje, najprej kot najemnik, pozneje pa, ko se je poročil, kot lastnik. Poklic slaščičarja v tistem času ni bil lahek.

Strojev takrat še niso poznali, vso delo je potekalo ročno, tudi hladilnika še ni bilo! Iz Celjske mesnice so vsako jutro z vlakom dobili led, ki so ga potrebovali za izdelavo sladoleda. Smešno, takrat ko je bilo mrzlo in ni bilo povpraševanja zanj, se je sladolead zaradi mrzlega vremena dlje časa obdržal, v vročini in velikem povpraševanju pa se je seveda kar hitro stopil.

Gospod je delal pridno in marljivo, vedno je pravil da se okusov ne sme zanemarjati in še danes marsikateri Šoštanjčan pravi, da takšnih kremšnit in judov kot so bili takrat, zagotovo več ne bo.

Svoje dobro ime in svoje slaščičarsko znanje je prenesel tudi na sina, g. Ivana, ki je po vojski

naredil pomočniški izpit in se zaposlil v Mestni slaščičarni, vse do očetove upokojitve, ko je leta 1963 postal poslovodja, tri leta pozneje pa je slaščičarno tudi odkupil in jo vodil vse do svoje upokojitve, leta 1990. Ni ga bilo, ki ne bi vedel za slaščičarno Movh, v njo so zahajali od blizu in daleč, ime Movh je bilo sinonim za dobre kremšnite, sladolede in pravzaprav vse pecivo. Mmm, pa krofi, potice.... Pravzaprav šoštanjčani sploh niso rekli, da gredo v slaščičarno. Rekli so: »Gremo k Movhu...« in je vsak vedel, da ga tam čaka obilje sladkih dobrot. Po letu 1990 in upokojitvi se delo nadaljuje pod imenom Pekarna in slaščičarna Miš Maš.

Ko sem gospoda povprašala ob občutkih, ki so ga prevzemali ob tem »dogodku«, je odvrnil da čisto vseeno mu ni bilo, tudi nekaj časa potem ne, ko se je sprehajal mimo ali pa odšel v njo kot kupec, a ker to ni ideja, ki bi dozorela kar čez noč, ampak je o tem razmišljal skozi ves čas svojega službovanja, ni okleval ob predaji ključa in se je kar hitro navadil na novo življenjsko obdobje - pokoj.

Vedeti moramo, da je poklic slaščičarja poklic, ki zahteva ogromno odrekanja, saj si v službi praktično ves dan, sobote in nedelje, ki so namenjene počitku ne obstajajo, o drugih aktivnostih pa sploh ne smeš razmišljati.

Tudi počitnice niso preživljali kot klasična družina, ker enostavno ni bilo časa. Gospod Ivan je še posebej hvaležen svoji ženi, ker mu je vseskozi stala ob strani in ga podpirala, pa tudi otrokom, ki so razumeli zakaj večji del dneva preživljajo brez očeta. Brez njihove podpore zagotovo ne bi šlo.

Seveda pa tudi brez odličnega kolektiva ne bi šlo. Njegovi delavci oziroma delavke so bile pridne in marljive, večina od njih je preživela več kot 20 let delovne dobe prav v tej slaščičarni, ki je bila dobro obiskana, kar je logično, saj so bile cene

Skupaj z ženo Emilijo. / foto: Vesna Panič

Delavke slaščičarne ob jubileju. / foto: arhiv

zaradi velike proizvodnje nizke. Povpraševanje za izdelke v tistem času je bilo veliko pravi Ivan in včasih bi lahko naredili več, a ni bilo možnosti, saj je primanjkovalo delovne sile. Ta poklic je bil bolj v ženski domeni, ženske pa imajo svoje družine in v tem času se je rodilo 11 otrok, kar pomeni da je vedno bila katera na porodniškem dopustu.

S kolektivom se še vedno sreča, če ne drugje na obletnicah, z nekaterimi ima pa tudi tako še stike.

V svojem poklicu je užival in kljub temu da bi se še enkrat odločil zanj, mu ni žal da je odšel v pokoj. Vedel je da ga čaka lepo obdobje, ki si ga po 42 letih delovne dobe nedvomno zasluži. Z ženo imata na Kozjaku hišico, kjer preživita kar tretjino leta, rada se s kolesi odpravita okrog jezera, pa tudi na dopust vsako leto odideta.

Čeprav se tradicija slaščičarstva ni nadaljevala, saj sta se sinova usmerila bolj v tehniške vode, se pri njih doma še vedno veliko peče. Pečejo vsi, tudi žena in snahi, ob kakšnih rojstnih dnevih in praznikih, a najboljše kremšnite speče vnukinja. Jaz jih sicer nisem poskusila, a zato sem snedla kar nekaj odličnih piškotov, ki dokazujejo, da v hiši (ki se mimogrede ponaša s častljivo starostjo 100 let) slaščičarski duh še vedno živi.

Vesna Panič

BLAŽ TURINEK

in Ansambel bratov Avbreht

Blaž Turinek, ki prihaja iz Skornega, je star 14 let in pred nekaj dnevi je (uspešno) zaključil osmi razred osnovne šole. Je fant z mnogimi talenti, a vseeno večino časa posveti glasbi; kot član **Pihalnega orkestra Zarja Šoštanj** in **ansambla Bratov Avbreht**, aktiven pa je tudi v glasbeni šoli. Ob vsem tem mu prostega časa ne ostane prav veliko, a ko ga ima, pravi, da se rad popelje z motorjem ali pomaga doma pri delu.

Glasba ga je privlačila od malih nog, že kot dojenček je poskakoval ob različnih ritmih, pozneje pa so ga za glasbo navdušili predvsem starši in stari starši, najbolj pa brat Matej, ki je takrat že igral harmoniko. Na vprašanje, zakaj si je izbral prav trobento odgovori, da si jo je izbral, ker je želel instrument, ki bi ga lahko začel igrati čim prej, in trobenta se mu je zdela najbolj primerna, saj ni prevelika in ne pretežka pa tudi nihče v njihovem sorodstvu še ni igral tega instrumenta. Njegova odločitev, da izbere prav trobento, se je izkazala za pravilno, saj je kaj kmalu začel osvajati različne nagrade in priznanja.

Najbolj ponosen je na zlato plaketo na državnem tekmovanju ter drugo mesto v državi in na zlato priznanje na mednarodnem tekmovanju. Poleg tega je dosegel še eno zlato priznanje in prvo mesto na regijskem tekmovanju, tekmoval pa je tudi s komorno skupino in na državnem tekmovanju dosegel bronasto plaketo, na regijskem tekmovanju pa zlato priznanje in prvo mesto. »No, pa saj nagrade niso toliko pomembne,« ob naštevanju Blaž hitro odvrne. »Bolj je pomembno, da trobento igram s srcem oziroma da to rad počnem. Glasba mi pomeni nekaj zelo lepega in skrivnostnega, ker se ob njej sprostim in zabavam, pa tudi, ker glasbo vsak drugače čuti in si jo na svoj način interpretira.« Pri ciljih za naprej ne okleva. Odločno pove, da se naslednje leto namerava vpisati na umetniško gimnazijo – smer glasba ter se šolati še naprej v ritmu glasbe.

Rad bi izvedel še veliko novih stvari, izboljšal svoje igranje na trobento ter jo igral v znanih in dobrih ansamblih, skupinah, orkestrih itd. Za uresničitev svojih ciljev pa je na dobri poti, saj je že sedaj član ansambla Bratov Avbreht. Blažev brat Matej, ki je že bil član ansambla, je namreč dobil idejo, da bi Blaž lahko šel enkrat zraven na vaje malo poskusiti, kako je igrati v ansamblu.

Na vajah so se zelo dobro ujeli in njegov prvi večji nastop z ansamblom Bratov Avbreht je bil na televiziji v oddaji Pri Joževcu z Natalijo. Ansambel Bratov Avbreht je pravzaprav mlad narodno zabavni ansambel, ki si šele utira pot na glasbeni sceni.

Sestavljajo ga trije bratje **Avbreht, Blaž, njegov brat Matej ter pevka Tatjana**. Nastopajo na različnih prireditvah tako v Sloveniji kot tudi v tujini, prvič pa so se javnosti predstavili v že prej omenjeni oddaji Pri Joževcu z Natalijo v rubriki Domači upi, kjer so osvojili drugo mesto.

Vzdušje na njihovih vajah je kar se le da sproščeno, seveda pa je odvisno tudi od tega, če se pripravljajo na kakšen nastop ali snemanje. Običajno so vaje enkrat ali dvakrat tedensko, na koncu sledi tradicionalna malica (ki do sedaj ni manjkala še nikoli!), za mizo pa pogosto pade tudi kakšna dobra šala.

Blaž pravi, da za uspešnost ni dovolj le dobro igranje instrumentov in vztrajnost, temveč tudi odnosi med člani, kar pri njih sploh ni težava, saj se med seboj zelo dobro razumejo; znajo se pošaliti in poveseliti, pogosto pa skupaj odigrajo kakšno partijo biljarda, tako da jih ne povezuje samo glasba, temveč tudi prijateljstvo.

Na koncu naj omenim še njihov največji dosežek v tem letu, in sicer **izdajo njihove prve**

Blaž Turinek / foto: Vesna Panič

zgoščenke z naslovom Rdeča pentlja, na katero so člani zelo ponosni, kot tudi na rezultate z minulih tekmovanj, festivala Graška Gora poje in igra (2. mesto občinstva) in festivala Marija Reka (absolutni zmagovalci), igrali pa so tudi v Berlinu pri tamkajšnjem župniku Doriju.

Veseli jih tudi to, da so dvakrat potovali na sever Francije, kjer so z glasbo razveseljevali tamkajšnje Slovence. Bolj kot samo igranje se jim je v spomin vtisnila 17-urna vožnja do tja.

Blaž je bil prijeten sogovornik, ansamblu Bratov Avbreht pa želim še veliko uspeha na njihovi glasbeni poti!

Vesna Panič

Ansambel bratov Avbreht / foto: osebni arhiv

Na sončni strani Alp

POGLED V PRIHODNOST?

V nedeljo, 24. maja, so se z druge strani Alp na savinjsko stran pripeljali t. i. avtomobili na alternativni pogon. Prireditev so v Logarski dolini poimenovali Dan solarne mobilnosti.

Solarna mobilnost

Izraz v osnovi označuje prevažanje s prevoznimi sredstvi, ki za svoj pogon uporabljajo sončno energijo. Širše gledano, pa ga uporabljamo tudi, ko govorimo o uporabi električnih avtomobilov, ki jih sicer poganja elektrika, a je bila ta proizvedena iz sončne energije. Kar pa niti ni nujna lastnost e-avtomobila. Lastniki koristijo elektriko, proizvedeno še iz drugih obnovljivih virov energije, nihče pa se najverjetneje tudi ne bi branil elektrike iz evropskih termoelektrarn. Ideja solarne mobilnosti je namreč omogočiti takšen prevoz, ki bi čim manj obremenjeval okolje. Tako z izpušnimi plini kakor tudi s proizvodnjo samega pogonskega vira.

V sosednji Avstriji

V sosednji državi se okolju prijazne tehnologije uveljavljajo že na mnogih področjih, tudi v transportu ljudi in blaga. Tako je na njihovih cestah že moč srečati tudi kakšno električno vozilo, predvsem na Koroškem, kjer jih je največ. Po podatkih iz biltena Platforme za okolju prijazno mobilnost in obnovljivo energijo Eurosolar Kärnten imajo Korošci 40 takšnih avtomobilov, kar predstavlja en e-avto na 15.000 prebivalcev. Ob koroških cestah jim je na voljo 50 polnilnih točk, obstaja že podjetje za maloserijsko izdelavo e-avtomobilov. Omenjeno združenje ima vrsto dejavnosti za promocijo trajnostne mobilnosti, že od leta 2006 organizirajo mednarodno

srečanje avtomobilov na alternativni pogon, ki je največja tovrstna prireditev v območju Alpe-Adria. Letos je bilo srečanje ob Vrbskem jezeru, od tam se je nato nekaj avtomobilov pripeljalo še v Logarsko dolino na otvoritev prve polnilne točke za e-avtomobile v Sloveniji.

V Sloveniji

Avtomobili, ki smo jih videli na prireditvi v Logarski dolini, so videti na zunaj kot navadni avtomobili, znotraj predelani na električni

pogon. Vožnja po dolini poteka povsem normalno, drugače pa je na strmih cestah, kjer se avto upočasni. So skoraj neslišni, kar nam je ob prvem srečanju kar malce nenavadno, saj imamo glas motorja za nekaj samo po sebi umevnega. Prisoten je bil tudi slovenski e-avto, predelan Renault 5, ki je rezultat lastne predelave. Doseže hitrost do 135 km/uro, eno polnjenje zadostuje v povprečju za 350 km. Po navedbah sedanjih lastnikov, družine Pečjak, je nastal v letih 1992–1994 v skupini strokovnjakov, ki je pod vodstvom

inovatorja Mira Zoriča izdelala dva prototipa R5 elektro. Kljub temu da je predstavljeno vozilo v času svojega nastanka poželo priznanja na avtomobilskem salonu v Ženevi, se ideja skupine po proizvodnji 1000 takšnih avtomobilov v novomeškem Revozu ni uresničila. Do danes se število e-avtomobilov v Sloveniji ni povečalo. Trenutno imamo dva takšna avtomobila, nekaj pa jih je v gradnji, vsi nastajajo v domačih garažah. Lastniki menijo, da so e-avtomobili rešitev za zmanjševanje onesnaženja, ki ga povzroča promet. Vozila so manj potratna, vzdrževanje je cenejše, pa tudi elektrika je bistveno cenejši pogonski vir kot fosilna goriva. Kaj je res najbolje, bo verjetno pokazal čas in potrebe prihodnjih generacij. Vsekakor pa bo ob strmem naraščanju prometa potrebno ukreniti kaj za zmanjševanje onesnaženosti okolja.

Kdove, morda bodo čez trideset let že navadni državljani razmišljali o nakupu e-avtomobila? In morda bodo takrat prebivalci Šoštanj namesto nove bencinske zahtevali novo polnilno točko?

Besedilo in foto:
Martina Pečnik Herlah

V Logarski dolini so odprli prvo polnilno točko za e-avtomobile v Sloveniji, postavila jo je družba Elektro Celje. Polnjenje je za avtomobile brezplačno, prost jim je tudi vstop v dolino.

Slovenska R5 elektro je bila ob svojem nastanku inovativno vozilo v mednarodnem merilu.

Ubijte medveda

V bližini Solčave so v četrtek, 11. junija, popoldne našli kadaver medveda. Truplo bi lahko pripadalo medvedu, ki so ga v aprilu videvali na ljubljanskem Rožniku, po katerem so ga začeli tudi imenovati.

V četrtek je naključnega mimoidočega ob potoku v okolici Solčave nekoliko nad odcepom poti do Solčavske tise zunaj naselja Podolševa zmotil duh po razpadajočem. Pogledal je s ceste v potok Jurčef in zagledal neznano živalsko truplo brez glave in spodnjih delov nog. O najdbi je obvestil lovce, ti pa naprej policijo, inšpekcijo, zavod za gozdove in ostale pristojne institucije.

Že pri ogledu trupla na samem kraju so ugotovili, da gre za ostanke medveda, ki ga je nekdo nezakonito ustrelil. Kot kažejo prva predvidevanja, so bili ostanki medveda stari vsaj teden dni in kot pravijo očividci, so se v njem že zaredile ličinke. Medveda je nekdo dokaj natančno in strokovno odrl (izkožil) in iztrebil, pravijo lovci. Odrezal je glavo in odstranil telemetrijsko ovratnico ter šape. Po krutem dejanju je naredil še eno grdo nemarnost in ostanke nesrečnega medveda zavrzel kar v potok, zraven so našli tudi nekatere materialne dokaze.

Verjetnost, da je bil medved ustreljen drugje in do kraja najdbe pripeljan, je zelo velika. Ostanki so bili nato prepeljani na Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete v Ljubljani, kjer so napravili genetsko analizo.

Po predvidevanjih gre za medveda Rožnika. Tega so v okolici Ljubljane odlovili in ga spustili v snežniških gozdovih, še prej pa so mu namestili telemetrijsko ovratnico, da bi spremljali njegovo gibanje. Signali so kazali, da se je Rožnik nekaj časa mudil na Hrvaškem, nato pa je prečkal Slovenijo in konec maja prešel slovensko-avstrijsko mejo, o čemer je Zavod za gozdove Slovenije obvestil avstrijske pristojne ustanove.

Prvega junija je bil signal medveda nazadnje zaznan na Borovnikovem vrhu, ki je okoli 500m od meje na avstrijski strani. Zvečer pa je signal izginil in ga od takrat dalje ni bilo več moč zaznati. Po predhodnih ocenah je starost razpadajočega trupla ustrezala datumu izgube signala. Starost ustreljenega medveda samca je bila okoli tri leta, kar še potrjuje predvidevanje, da gre za Rožnika.

Pri svojem potovanju je medved Rožnik kazal neobičajne znake vedenja. Prebivalci so ga lahko videvali tudi podnevi. Zato je tudi verjetno, da je bil lahka tarča nevestnega ali nevestnih zbiralcev trofej.

Ostanki medvedjega trupla v potoku / foto: Marija Sodja Kladnik

Marija Sodja Kladnik / foto: Marija Lebar

Marija Sodja Kladnik, vodja odseka za živalstvo in lovstvo Zavoda za gozdove območna enota Nazarje: *»Ko smo prišli na kraj najdbe, je bil pogled na odvržene ostanke zares grozljiv. Truplo je že razpadalo. Še bolj grozljivo pa je bilo vse skupaj zato, ker je brezvestnež, ali pa jih je bilo morda več, ostanke odvrzel v vodo in to praktično v naselju.*

Medved spada v Sloveniji med zavarovane živalske vrste. Za odstrel izdaja izredne odločbe ministrstvo za okolje in prostor. Brez te odločbe je odstrel medveda kaznivo dejanje.«

Izsledki genetske analize

Teden dni pozneje, v četrtek, 18. junija, so na Biotehniški fakulteti v Ljubljani objavili, da so genetske analize potrdile predvidevanja. Ostanki pri Solčavi najdenega trupla so pripadali medvedu imenovanemu Rožnik.

Res gre za medveda, ki so ga aprila odlovili v okolici Ljubljane in ga opremljenega s telemetrijsko ovratnico spustili v gozdovih na Snežniški planoti. Signal se je 1. junija povsem izgubil. Kot so še sporočili z oddelka za biologijo in oddelka za gozdarstvo Biotehniške fakultete, so genetske preiskave prinesle še več zanimivih podatkov iz življenja te živali.

Določili so območje, kjer je bil medved rojen in ugotovili, da je bil njegov oče že ustreljen. Na območju severne Slovenije se je Rožnik zadrževal, še preden so ga opazili v okolici Ljubljane. Podrobne informacije, ki so jih prinesle raziskave o življenju ilegalno ustreljenega triletne medveda, je moč najti na spletni strani www.medvedi.si, ki jo urejajo raziskovalci iz Biotehniške fakultete.

Medtem je Koroška deželna vlada za informacije, ki bi pomagale razjasniti okoliščine smrti zaščitene rjavega medveda razpisala nagrado 6.000 evrov. Kot poročajo, je sedaj razpisano nagrado zvišala na 10.000 evrov.

Marija Lebar

Naša društva

Priprave na 130. letnico gasilstva v Šoštanj

VELIKO PRAZNOVANJE

6. junija letos je bilo v Metliki veliko praznovanje, saj je slovensko gasilstvo praznovalo 140 let, prav v Metliki pa je bilo ustanovljeno najstarejše gasilsko društvo na Slovenskem. Le deset let zatem je bilo ustanovljeno Prostovoljno gasilsko društvo Šoštanj – mesto, ki v letošnjem letu praznuje častitljivo obletnico: 130-letnico društva.

Šoštanjski gasilci se na to obletnico zavzeto pripravljajo, saj so se odločili, da bodo pripravili veliko praznovanje, kot se za tako visoko obletnico tudi spodobi. S pripravami na to praznovanje so pričeli že v lanskem letu, kot uvod v praznovanje pa je bil slovesen dogodek 3. maja, ko so na Florjanovo nedeljo pri cerkvi sv. Florjana prevzeli nov društveni in mladinski prapor. Star društveni prapor je zastopal društvo celih 56 let, mladinski prapor pa mladino društva od leta 1975, se pravi celih 34 let. Slovesnega prevzema so se prijazno

udeležila vsa društva v zvezi. Nov društveni prapor krasijo simboli in podobe s praporov dveh sosednjih gasilskih društev IPGD TUŠ in PGD Družmirje, ki sta se bili prisiljeni ukiniti, šoštanjski gasilci pa so na ta način pokazali, da je tradicija in moč spomina velika vrednota gasilstva.

Šoštanjski gasilci v letošnjem letu pričakujejo veliko pridobitev, saj je v izdelavi nadgradnja novega gasilskega vozila GVC 24/50, ki bo zamenjajo njihovo dvajset let staro avtociстерno, to pridobitev pa bodo slovesno prevzeli, 16. avgusta, ko bo pred gasilskim domom veliko praznovanje njihove 130-letnice. Nakup tega vozila jim je omogočila Občina Šoštanj, za pomoč pri nakupu opreme pa so se članice in člani društva obrnili tudi na krajane, ki so kljub temu da časi niso ravno najboljši, s svojimi prispevki pokazali, da delo gasilcev spoštujejo in cenijo. Za to se jim v imenu društva in v svojem imenu iskreno zahvaljujem. Vsi, ki so bili pripravljeni s svojimi prispevki pomagati pri nakupu opreme, pa bodo na naše praznovanje prav posebej povabljeni. Vozilo bo

prispelo v mesecu juliju, takrat pa bo dokončan tudi prizidek k gasilskemu domu oz. garaža, v kateri se bo to vozilo tudi nahajalo. Žal se gradnje takšnih objektov, kot je gasilski dom, pred leti ni načrtovalo in ne predvidevalo, da bodo sodobna vozila višja, zato so se morali šoštanjski gasilci odločiti za gradnjo nove garaže oz. prizidka. Že v lanskem letu so pripravili načrte, v mesecu aprilu pridobili gradbeno dovoljenje in takoj pričeli z delom. Gradnja prizidka gre počasi proti koncu, saj se dela že fasada, ko pa bo prizidek končan, bo gasilski dom dobil tudi novo podobo, saj ga bodo v celoti prebarvali, prizidek pa bo krasil tudi kip sv. Florjana, zavetnika gasilcev. Veliko dela je bilo opravljenega tudi z zamenjavo vseh garažnih vrat, ki so sedaj dvizna in narejena tako, da se v primeru intervencije avtomatsko odpirajo.

V pripravi je bilten, v katerem bo opisano delo društva skozi 130 let, pričeli pa smo tudi s snemanjem dokumentarnega filma o društvu, ki bo predstavljen na svečani seji društva v petek, 14. avgusta v Kulturnem domu v Šoštanju.

gradnja prizidka

posodabljanje vozila

nov prapor

nova garažna vrata

Svečana seja bo ob 19. uri, ob 21. uri pa bo pred gasilskim domom koncert za mlade, saj bo nastopila priljubljena zasavska skupina Orleki z domačo predskupino On-Off.

V soboto, 15. avgusta, bo tradicionalno, letos že 26. tekmovanje starih ročnih in motornih

brizgal in veselica s Čuki, v nedeljo, 16. avgusta, pa slovesnost ob 130-letnici društva s prevzemom novega gasilskega vozila GVC 24/50, blagoslovom prizidka in veliko veselico z ansamblom Malibu in gostom ansamblom Lojzeta Slaka.

Društvo je dobitnik Zlate plakete GZ Slovenije.

Veliko dela je v letošnjem letu že bilo opravljenega in veliko dela nas v tem letu še čaka, saj si resnično želimo, da bi to našo visoko obletnico praznovali kar se da pripravljeni. Verjamem, da nam bo to tudi uspelo, saj imamo odlično članstvo, nas pa povezuje predvsem ena misel in hotenje: POMAGATI BLIŽNJEMU V NESREČI!

Praznovanje ob 130. letnici PGD Šoštanj - mesto:

PETEK, 14. avgusta:

- ob 19. uri svečana seja PGD Šoštanj - mesto v Kulturnem domu v Šoštanju
- ob 21. uri pred gasilskim domom v Šoštanju: koncert skupine ORLEKI s predskupino ON-OFF (pod šotorom)

SOBOTA, 15. avgusta:

- ob 16. uri pred gasilskim domom v Šoštanju: 26. tekmovanje starih ročnih in motornih brizgal in veselica z ansamblom ČUKI (pod šotorom)

NEDELJA, 16. avgusta:

- ob 16. uri pred gasilskim domom v Šoštanju: prevzem novega gasilskega vozila GVC 24/50, blagoslov novega prizidka in velika veselica z ansamblom MALIBU in gostom ansamblom LOJZETA SLAKA (pod šotorom)

besedilo in foto: PGD Šoštanj mesto, predsednik Boris Goličnik

ŠOŠTANJSKI GASILCI USPEŠNO NA TEKMOVANJIH

V nedeljo, 14. junija 2009, je v **Šmartnem ob Paki** potekalo člansko tekmovanje Gasilske zveze Šaleške doline, ki sta ga organizirala PGD Šmartno ob Paki in GZ Šaleške doline.

Zbrane je pozdravil tudi župan Občine Šoštanj in poslanec v državnem zboru gospod **Darko Menih**. Skupaj s podžupanom Občine Šmartno ob Paki, gospodom **Jankom Avberšek**, sta zmagovalcem podelila pokale in priznanja.

Gasilska društva v Občini Šoštanj so dosegla odlične rezultate:

Kategorija:

- člani A: 1. mesto Lokovica in 3. mesto Gaberke I;
- članice A: 3. mesto Lokovica II;
- članice B CTIF: 1. mesto Topolšica in 3. mesto Gaberke;
- starejši gasilci: 3. mesto Šoštanj mesto;
- starejše gasilke: 2. mesto Gaberke.

Ob uspešnih doseženih rezultatih jim čestitamo!

mag. Barbara Turinek

foto: arhiv občine

Mladi čebelarji

USPEŠEN KROŽEK MLADIH ČEBELARJEV V ŠMARTNEM

V začetku prejšnjega meseca je v Črni na Koroškem potekalo državno tekmovanje učencev, ki obiskujejo čebelarске krožke. Sodelovali so tudi učenci Osnovne šole Šmartno ob Paki in se odlično odrezali. Sicer so iz SAŠA regije na tekmovanju sodelovali še učenci iz Luč.

Še posebej razveseljev je uspeh šmarških krožkarjev zato, ker so se tekmovanja udeležili letos prvič, prepričani pa smo, da ne tudi zadnjič. Čebelarski krožek na **Osnovni šoli Šmartno ob Paki** deluje šele dve leti, zanimanje pa mladi kažejo tudi za nadaljevanje dejavnosti. Mentor je Tomaž Lesnjak.

Skupno se je tekmovanja udeležilo 480 tekmovalcev iz cele Slovenije. Vsi so dobili srečke, ki so bile kasneje žrebane za številne praktične čebelarске nagrade, za tiste z zlatimi priznanji pa je Čebelarska zveza Slovenije zagotovila panje s čebeljimi družinami. Te bodo prejemnikom izročene naknadno.

Naj še povemo, da bo ravno v teh dneh v Šmartnem ob Paki potekal Čebelarski tabor. Zbrali se bodo osnovnošolci, ki obiskujejo čebelarске krožke iz vse Slovenije.

Marija Lebar

foto: Marija Lebar

Dogodki in ljudje

OGLARJENJE NA PRISTAVI

Za letošnjo oglarijo so se oglarji iz vse Slovenije zmenili, da bodo kope prižgali na isti dan ob isti uri. Tako naj bi skupaj naredili odmevnejšo promocijo slovenskega oglarjenja. Po navadi so pri nas kuhali oglje zgolj v turistične namene, pojavljalo pa se je skozi celo poletje.

Tako so v Sloveniji 26. junija ob 18. uri prižgali kar 19 kop naenkrat, kot zanimivo pa so se temu dogodku pridružila tudi skupina oglarjev v Srbiji.

Na Pristavi je bilo letos še posebej slovesno, saj so pred prižiganjem kope gozdarji izbrali tudi najbolj skrbnega gospodarja gozda območne enote Nazarje. Gozdarji so v vsaki krajevni enoti (KE) izbrali najbolj skrbne lastnike: KE Luče Stanislav Brezovnik, KE Ljubno Jože Hudej, KE Gornji grad Bojan Poličnik, KE Nazarje Andrej Glušič in iz KE Šoštanj Vlado Avbreht iz Škalskih Cirkovc, ki je bil izbran za najbolj skrbnega gospodarja gozda. Gozdarji pa so za najbolj prizadevnega gozdarja izbrali Marka Arnič, revirnega gozdarja iz KE Gornji Grad.

Zavod za gozdarstvo Slovenije vsako leto izbere tudi drevo leta. Letos so bile izbrane **Konovške bukke**, ki rastejo na grebenu ob Ravenski poti nad domačijo Konovšek v Ravnah pri Šoštanju. Najmogočnejša v skupini velikih bukev ima obseg 385 cm in je stara okoli 200 let. Gozdarji so se ob tednu gozdov posebej potrudili in pripravili razstavni pano, kjer so predstavili vse izbrane kandidate za naj gospodarja gozda in njihove posebne dosežke. Poleg tega so tudi pripravili razstavo starega orodja, ki so ga včasih uporabljali gozdarji in kmeti pri svojem delu v gozdu.

Ko se je bližala ura za prižig kope, so imeli Pristavčani pripravljene že dovolj žerjavice za prižig kope. Čast za prižiganje kope na Pristavi so dobili **župan občine Šoštanj in poslanec v DZ Darko Menih**, najbolj skrben gospodar gozda **Vlado Avbreht** ter **Rudi Hriberšek** in **Franc Kotnik** kot oglarja. Prižiganje kope je Ravenska plehmuzika naredila še posebej slovesno. Ko je bila kopa zakurjena, so jo govorniki izkoristili za svoj govorniški oder. Ko je bilo uradnega dela konec je sledila še malica, ki jo je pripravil organizator.

Smo pa nekoga na letošnji oglariji pogrešali. **Rudija Strmčnika**, oglarja z dušo in srcem, je bolezen za nekaj tednov priklenila na posteljo. Rudi ima veliko zaslug za ožvitev oglarjenja v naših krajih, letos pa mu je uspelo tudi prepričati krajane Završ, da so pripravili kopo. Ruda je tudi tisti, ki točno ve kako ravnati s kopo, zato do sedaj Pristavčani niso imeli skrbi. Letos pa je bilo drugače, saj so mogli sami poskrbeti za vse. Pa se je izkazalo, da so bili dobri Rudijevi učenci. Kljub deževju, ki je namakalo kopo, so oglje skuhal do konca. Proti koncu kuhanja oglja je tudi Ruda zbral dovolj moči, da je prišel na obisk na Pristavo, kjer si je ogledal, kako poteka delo brez njegove komande. Po enajstih dneh je bilo oglje kuhano. Sledilo je še razdiranje kope, gašenje in sušenje oglja ter spravilo pod streho. Kot zanimivost pa naj še povem to, da je bila letos oglarska kočica deležna modernizacije. Oglarji so si namreč privoščili pravo oglarsko televizijo. Kako to zgleda, pa naj pove slika.

besedilo in foto: A. Grudnik, Z. Mazej

Kopa Pristava 2009 - Franc in Ruda sta pripravila žerjavico za prižig kope.

Pristavski oglarji.

Oglarja Franc in Ruda na počitku v njuni koči, kjer sta se pri kuhanju žgankov kratkočasila še s gledanjem televizije.

Župan si je za govorniški oder izbral kar kopo. Predsednik TD Pristava Drago Kotnik je predstavil kurjače za kopo.

USPEŠNI KMETOVALCI

Minulo poslovno leto je Zadruga Šaleška dolina zaključila uspešno. To je bilo med drugim razbrati iz poslovnega poročila direktorja **Ivana Drev**a na občnem zboru članov zadruga. Zbrali so se v petek, 19. junija v šoštanjskem kulturnem domu.

»Za nami je zelo dinamično in uspešno poslovno leto. Kljub težkim razmeram v svetovnem gospodarstvu je zadruga poslovala uspešno. Ustvarili smo 16 % povečanje čistih prihodkov, kar znaša **11.063.493 evrov**,« je uvodoma dejal direktor Drev.

Iz poročila je bilo razvidno, da je od dejavnosti največ, to je 46 odstotkov, k prihodkom prinesla trgovska dejavnost. Na združeno dejavnost v vseh treh enotah, to je v Šoštanju, Šmartnem ob Paki in Velenju, je odpadlo 44 odstotkov ustvarjenih prihodkov, 9 odstotkov se ustvarili z lastno proizvodnjo, en odstotek pa z ostalo dejavnostjo zadruga.

»Ponovno je treba poudariti smiselnost naložbe v trgovski center v Šoštanju, ki v trgovskem poslovanju dosega 60 odstotkov,« je dejal direktor. Tržne deleže bodo poskušali povečati z načinom prodaje, ki je prijazen do kupca. To pomeni, da se potrošniku maksimalno posvetijo in ga z ustreznim svetovanjem pripravijo do kakovostnega in smiselnega nakupa.

»BOG BLAGOSLOVI TVOJ PRIHOD IN TVOJO POT KO GREŠ OD TOD«

Je pisalo na kozolcu, pod katerim so se zbrali sorodniki rodbine Jevšnik – potomci **Apolonije in Franca Jevšnika** z domačije **Maček** v Ravnah pri Šoštanju. Živela sta na prelomu 19. in 20. stoletja, rodilo se jima je osem otrok. Od teh jih je sedem nadaljevalo rod, ki se je do danes razvejal na številne družine. Največ jih živi v okolici Slovenj Gradca, Šoštanja, v Šmihelu

Postopek denacionalizacije na območju Raven je v končni fazi. Premoženje se bo vrnilo prejšnjim lastnikom. Na zadrugi zato veliko aktivnosti usmerjajo v prestrukturiranje poslovnih procesov.

Svetovna kriza se odraža tudi v kmetijski proizvodnji in na cenah repromateriala ter odkupnih cenah mleka in mesa. Ugodnosti pri odkupu kmetijskih proizvodov in dodatni popusti pri prodaji repromateriala so stalnica, saj se v zadrugi zavedajo, da je zniževanje stroškov na kmetijah enakega pomena kot v drugih poslovnih subjektih. Skrbijo tudi, da obveznosti do članov za odkup kmetijskih pridelkov poravnajo točno na rok in kmetom ni treba v nedogled čakati na denar. Direktor je govoril tudi o blagovni znamki SLODAR, ki so jo uspeli razviti v zimskem času. Pod tem imenom bodo dajali na trg tako lastne kot tudi proizvode svojih članov.

Žal zaradi zapletene zakonodaje ni bilo mogoče uresničiti napovedi, da bo zadruga zbirala in odlagala odpadno folijo od bal. Ker tovrstne koncesije niso predvidene za zadruga,

nad Mozirjem in Radegundi. Od leta 1996 se organizirano srečujejo, običajno na vsaki dve leti.

13. junija so se zopet zbrali, tokrat v Skornem. Sprva pri cerkvi sv. Antona, kjer so se z darovanjem maše spomnili vseh rajnih. Temu je sledil družabni del, ki je potekal na domačiji Madlešnik. Njihovi domači in sosedje so poleg jedalnice in pijače pripravili še zabavni program, z ekskluzivnim nastopom **Elvisa Presleya, Danija Gregorca**. 175 sorodnikov je tako

foto: Marija Lebar

bi ta morala odlaganje na odlagališču drago plačevati. Tako so se odločili in bodo svojim članom omogočili brezplačen odvoz omenjene folije na odlagališče.

Sledila je še podelitev priznanj najboljšim članom iz vseh treh enot. Iz enote Šmartno ob Paki je priznanje prejela **Jožefa Drofelnik**, iz Velenja **Krajnc Janez** in iz Šoštanja **Knez Ivan**. Priznanja sta podelila direktor Ivan Drev in predsednik upravnega odbora Rudi Ježovnik. Kulturni program v uvodu k občnemu zboru so izvedli učenci Glasbene šole – enota Šoštanj. Sledilo je še žrebanje enotedenskih počitnic v apartmaju Zadruga Šaleška dolina v Podčetrtku.

Marija Lebar

v prijetnem vzdušju obujalo spomine in spoznavalo člane širše družine. Najstarejši **Fanika Melanšek** iz Andraža in **Fanika Herlah** iz Radegunde bosta letos dopolnili 74 let. Najmlajša **Matija Goličnik** iz Skornega in **Breda Herlah** iz Radegunde pa imata s svojimi 3,5 meseci še dolgo pot do tega. Ključ rodbine Jevšnik so Madlešnikovi predali Alojziju Jevšniku iz Zavodenj, naslednje snidenje bo torej na domačiji Prednek.

Martina Pečnik Herlah

foto: MPH

NIZ USPEHOV V SPINU DZ rekreativcev v Šenčurju

18. aprila 2009 so se članice in člani NTK SPIN Šoštanj udeležili državnega prvenstva rekreativcev v Šenčurju. Med najuspešnejšimi je bila **Jolanda Belavič**, ki je osvojila prvo mesto posamezno in drugo mesto v mešanih dvojicah. V kategoriji moških dvojic je tretje mesto osvojil **Anton Leber**, v ženskih dvojicah pa sta osvojili četrto mesto Jolanda Belavič in Mirjana Ramšak.

MASTER TURNIR V LAŠKEM

S finalnimi boji v ekipni konkurenci na 6. odprtem prvenstvu Slovenije Thermana Laško 2009, se je zaključilo petdnevno tekmovanje športnikov invalidov v namiznem tenisu iz 27 držav.

Z dvema medaljama je najuspešnejša **Jolanda Belavič**, ki je bron osvojila v konkurenci posamezno ter v paru skupaj s predstavnico Turčije. Za vse predstavnike evropskih držav je bil turnir v Laškem dobra priprava za evropsko prvenstvo, ki bo v začetku junija v Genovi, Italija in se ga bo udeležila tudi Jolanda Belavič.

MEDNARODNI TURNIR OB PRAZNIKU KS TOPOLŠICA

V sklopu praznika krajevne skupnosti Topolšica je potekalo tradicionalno mednarodno tekmovanje v namiznem tenisu. Posvečeno je podpisu kapitulacije nemških oboroženih sil za jugovzhodno Evropo 9. maja 1945 leta. Tekmovanja se je udeležilo 10 ekip; rezultati pa so bili naslednji:

1. mesto: NTK Pesje (Rampre, Hribernik, Žgank, Škoberne in Strelec)
2. mesto: NTK Gomilsko (Lenko, Zore, Vitanc in Fridrih)

3. mesto: NTK Ravne (Bezjak, Bač, Sirovina in Gunther)

4. mesto: NTK Zaprešič – CRO (Prišlin, Futač, Švec, in Kronja)

Tolažilna skupina:

1. mesto: NTK Maribor (Štor, Klep, Čakš in Kadiš)

2. mesto: NTK SPIN (Leber, Pretnar, Lisac in Ramšak)

TURNIR INVALIDOV NA MADŽARSKEM

Tekmovanje je potekalo v Madžarskem mestu Szombathely. Tekmovanja so se udeležili trije člani NTK SPIN Šoštanj. V zelo močni konkurenci so dosegli naslednje rezultate:

Posamezno (ženske):

1. mesto: Jolanda Belavič

3. mesto: Boža Meža

Posamezno (moški):

2. mesto: Anton Leber

Dvojice (ženske):

1. mesto: Jolanda Belavič in Boža Meža

Open (ženske):

1. mesto: Jolanda Belavič

DRUGO LETO SAMO ŠPORT

Športne igre, ki jih organizira **ŠKD Mačji kamen** iz Florjana, so že tradicionalne in v glavnem privabijo na igrišče v Florjanu dosti tekmovalcev in tudi navijačev, a v nedeljo, 14. junija, so bili organizatorji malce razočarani. Njihov trud ni bil povrnjen v smislu velike udeležbe tekmovalcev in tudi kasneje plesalcev na veselici. »Odločili smo se, da bomo drugo leto izvedli samo športno srečanje,« je na podlagi analize dogodka izjavil predsednik društva **Peter Grudnik**, ki je sicer pohvalil delo članov društva. Kljub slabši udeležbi se je v treh disciplinah pomerilo pet ekip, ekipa domačih, Zavodnj, Skornega, Krajcarjev in Rosno mladih. Vrstni red ob koncu je bil malo zamenjan, prvi so bili Krajcarji, (ki se na igre sploh niso pripravljali, ampak so »vskočili« na sami prireditvi), druga je bila ekipa Florjana, tretje mesto je šlo v Zavodnje, četrto mesto pa je

Balinanje je bila ena izmed disciplin.

delila ekipa Rosno mladih z ekipo iz Skornega. A rezultati tudi niso bili smisel tega druženja, vse je baziralo na druženju in ohranjanju prijateljstva. Na prireditvi je domače društvo pohvalil predsednik **KS Skorno Florjan dr. Valter Pirtovšek** in jim zagotovil podporo tudi v bodoče, priznanja pa so nastopajoči prejeli iz rok župana Občine Šoštanj in poslanca v DZ RS **Darka Meniha**, ki se kljub obveznostim rad udeleži takih dogodkov v kraju in občini. Program je povezovala Metka Bračko, Krajcarji pa so ob koncu igrali za ples in zares.

Besedilo in foto: Amadeja Komprej

USPEŠEN ZAKLJUČEK TEKMOVANJ MLAJŠIH SELEKCIJ ODBOJKAŠIC ŽOK KAJUH ŠOŠTANJ

V okviru ŽOK Kajuh Šoštanj že dve leti aktivno delujejo mlajše selekcije odbojkašic.

Deklice za klub tudi aktivno tekmujejo na državni ravni v kategorijah mini in male odbojki, ter kategoriji starejše deklce.

Januarja, so pričele tekrovati deklce v mali odbojki v nadaljevanju pa so potekali vsako soboto tedenski turnirji izmenično za malo in mini odbojko, na različnih lokacijah po Sloveniji. Sistem tekrovanja je turnirski z dvojno eliminacijo.

Aprila sta obe ekipi uspešno sklenili tekrovanje. Deklice letnik 1998 in mlajše v mini odbojki in od skupno 42 ekip zasedle 17.- 18. mesto. Deklice letnik 1996 in mlajše pa v mali odbojki in od skupno 70-ih ekip zasedle 19. - 20. mesto.

Glede na to, da je za obe ekipi to šele njihova druga tekrovalna sezona, so prikazale lepo in borbeno igro. Nemaokrat so nasprotnice nadigrale že kar s pravimi odbojgarskimi akcijami.

Z uvrstitvami smo zelo zadovoljni, saj so jih od lanske sezone krepko izboljšale.

Starejše deklce letnik 1994 in mlajše pa imajo drugačen sistem tekrovanja. V jesenskem delu so odigrale kvalifikacije na območni ravni. S prvimi tekmami so pričele oktobra in zaključile decembra in se v kvalifikacijski skupini J uvrstile na 3. mesto, ter za las zgrešile uvrstitev v A ligo. Pomladanski del so tako februarja nadaljevale prav tako na območni ravni v ligi B in ga zaključile marca. V skupini H so dosegle

2. mesto za ekipo KLS Ljubno in pred ekipama Mozirja in Fedrce iz Celja.

Deklice pod strokovnim vodstvom trenirajo v telovadnici OŠ Šoštanj. Mini odbojka 2x tedensko, mala odbojka in starejše deklce pa 3x tedensko.

Množično in pridno obiskujejo treninge, kar se vidno pozna pri njihovem napredku, zato smo prepričani, da se lahko v prihodnje nadejamo še boljših rezultatov.

ŽOK Kajuh Šoštanj, Breda Goltnik

Ekipa deklc za malo odbojko. / foto: arhiv ŽOK

ČETRT STOLETJA RAVANSKE KOŠARKE

Košarkarski klub Ravne letos praznuje 25 jubilej. V teh letih je bilo storjenega veliko; več kot 15 let so igrali v ligi, tako občinski kot tudi medobčinski, vsako leto 14 let zapored igrali s Savo Kranj, se udeležili več turnirjev, prijateljskih tekem, trojk ... Kot je rekel predsednik kluba, **g. Ivan Mevc** »Vsakozi je bilo pestro.«

Tudi 16. maja 2009 je bilo zanimivo in dinamično kot ponavadi. Trenutni člani Košarkarskega kluba Ravne in člani ustanovitelji so sobotnega popoldneva zaigrali prijateljsko tekmo v telovadnici Podružnične šole Topolšica, kjer potekajo treningi enkrat tedensko od septembra pa vse do junija. Tekme so se udeležile tudi soproge članov, ki so z glasnim spodbujanjem

skrbele za motivacijo in zabavo. Četudi je šlo za simbolno jubilejno tekmo, v kateri ni bil pomemben rezultat, so igrali tekrovavno in dobro. Štelo je prijateljsko vzdušje, dobra volja in športni duh.

Predsednik, g. Mevc, je z delovanjem kluba zelo zadovoljen. Kot pravi gre velika zahvala vsem sponzorjem, v prvi vrsti Premogovniku Velenje, Občini Šoštanj, Krajevni skupnosti Ravne, Firmi Geni, Socialnim demokratom Velenje, Trgovini Avtošop Podgoršek, Osmici in Gostilni Janez, da je klub vsa ta leta tako dobro deloval. Sponzorji in tudi donatorji so omogočili, da se lahko košarkarji tedensko udeležujejo treningov in si financirajo športno opremo in telovadnico. Ob vsakem jubileju so zbrana sredstva klubu omogočila nakup nove opreme. »Vsakozi smo

imeli sponzorje in donatorje, ki se jim iskreno zahvaljujem za vso podporo v teh 25-tih letih, v katerih so prispevali za naš klub. Vsak evro, ki ga dobimo je več kot dobrodošel,« je še dodal g. Mevc.

Košarka je moštvena športna igra, ki od tekrovalcev zahteva hitrost, telesno moč, koordinacijo, vzdržljivost in dobre reflekse. Ker sem njihovo tekmo spremljala, si upam trditi, da imajo Ravenčani vse to, tako se za njihovo prihodnost ni bati. Čim več zadetih košev, radodarnih sponzorjev ter donatorjev in kot si želi predsednik košarkarskega kluba, okrepitev s strani mladega kadra, pa se bo košarka v Ravnah še dolgo igrala in klub bo uspešno posloval tudi v prihodnje.

Besedilo in foto: Nastja Stropnik Naveršnik

Ekipa košarkarskega kluba Ravne.

Trenutni člani KK Ravne in člani ustanovitelja so zaigrali prijateljsko tekmo.

Šoštanju se je »zrolalo«

V soboto, 13. 6. 2009, je v Šoštanju potekala športno rekreativna prireditev z imenom Šoštanj rola. Letošnja že 3. zaporedna prireditev, ki jo je tudi letos organizirala KS Šoštanj, je res odlično uspela. V veliko pomoč pri organizaciji prireditve so bila društva, ki se v občini ukvarjajo z mladimi. Kot soorganizatorji so se odlično odrezali člani mladinskega odseka PD Šoštanj, člani MKC Šoštanj in člani Društva tabornikov Rodu Pusti grad Šoštanj.

Če ne poznate te prireditve, jo morate naslednje leto vsekakor obiskati. To bo ponovno edina priložnost,

da se po Šoštanju rolate brez skrbi. Mestne ulice, kjer je potekalo tekmovanje, so bile zaprte za promet in za varnost so skrbeli varnostniki in prostovoljci iz omenjenih društev. Tudi medicinska pomoč je bila na voljo. Tekmovalne kategorije so bile tudi letos razdeljene po spolu in na starostne skupine, sodelovale so tudi družine in pa letos prvič tudi štafete. Nadvse zanimivo je bilo predvsem v kategoriji fantje 15–20 let, v kategoriji fantje nad 21 let in seveda v kategoriji starejše štafete, kjer so za zmago skoraj dejansko odločali decimetri. Tekmovalcev, ki jih je letos spodbujalo tudi res veliko število gledalcev in navijačev, je vsako leto več. In to ne samo iz domačega okolja.

Po končni podelitvi nagrad najboljšim, mimogrede naj omenim, da so nagrade ponovno bile zelo bogate, saj so vsi prvuvrščeni dobili povsem nove rolerje, je bilo moč opaziti kopico nasmejanih in zadovoljnih obrazov. Tako da lahko z nestrpnostjo pričakujemo naslednji Šoštanj rola.

A prireditve s koncem tekmovalnega dela le še ni bilo konec. Za mlade po starosti in po srcu se je na Trgu svobode ob 19.00 začel rock koncert. Najprej je nastopila glasbena skupina Marryland, glavni dogodek pa so letos bili Kačji pastirji, ki so naredili pravi žur in mlade zabavali vse tja do polnoči.

besedilo in foto: Tomaž Sinigajda

REZULTATI ŠOŠTANJ ROLA 2009:

Št.	Ime in priimek	Kategorija	Uvrstitev
73	ENEJ ŽLEBNIK JANČIČ	do 6 let fantje	1.
56	ANŽE PERC	do 6 let fantje	2.
72	NIK ŽLEBNIK JANČIČ	do 6 let fantje	3.
34	KLARA PEJOVNIK	do 6 let dekleta	1.
18	PIA KONOVŠEK	do 6 let dekleta	2.
24	EVA OSTERC	do 6 let dekleta	3.
33	VID VERHOVNIK	od 7 do 10 let fantje	1.
11	JAN OSTERVUH	od 7 do 10 let fantje	2.
76	EMNO SOPE	od 7 do 10 let fantje	3.
38	KATJA KAVNIK	od 7 do 10 let dekleta	1.
21	BARBARA KLADNIK	od 7 do 10 let dekleta	2.
29	LARA GRAZER	od 7 do 10 let dekleta	3.
49	URH KRAJNČAN	od 11 do 14 let fantje	1.
46	BOR JARH	od 11 do 14 let fantje	2.
7	DEJAN GAVRIČ	od 11 do 14 let fantje	3.
39	MARUŠA RAVNJAK	od 11 do 14 let dekleta	1.
40	TJAŠA VIRBNIK	od 11 do 14 let dekleta	2.
28	JURE VIDEMŠEK	od 15 do 20 let fantje	1.
41	DENIS PUČKO	od 15 do 20 let fantje	2.
52	ŽIGA ŠKOLC	od 15 do 20 let fantje	3.
57	ANJA JELEN	od 15 do 20 let dekleta	1.
17	PETRA TAJNIK	od 15 do 20 let dekleta	2.
16	MARUŠA GLOBAČNIK	od 15 do 20 let dekleta	3.
59	MARKO SIRŠEK	nad 21 let fantje	1.
15	KARLO PEČEK	nad 21 let fantje	2.
13	IGOR ERCEG	nad 21 let fantje	3.
68	GORDANA ČIŽMEK	nad 21 let dekleta	1.
60	MOJCA ČEBUL	nad 21 let dekleta	2.
5	JERNEJA PAČNIK	nad 21 let dekleta	3.

DRUŽINE:

DRUŽINA	UVRSTITEV	ŠT.	ČLANI DRUŽINE
Bolha	1.	42	EVA BOLHA
		43	PETER BOLHA
		44	BERNARDA BOLHA
		45	LUKA BOLHA
Kosi	2.	3	TADEJ KOSI
		46	JAN KOSI
Golčman	3.	31	BORIS GOLČMAN
		36	LUKA GOLČMAN
Konovšek	4.	18	PIA KONOVŠEK
		19	SEBASTJAN KONOVŠEK

mladi in še mlajši

ŠTAFETE:

IME EKIPE	UVRSTITEV	ŠT.	ČLANI ŠTAFETE	STAROST ČLANOV
Štafete s starejšimi člani				
Taborniki	1.	30	MITJA URBANC	22
		41	DENIS PUČKO	17
		59	MARKO SIRŠEK	26
		60	MOJCA ČEBUL	25
Stare garde	2.	22	MARKO POKLEKA	26
		25	BOŠTJAN VERHOVNIK	33
		26	JANEZ FECE	26
		28	JURE VIDEMŠEK	19
Štafeta 6	3.	5	JERNEJA PAČNIK	24
		13	IGOR ERCEG	37
		14	JURE ČUHALEV	25
		15	KARLO PEČEK	36
Štafete z mlajšimi člani				
SSK Velenje	1.	10	ALJAŽ OSTERC	10
		32	MATEVŽ SAMEC	12
		33	VID VERHOVNIK	10
		49	KRAJNČAN URH	14
Štafeta 4	2.	1	GAŠPER KLADNIK	11
		7	DEJAN GAVRIČ	13
		8	KLEMEN PETERMANEC	12
		63	NEJC DOLINŠEK	13
Štafeta 3	3.	3	TADEJ KOSI	11
		6	ROK SRNOVRŠNIK	12
		23	DENIS LAZAR	13
		46	BOR JARH + JAN KOSI	14

Je bila to srečna majica?

Najboljša družina.

Tekmovalnost je gradila prijateljstvo.

Ali ima finančni sektor še svoje mejnike¹?

DAMIR TOPOLKO

Podiplomski študent Fakultete za management Koper, Univerza na Primorskem

RECESIJA JE POSTALA NAŠA REALNOST

V letih največje konjunktуре je bilo značilno predvsem za ameriške ekonomiste, da so zagovarjali popolnoma svobodni trg in neregulirani kapitalizem brez socialne države. Tudi politika se je v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja podrejala idejam ekonomista Milтона Friedmana, ki je bil največji zagovornik vsesplošne privatizacije in deregulacije ter ukinitve socialne države.

V različnih razpravah, ki jih danes zasledimo na temo aktualne finančne krize, ki je prerasla v recesijo, se v strokovni javnosti omenjajo ideje monetarizma kot eden od ključnih vzrokov za današnjo svetovno gospodarsko krizo, ki bi lahko presegla tisto po borznem zlomu leta 1929.

Tudi v naši strokovni javnosti smo v preteklih letih lahko zasledili različna stališča o stopnji regulacije, ki naj jo izvaja država. Naše tranzicijske izkušnje sicer izkrivljajo pojem regulatorne vloge države in jo pogosto zamenjujejo s pojmom vmešavanja države v gospodarstvo. To gre tudi pripisati relativno kratkemu obstoju regulatornih organov, ki nadzirajo finančni trg, trg vrednostnih papirjev ali zavarovalniški trg. V času najvišje konjunktуре so se tudi pri nas pojavljale ideje o enotni davčni stopnji in zmanjšanju davčnih bremen, predvsem za najvišje dohodke.

Najprej v ZDA in nato smo globalno danes priča odločitvam o angažiranju milijardnih zneskih državnega denarja za zagotovitev likvidnosti bank in celotnega finančnega sektorja. Te odločitve o vmešavanju države v gospodarstvo sprejemajo isti ljudje, ki so še včeraj bili goreči monetaristi in podpirali finančne inovatorje na trgu vrednostnih papirjev. Priča smo tudi dejstvu, da je kapitalizem brez primes socialne države v celoti odpovedal in je ponovno prisiljen prositi državo za rešitev.

Brez velikih analiz lahko ugotovimo, da je današnja finančna kriza posledica nenadzorovane liberalizacije ameriškega trga vrednostnih papirjev. Vse se je začelo z deregulacijo v finančnem sektorju, ki je omogočila enormno kreditno ekspanzijo na podlagi inovativnih finančnih instrumentov.

Prvi deregulacijski ukrepi so bili narejeni še v letu 1999². Z Gramm-Leach-Blileyjevim zakonom so bili razveljavljeni deli Glass-Steagallovega zakona, ki je govoril o ločevanju hranilniško-posojilniške dejavnosti od špekulacij na finančnem trgu.

Čas je pokazal, da so prav ti ukrepi zagotavljali relativno stabilnost svetovnega finančnega sistema in njihova kasnejša odprava je v enem desetletju povzročila razpad tega istega sistema. Tudi obstoj teh ukrepov in njihova odprava v širši javnosti ni pritegnila posebej velike pozornosti, kar je po svoje paradoksalno. Omenjeno deregulacijo na področju finančnega sektorja v ZDA z današnjega zornega kota lahko vidimo tudi kot splet zelo nepremišljenih odločitev, ki niso bile v skladu z nujnostjo ohranjanja tradicionalnih pravil v tem sektorju.

Bančništvo in celotni finančni sektor se je v svojem razvoju opiral na spremembe z majhnimi koraki, z veliko dozo tradicionalizma in tehtnem premisleku pred večjimi spremembami. Še posebej po veliki svetovni krizi 1929 leta je finančni sektor postajal še bolj konservativen in omejevan z dodatnimi regulatornimi ukrepi. V nadaljevanju se lahko omejimo na dogajanje v ZDA, saj imajo odločilen vpliv na zdravje svetovnega finančnega sistema. Za boljše razumevanje današnjega dogajanja je smiselna podrobnejša obravnava deregulacijskih ukrepov v ZDA.

GLASS – STEAGALLOV ZAKON

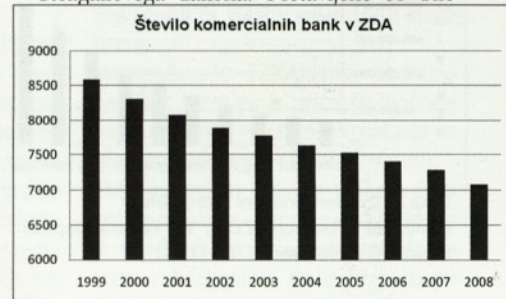
Razvoj bančnega in ostalega finančnega sektorja v ZDA je bil po veliki krizi 1929 pod velikim vplivom omejitev, ki so se nanašale na obseg finančnih produktov in geografske omejitve. Razloge za te omejitve najdemo v Glass-Steagallovem³ zakonu (Glass-Steagall Act) iz leta 1933, ki je sprejemanje depozitov in dajanje posojil ločil od investicijskega bančništva, torej trgovanja z vrednostnimi papirji in emisije le-teh. Kot reakcija na največjo gospodarsko krizo vseh časov 1929 leta je Glass-Steagallov zakon postavil regulatorno ločnico med komercialnimi in investicijskimi bančnimi aktivnostmi. Razlogi za sprejetje tega zakona so bili predvsem v tem, da so komercialne banke pred veliko krizo delovale zelo špekulativno. Banke so zaradi želje po hitri rasti prevzemale velika tveganja. Dajale so posojila podjetjem v katera so tudi same investirale in vzpodbujale svoje stranke, da kupujejo delnice teh istih podjetij. Bankam je bilo omogočeno, da se v roku enega leta

odločijo o področju specializacije, komercialno ali investicijsko bančništvo. Zakon je omejeval bančne prihodke komercialnih bank iz naslova vrednostnih papirjev na le 10 %. Omejitev ni veljala za državne obveznice.

Steagall je podprl zakon po sprejetju amandmaja, ki je dovoljeval zavarovanje bančnih depozitov, kar se je zgodilo prvič v zgodovini. Ta podrobnost se bo izkazala kot zelo pomembna v današnji finančni krizi. Zvezna agencija za zavarovanje depozitov⁴ danes jamči za vloge na računih za skoraj 8.500 bank in hranilnic, od tega je skoraj 7.100 komercialnih bank.

Finančni velikani teh časov, kot je banka JP Morgan, ki so jih smatrali za del problema takratnega finančnega sistema, so bili prisiljeni zmanjšati obseg svojih storitev in posledično obseg prihodkov. Regulatorji so se bali neobvladljivosti prevelikih bančnih konglomeratov. Nekaj desetletij kasneje bomo ugotavljali, da je prav z odpravo te regulative bančni sistem postal neobvladljiv in nepregleden. S postavitvijo omejitev je Glass-Steagallov zakon onemogočil bankam uporabo depozitov v primerih neuspešnih emisij vrednostnih papirjev, kar je bila pogosta praksa pred tem. Mnogi finančni strokovnjaki tega časa so smatrali, da sprejetje tako radikalnega zakona predstavlja prekomerno reakcijo na krizo. Smatrali so ga za pretirano konservativnega in veliko oviro za gospodarski razvoj. Vendar zakon se je dolga leta obdržal in so v prihodnjih letih bile sprejete še dodatne omejitve v bančnem sistemu.

Dodatno je dejavnost komercialnih bank bila omejena z zakonom o bančnih holdingih (Bank Holding Company Act) iz leta 1956. Kongres je sprejel to dodatno regulativo v bančnem sektorju z namenom omejevanja moči prevelikih finančnih konglomeratov. Zakon je bil še posebej osredotočen na banke, ki so bile aktivne v zavarovalniškem sektorju in je predstavljal razširitev že omenjenega Glass-Steagallovega zakona. Postavljene so bile

Slika 1: Število komercialnih bank v ZDA

Vir: Federal Deposit Insurance Corporation, ZDA

omejitve med zavarovalništvom in bančništvom. Banke so sicer lahko prodajale zavarovanja in druge zavarovalniške produkte, vendar niso smele prevzemati obveznosti, ki bi nastale iz teh

¹ Pojem mejniki tukaj označuje stara ali osnovna pravila, ki naj bi veljala v bančništvu oz. finančnem sektorju.

² V času administracije predsednika Clintona.

³ Glavni zagovornik sprejetja takšnega zakona je bil senator Carter Glass. Podpornik je bil Henry B. Steagall, član zastopniškega doma.

⁴ Federal Deposit Insurance Corporation (The FDIC). Agencija zavaruje depozite bankam in hranilnicam, ki so pri njej registrirane in zavarovane do 100.000 USD oz. tudi več za nekatere vrste depozitov in pokojninskih računov. V ZDA obstajajo tudi finančne institucije, ki imajo v nazivu besedo banka, vendar niso zavarovane pri FDIC-u. FDIC pričakuje, da bo v času gospodarske krize propadlo med 100 in 200 bank.

produktov⁵.

S sprejetimi omejitvami se je delež komercialnih bank med ameriškimi finančnimi institucijami postopoma zmanjševal. Delež komercialnih bank je še v letu 1946 upravljal z 57,3 odstotka finančnega premoženja, v letu 1990 pa le še s 31,2 odstotka in po današnjih ocenah še s približno 20 odstotkov. Zmanjševalo se je tudi število komercialnih bank na račun združevanja in konsolidacij investicijskih in komercialnih bank. Pridobivale so druge finančne institucije, kot so vzajemni skladi, denarni skladi, pokojninski skladi, ki so nastajali kot alternativa komercialnim bankam.

DEREGULACIJSKI UKREPI V ZDA

Stroge omejitve, ki so veljale za komercialne banke so začele popuščati šele v 70. letih prejšnjega stoletja, saj je prihajalo do prepletanja finančnega posredništva. Investicijske banke so z uvedbo računov za vodenje gotovinskega poslovanja vstopile na veliki del trga poslovanja s prebivalstvom. Prav tako so s tveganimi obveznicami in s skladi za tvegane naložbe vstopale na klasični trg bančnega kreditiranja podjetij. Na drugi strani so komercialne banke svojo dejavnost razširile na zasebne prodaje vrednostnih papirjev, podjetniške finance in komercialne papirje. Komercialne banke so po letu 2001 začele izrazito vstopati na trg tveganih finančnih instrumentov. Obseg poslovanja se je iz leta v leto povečeval s stopnjo rasti, ki je presegala 20 % letno. Iz podatkov ameriške Zvezne agencije za zavarovanje depozitov je razvidno, da se je obseg poslovanja z izvedenimi finančnimi instrumenti v obdobju od 1999 do 2008 povečal za skoraj šestkrat in je v letu 2008 znašal neverjetnih 201.080.746 milijonov USD.

Slika 3: Indeks rasti depozitov, posojil in izvedenih finančnih instrumentov / Vir: Federal Deposit Insurance Corporation (The FDIC)

Glass-Steagallovega zakona, kar je klasičnim bankam omogočilo, da so že odobrene kredite prenesle na kapitalsko povezane investicijske družbe, s tem razbremenile svoje bilance in prodale še več posojil. Nizka politika temeljne obrestne mere in omenjena deregulacija je prispevala k ekspanziji hipotekarnih kreditov, ki so jih najemali kreditno nesposobni posojilojemalci.

Slika 4: Hipotekarna posojila / Vir: The Federal Reserve System, ZDA

Finančnim institucijam so bila odprta vrata za ustanavljanje navideznih podjetij v davčnih oazah. Na ta podjetja zunaj nadzora državnih regulatorjev so bili preneseni novi finančni instrumenti, ki jim praviloma zaradi zapletenosti ni bilo mogoče določiti prave vrednosti. Finančne institucije so s tem na podlagi terjatev do teh navideznih podjetij pridobile tudi navidezno poslovno uspešnost. Danes smo priča razmisleku o ustanovitvi slabih bank na katere bi prenesli t.i. zastrupljeno premoženje in s tem očistili oz. razbremenili bilance bank. Pri tem se finančna ministrstva v razvitih državah pri odločanju o tem katero premoženje in po kakšni vrednosti prenesti, srečujejo s problemom izvedenih finančnih instrumentov, ki jim je težko oceniti realno vrednost.

Finančni lobiji⁷ v investicijskih bankah so bili vedno močnejši in so tako leta 2004 v pogajanjih s Komisijo za nadzor vrednostnih papirjev dosegli, da so investicijske banke izvzete iz pravil, ki zahtevajo, da morajo investicijske banke imeti ustrezne finančne rezerve, s katerimi zagotavljajo pokrite morebitnih izgub. Te spremembe so omogočile, da so investicijske banke prevzemale tveganja,

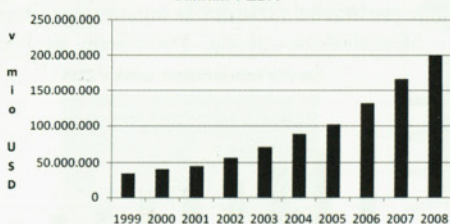
ki so bistveno presegala njihovo premoženje. Na drugi strani je Gramm-Leach-Bliley zakon omogočal združevanje komercialnih in investicijskih bank in s tem omogočil, da so komercialne banke delovale tudi kot investicijske banke.

FINANČNA KRIZA V ZDA

Finančna kriza, ki smo ji priča danes se je v ZDA začela z zlomom nepremičninskega trga. Globlje vzroke najdemo v prej omenjeni deregulativi finančnega sistema in s tem povezanim razraščanjem finančnih derivatov zunaj nadzora regulatorjev.

V zelo kratkem času je prišlo do izjemnih težav v ameriškem bančnem sistemu. Ena od pet največjih investicijskih bank Bear Sterns je propadla in bila prodana za 10% vrednosti JP Morgan Chaseu. JP Morgan Chase in Citigroup so se znašli v milijardnih izgubah. Druga investicijska banka Merrill Lynch je doživela zlom in je bila odkupljena od največje ameriške banke Bank of America. Tretja po velikosti Lehman Brother je po 158 letih bila prepuščena bankrotu. Paradržavni giganti, ki so odkupovali nepremičninska posojila od bank, Freddie Mac in Fannie Mae so po izgubi 98% svoje vrednosti bili nacionalizirani. Nacionalizirana je bila največja ameriška zavarovalnica AIG, ki je izgubila več kot 80 % vrednosti. Dve preostali investicijski banki Goldman Sachs in Morgan Stanley sta se morali odpovedati posebnemu statusu in sta postali običajni banki podvrženi strožji regulativi. V sedanjih krizi, ki je prizadela največje ameriške banke se je za nekatere dvojna vloga izkazala kot prednost. Komercialna banka JP Morgan si je lahko izposojala finančna sredstva od centralne banke⁸, kar pa ni mogla narediti čista investicijska banka Bear Stearns. Zaradi izrazito velike prizadetosti investicijskih bank se je tudi to pravilo spremenilo. Centralna banka je začasno odprla direktno posojilno linijo za investicijske banke, kar se je zgodilo prvič po veliki krizi 1929 leta. Kriza je pokazala, da so najbolj prizadete tiste investicijske banke, ki so jih obremenjevala slaba hipotekarna posojila, relativno slaba razpršenost poslov in kapitalska podhranjenost, ki je v večini primerov posledica izrazite izpostavljenosti izvedenim finančnim instrumentom. Ne smemo pozabiti, da je vsa leta ameriški finančni sistem veljal za enega od najbolj reguliranega in zato so investitorji iz drugih držav zaupali temu sistemu in vlagali velika finančna sredstva predvsem v vrednostne papirje. Logična posledica je tudi ta, da kakršnakoli nestabilnost v ameriškem finančnem sistemu ima veliki vpliv na svetovni finančni sistem. Vendar, kaj se je zgodilo? Po šestdesetih letih od velike krize leta 1929 so se nadzorni organi v ZDA odločili

Izvedeni finančni instrumenti v komercialnih bankah v ZDA

Slika 2: Izvedeni finančni instrumenti v komercialnih bankah v ZDA / Vir: Federal Deposit Insurance Corporation (The FDIC)

Primerjava indeksov rasti izvedenih finančnih instrumentov z indeksi rasti posojil in depozitov v komercialnih bankah v ZDA kaže tudi na izrazito visoke indekse letne rasti izvedenih finančnih instrumentov in bolj uravnotežene indekse rasti posojil in depozitov.

V letu 1999 je prišlo do popolnega obrata in začetka današnjih težav. Z Gramm-Leach-Blileyjevim⁶ zakonom so bili razveljavljeni deli

5 Underwriting insurance. Pri emisiji vrednostnih papirjev je underwriting bank banka, ki sprejme zavezo, da bo kupila vso preostalo količino izdanih vrednostnih papirjev, ki jih niso kupili drugi kupci.

6 Glass - Steagallov zakon je bil odpravljen leta 1999 z uveljavljanjem Gramm-Leach-Blileyjevim zakona, ki naj bi moderniziral ameriški finančni sistem.

7 Direktor banke Goldman Sachs kasneje postane finančni minister ZDA.

odpraviti omejitve in s tem ameriškim bankam omogočiti, da se prilagodijo močni konkurenci globalnega bančništva. Banke so se lahko začele povezovati z zavarovalništvom in s tem se je še dodatno začel krepiti kapitalski trg za podjetja pri pridobivanju zunanjih sredstev. Začele so se razvijati tudi druge lastniške oblike financiranja, kot so pokojninski skladi, ki so postajali glavni vir denarja za sklade tveganega kapitala.

Naenkrat smo bili priča paradoksalni situaciji, iz zelo tradicionalne anglosaške urejenosti bančnega sistema je v zelo kratkem obdobju celotni finančni sistem postal neobvladljiv, prevelik, izrazilo je posegel v nacionalno gospodarsko politiko in razblinil mit o splošnem razumevanju ameriškega finančnega sistema, ki naj bi imel nevtralen odnos do nefinančnih podjetij.

SKLEPNE MISLI

Dogodki, ki so temu sledili so nam znani in so še vedno na robu obvladljivosti. Finančni sistem in gospodarstvo je v zadnjih desetletjih postalo izrazilo globalno. Negativne posledice hipotekarne krize v ZDA in okuženost nekaterih evropskih bank z ameriški vrednostnimi papirji so povzročili izraziti upad gospodarske aktivnosti tudi v Evropi. Slovenski finančni sistem sicer ni okužen z ameriški vrednostnimi papirji, vendar zaradi globalnih razsežnosti krize ni v nič boljšem položaju. Kvečjemu so se še bolj pokazale tranzicijske slabosti privatizacije. Ocene o tem, da se kažejo znaki izboljšanja ali upočasnjene upadanja gospodarske aktivnosti so zelo različne. Z gotovostjo ni mogoče napovedati kdaj bomo dosegli dno, vendar so napovedi takšne, da bo gospodarska rast po izboljšanju bistveno nižja kot pred krizo. Okrevanje je lahko dolgotrajno, saj je sedanja kriza povzročila tudi izrazito nezaupanje, ki vpliva na povpraševanje, kreditiranje in investicije. Kriza, ki se je začela v finančnem sektorju je pokazala na zelo velike pomanjkljivosti v nadzoru različnih finančnih institucij. Spregledana so bila nekatera temeljna pravila, ki so veljala v finančnem sektorju. Posledice se kažejo v slabih in tveганиh naložbah brez realnega kritja. Kriza je pokazala tudi na slabosti mehanizmov, ki so uravnavali motivacijo, nagrade in bonuse v največjih svetovnih finančnih institucijah. Sistem je bil naravnán na doseganje kratkoročnih rezultatov, ki so morali slediti dinamiki visoke rasti dobičkov v poslovanju z zelo tveganimi finančnimi produkti. Svetovni finančni sistem se je znašel v začaranem krogu, saj so deregulacijski ukrepi omogočili nastanek velikega števila finančnih produktov, ki jih več ni bilo mogoče nadzirati in jih ocenjevati na podlagi realnih pokazateljev. Na koncu se lahko vrnemo na začetek. Izhajamo iz predpostavke, da vsaka institucija, ki temelji na trdnih načelih in vrednotah potrebuje pravo mero regulacije. Vprašanje je samo kako oblikovati to regulacijo in sočasno ne omajati temeljev, tudi inovativnosti, ki je potrebna za dolgo življenje vsake finančne institucije in podjetja v realnem sektorju.

Literatura

- Krugman, P. 2008. *The Return of Depression Economics and the Crises of 2008*. New York: Norton paperback.
- Friedman, M. 1997. *Capitalism and freedom*. Chicago, London: The University of Chicago Press.
- *The handbook of world stock derivative & commodity exchanges*. 1998. London: International Financial Publications.
- *Federal Reserve Bulletin*. 2009. *Changes in U.S. Family Finances from 2004 to 2007: Evidence from the Survey of Consumer Finances*. Volume 95.

Viri

- Federal Deposit Insurance Corporation. 2009. *Statistics on Banking*. <http://www.fdic.gov/bank/statistical/index.html>
- Federal Reserve System. 2009. *Surveys and Reports*. <http://www.federalreserve.gov/econresdata/>

Plemeniti (ljubi)

Se sprašuješ, zakaj sem v začetku napisala PLEMENITI? Raje vztrajaj, da tvoje srce ostane in postane še bolj plemenito, kot je sploh lahko. Medtem ko ti tole pišem, slišim šepetanje ... krike, ki jih prinaša veter na zemljo. Do vsakega živega bitja in celice na zemlji. Sporočilo nosi. Eno samo, kratko ... MIR, MIR!

Potem jok. Veter joče! Zakaj malo, premalo jih je, ki vedo, kaj sporoča. In neki glas je prišel z vetrom tudi čisto do moje duše, vanjo mi je prinesel občutek, kot da mi mora nekaj zelo važnega na hitro sporočiti. In moja duša sluti nesluteno in ne videno, pa vendar dojeto!

Smisel življenja; LJUBEZNI brez ljubosumja, žalosti, solz. Počasi pa vendar dojemam sporočilo, ki je v vetru. Tako dolgo je čakalo, da privre na plan. Nekdo je, ki me ta hip zelo pogreša. A znova se lovim v večnem iskanju razdvojenosti in dvomih. Kdo je ta? Morda si konec koncev to ti?

Takšne in podobne misli me obletavajo, veš. Ko me zgrabi, se blazno trudim, da me mine. Tišči me, zelo. Tako močno, da bi zavpila, pa čeprav le vetru: KJE SI? A bolj kot se trudim, manj mi uspeva ... Prepustim se toku čustev in molim, da čim prej mine. Za božjo voljo, Ljubi mi lahko kdo pojasni, od kod in zakaj ti dvomi? Mar zato, ker hočeš dokazati, koliko ljubezni in strasti je v tebi? Ker to, ko te prime, narediš; tudi pred mojimi očmi! Vem, ne znaš si razjasniti, o čem govorim, kaj imam v mislih.

Bilo je nekega zelo hladnega dne v januarju. Hodila sva, vračajoč se z malice. Skozi nosnice nama je drl oster, hladen zrak. Zatopljen vsak v svoje misli, nato se ti spomniš: »Zdajle bom šel in ko pridem noter, bom potisnil svoj zmrzel sladoled (pogledam te, saj mi ni jasno, kaj si misliš z zmrzlim sladoledom, a ti se s kazalcem dotakneš svojega ... nosu) nekam na toplo.« V odgovor se ti le nasmejim, saj ne vem, kaj naj bi pravzaprav tisti hip storila. Sploh pa, bila sem prepričana, da se šališ. Prideva do klopi v hali, kjer sva delala. Tam sedijo tudi tri najine sodelavke na klopi. Ti se nameniš k eni in svoj ledeni 'sladoled' potisneš malo bolj poševno od njenega, ne mojega, ter ji daš poljubček. Njene ustnice te poljubijo, ti se jih le dotakneš. Lica ji zardijo in opaziti je navdušenje ter sledi strasti; v njenih očeh, na obrazu ... Kako bi ne. V tebi je bilo takrat toliko strasti in ljubezni. Meni pa je tisti hip po glavi rojilo le eno vprašanje: »ZAKAJ?«

Daj, ne bodi podoben klošarju, ki išče hrano, ker je na smrt sestradan.

Tako zelo, da ne vidi mize, ki je obilno obložena s pijačo in jedačo! Le obrniti bi se moral, pa se ne. Omamne vonjave ti udarijo v nosnice. Pred seboj pa vidiš kante za smeti. Zaprte so, toda misleč, ker si pač nekaj zavonjal, da ta vonj prihaja iz teh kant, se zapodiš, da bi prvo odprl. Podreš jo, pade na tla. Pokrov se odpre, iz nje pa skoči podgana tebi v obraz. V obupu podreš še drugo kanto, a tudi ta je, razen razpadlega para paradižnikov, ki padeta tebi pred noge, prazna. O, groza. Pa kako je to mogoče, saj si vendar zavonjal svežo hrano. Sesedeš se na tla ob steni, noge v obupu skrčiš in glavo potisneš med kolena. Namesto da bi se OBRNIL. OBRNIL zato, da bi videl obloženo mizo ter spoznal, od kod prihaja tisti omamni vonj. Od tukaj, veš, od tukaj! Le ni bilo nikogar naokrog, da bi ti rekel: »PRIJATELJ, KAJ Vendar iščeš v SMETNJAKIH?« Obrni se vendar in prisedi k mizi, ki obložena čaka.

Da, ni bilo nikogar, toda še je upanje, kajti danes piha veter, ki ti morda prinese glas mimoidočega. Še je upanje. Čeprav ves premražen in raztrgan ter prestradan še živiš. V tebi je še toliko moči, da zaslišiš glas mimoidočega. »Prijatelj, kaj vendar iščeš v smetnjakih? Obrni se!« Z zadnjimi močmi, ves brezupen se obrneš in vidiš - obloženo mizo. Prisedi in se najej, toda ne prenajej se, saj sedaj vendar veš, kje te čaka miza, ki je obložena. Od tu jemlj; vsak dan. Ne išči pa kot do takrat, ko se nisi obrnil in videl v smetnjakih sveže hrane ...

Meni pa besede: »ZAKAJ, Ljubi?« Še donijo po glavi. Veter pa je pričel še močnejše pihati. Zaslišal je namreč vprašanje in glas mimoidočega: »Obrni se, obrni!« Toda danes, ko sem po tolikem času znova prebiral zgornje vrstice in mi je uspelo ob njih celo meditirati, danes vem ... Ne kapljica vode, ki polzi po tvojem vratu, se po prsih spušča vse nižje, temveč kapljica krvi bi želela biti. Tekla bi po tvojih žilah, vse dokler ne bi prišla do srca in tam našla tisti del njega, ki si mi ga menda namenjal. Oh, kako bi se pretakala! »NA TEJ IN NA ONI STRANI, SKOZI VSE TVOJE DNI«, kot si mi napisal za posvetilo v knjigi, ki si mi jo podaril. VZVALOVANA BIT, da, tako je imela naslov. Samo še prisluhnem ...

Saj ne morem verjeti! Veter se je polegel. Niti sapice ne čutim na svojih, od solz premočenih licih!

SI. A

Zgodba

piše Marjana Kotnik

nadaljevanje zgodbe

Naslednji dan se je izmikal njenemu pogledu, dekle pa je zmedeno ždelo sredi njive, pulilo plevel in drhtelo ob spominu na prejšnjo noč.

Ko sta se oče in mati vrnila z ohceti, je Roza slišala pogovor v njuni kamri. Materin glas je zvenel ježno: »Presneti Grbišnik, bojda je Grajfarjevo dečlo sfretal!«

Rozi se je temnilo pred očmi. Sfretal - to je pomenilo, da je noseča. In preden je cela dolina vedela, da je Grajfarjeva Micka res noseča, je tudi Roza začutila, da nekaj ni prav. Na zahvalno nedeljo, ko so hčere Marijine družbe nesle kito bršljana, v katero so bile na vsako ped vpletene sensvetnice, je Rozi postalo slabo, spustila je kito in komajda še naredila nekaj korakov, da ni bruhnila tik pred oltarjem. Te slabosti so bile vedno bolj pogoste, mati pa je nekega jutra stopila v njeno kamrico in očitajoče vprašala: »Roza, zakaj pa ti nimaš perila?!«

Kmalu je bilo vsem jasno, zakaj. V tem ko se je Rozi pokazal trebušček, je pri Grajfarju že prijkala na svet skodrana plavooka deklica ... Grbišnika že mesece ni bilo od nikoder, medtem se je oženil in Rozi je skoraj počilo srce od žalosti ... Potem se je nekega jutra na lepem pojavil na pragu. Roza je v kuhinji na zaboji za drva dojila mene, ki sem bil Grbišniku bojda tako podoben, da bi še slepec opazil. Grbišnik je kar stal in strmel, stiskal klaweto na prsi in Roza, moja mati, je opazila aluminijast obroček na njegovem prstancu. Šele ko je Tereza prišla po lopi in ga je zagledala tako okamenega med podboji, je spravil iz sebe: »Zakaj mi pa niste dali pošte, kaj je dečli?«

Tereza ga je porinila na lopo, vtem se je od nekod vzel še njen mož. »Zato, ker smo zvedeli, da imaš Grajfarjevo nosečo! Nič ne nucamo od tebe, pa tudi videti te več nočemo pri naši hiši. Dečli si naredil žalost, poba imamo pa le čednega! Nikoli ne bo zvedel, da je tvoj!«

Grbišnik je takrat bojda zajokal: »Če bi bil vedel! Če bi bil prej vedel!« Zasukal se je, mene ni niti od blizu pogledal ... Drugo jutro so našli obešenega na domačem marofu.

Roza, moja mati, se je takrat, pri osemnajstih, že osula od žalosti. Menda ji nihče več ni rekel Roža, pač pa je bilo v zvezi z njo vedno slišati: od gostilne dekleta pa od mlina praseta ...

Prvih let ne pomnim, edino to, da je bilo vedno veliko ljudi v hiši, tudi vojakov s puškami, kajti rodil sem se eno leto pred začetkom druge vojne. Ko sem imel šest let, se je moja mati možila z Jurjem iz sosednje vasi. Pred tem sem ga videl samo enkrat, ko je mamó pod roko gnal na žeganje na goro.

Ohcet je bila sredi zime, Jur je prigabucal do nas v črnih gumi škornjih, čez ramo pa mu je bingljaj par visokih gozdarjev. Do cerkve jih je nesel, da se je potem v zakristiji preobul. Čeprav je bil siromak, v gumi škornjih se pa vseeno ni hotel oženiti. Zeleno lovsko obleko si je bojda sposodil od sosedá. Moja mati je imela siv kostim, čezenj pa črn balonar. »Nobenega asparagusa ne bo v laseh, krancelj je že davno šel!« je rekla njena priča, ki je bila tudi njena birmanska botra. Tako sta bila mladoporočenca bolj podobna pogrebčema kot pa ženinu in nevesti. Ohcet je bila klavrna, čeprav Rožejevi niso slabo živeli in bi lahko bili napravili svatbo, kot je bilo pri boljših hišah v navadi. Ampak Tereza je menila, da ne bi bilo primerno, saj je bila nevesta že čez dvajset, ženin krepko čez trideset, jaz pa sem imel šest let. Kaj bo potem slavlje, da bodo vaščani imeli še več za povedati. Gostilne na dan poroke niso zaprli in ko je Jur s svojim starešino prišel po nevesto, je Ladinekov Pepi, ki se je oklepal šanka, ravno prav glasno pripomnil: »Pobi bi šrangali, pa ne bomo, saj je že davno sfretana!«

Jur in mama sta potem šla vsaksebi peš tistih pet kilometrov do vaše cerkve, kaplan ju je zvezal do smrti in potem jo je Jur mimo našega doma gnal na svoj dom, v sosednjo vas, na Fleretovo. Jaz sem se bal, da bom moral iti za mamó. Njo sem imel rad, ampak Jur, ta mi ni bil všeč. Niti pogledal me ni, prijazne besede ni imel zame. Pri stari mami Terezi mi ni nič manjkalo, pasel sem tri krave, pobiral sadje, se zvečer smukal med pivci po oštariji in zgodaj čul to in ono, tudi marsikaj, kar ni bilo za otroška ušesa ... Na večer poroke so imeli v gostilni vsi veliko povedati in se niso preveč ozirali na to, da sem jaz v sobi. Kadar je pogovor le predaleč zaneslo, ko se ni slišalo drugega kot fuk pa pizda pa kurac, takrat se je le nekdo oglašil: »Pobi, ahtajte, megla je v bajti!« Bil sem še premajhen, da bi vedel, da sem tista megla jaz.

Dan po ohceti sta prišla Jur in mama pome. Do takrat še nikoli nisem občutil tolikšne žalosti, kot me je obhajala, ko je mama tlačila moje hlače in cikle v cejno. S seboj sem hotel vzeti lesen vozek na prava okrogla lesena kolesa, ki mi ga je izrezljal stari oče za lanski god. Oklenil sem se mamine roke in pazil, da nisem jokál vpričo Jurja. Mama se od doma ni nič poslavljalá, samo »zbogom« je rekla in že sva stopila čez prag. Za šankom je Ladinski Pepi s svojim čistim tenorjem zapel naprej, drugi fantje pa so povzeli za njim: »Tadruži dan po ohceti, ko skupaj sva ležala, se celo noč je jokala, tud urce ni zaspala ...« Tista žalostna melodija me je potem spremljala do mostu čez potok, katerega šumenje je preglasilo fantovsko petje ...

Brez besed smo capljali po zbroganem snegu, Jur spredaj, jaz za njim, mati pa zadaj. Navkreber je bilo najteže, tu pa tam je zdrsnilo, da je padel enkrat eden, drugič drugi. Jur je vsakič zaklel, mati pa vzdihnila. Po dobri uri smo prišli na vrh, kjer je Jur obstal, iz notranjega žepa potegnil pristrčnico, kot je rekel flaškonu oglate oblike, in krepko potegnil.

»Švicam!« je rekel kot v pojasnilo. Mati me je z levico prijela za roko, desnico pa iztegnila v smeri proti vasi spodaj v dolini in tiho zašepetala: »Lej, Vilček, tamle je najin novi dom!« Samo pokimal sem, saj nisem točno vedel, kam je kazala. Nisem hotel vedeti. Moj dom je bil vendar pri Rožeju, pri stari mami Terezi, pri Linči, Murki in Bavhi ...

Približali smo se stavbi čisto ob potoku, na koncu vasi, zadaj se je dvigal hribček borovih dreves. Hiša je bila pol iz kamna, pol iz lesa, na prisojni strani vsa obraščena z brajdo, ki je v tem letnem času brez življenja suho štrlela na vse strani, silila v okna in vrata in se ovijala že okrog dimnika ... Polovica hiše je bil mlin. Mlinsko kolo je bilo vpeto v vodila čisto ob steni, da je bučča voda iz korita dan in noč špricala po zidu in tako zlizala omet, da je sivo špičasto kamenje ostro štrlelo iz zidu in je stena zgledala kot kak gorski greben pod slapom. Hiša je imela en vhod, na lopi pa so bila vrata na desno v mlin, na levo pa si stopil v črno kuhinjo. Vse se mi je zdelo mokro, mračno, temno. Moj prejšnji dom je bil sončen, z večjimi okni, tale kočura tu pa je bila ena sama mokra, črna luknja. Iz lope so na dile vodile strme, od črvov načete stopnice, vsaka druga je manjkala, tiste, ki so še bile zataknjene v zareze, pa so bile videti sumljivo napokane in trhle. Jur je odprl vrata v kamro, kjer je na nizki ozki postelji z obribanimi končniki ležal suhljat, že skorajda pepelnato siv možiček. Pri postelji je sedela ženska z zamazano belo ruto, izpod katere so gledali redki sivi lasje.

»Sta le prišla! Spet blodi, komaj sem mu zbila vročino, ko mu ne morem rdeče pese več spraviti dol, če pa ne zine!«

Moja mati je tiho vzdihnila: »Bi bilo treba dohtarja pa gospoda dobit, če so tako bogi! A čujete, kako jim hrope v prsih!«

Ženica, Jurjeva mati, je zamahnila s koščeno roko: »Kolkokrat mu je že hropelo, pa je minilo!« Bila je zgubana, presušena, njena koža se mi je zdela kot zmečkan papir, gledala pa je tako živo, da njene oči nekako niso spadale v ta uveli obraz. Stal sem za maminim hrbtom, v tisti črni čumnati nisem videl drugega kot pepelnati starčkov obraz in bele starkine oči. Ko je svoj pogled zapičila vame, se mi je zdelo, da me bo prebodla, in nagonsko sem se potuhnil v gubo materinega balonarja. Jurjeva mati je počasi, besedo za besedo, urezala v tišino, ki je ni motilo drugega kot glasno bolnikovo hropenje: »A tale je bil zraven! No, bo pa ovce pasel!« Že nekaj dni po najinem prihodu sem pri južini dobil kľofuto okoli ušes. Mati je na mizo postavila koruzni močnik brez zabele in latvo kozjega mleka, starka je malo južine predevala v šalico in nesla svojemu možu, Jur pa je brez besed vstopil v kuhinjo, v kateri je bila edina luč svetloba z ognjišča, me počil po licu in zarjovel: »Ti, smrkavec, če misliš, da boš samo jedel, delali bomo pa drugi, boš šel služiti! Ležal si do sonca, mat' je pa koze molzla!«

Mati me je nežno pogledala in se proseče obrnila k možu: »Saj je še tako majhen! Bo že, naj se malo privadi!«

Jur je srdito zajemal močnik in s polnimi usti odrezal: »Še pol panolce mrzle vode ni vreden!« Takrat sem prvič videl solze v maminih očeh. Zbrisala je žlico po mizi: »Kaj tako črtiš poba, a nisi prej vedel za njega?«

»Ne, nisem!« je siknil Jur in zapustil mizo.

Prva pomladanska otoplitev je vzela starega Flereta. Jaz sem spal na dilah, na kupu pšenične slame, čezenj je bil pogrtnjen na vseh koncih preluknjani in prežrt hodni prtič, odet pa sem bil s starimi jopiči ... Na noč, ko je starček izdihnil, se je v planke zaletaval skovir, se zapletel v brajdo, ki je ravno dobivala popke in če se ne bi bil bal njegovih krempljev, bi ga lahko bil ujel. V plankah je zevala polmetrska odprtina, nagnil sem se skozi jo in opazoval ptiča, kako se je vztrajno boril, da se je trudoma izmotal iz ovijalke. Noč je bila svetla, v graben, kamor je v tem letnem času le za kako uro posijalo sonce, je s polno lučjo sevala okrogla luna. Skovir je zmagovito vzprhotal in odletel, iz spodnje kamre pa sem zaslišal: »Jezus, umrl je!« In potem tekanje po hiši, jok, prižiganje trsk ... Zjutraj sem moral k sosedu prositi za trugo. Kmet je imel zmeraj suh in oblan les za take slučaje, saj je bil krajevni dobavitelj krst. Ko sem prišel, je bil ravno v delavnici. Razkazal mi je, kako ima narezane deske: kratke za majhne otroke in dolge za odrasle.

»Bomo zbili, veš da, zvečer bo truga pri vas! Povej Jurju, da naj kozo zakolje za lon!«

Tepen sem bil za vsako malenkost. Če je ovca ali koza samo stegnila mevl proti kakšnemu grmu ali -bog ne daj- po fižoli ali solati, je pela palica. Imeli smo tudi pujska in ko se je bližal čas koline, je Jur kuhal smolo, da bi prase dostojno obarali. Jur je že pred južno smrdel po šnopsu, nekaj ga je ujezilo in ko sem šel mimo kurišča, kjer je talil smolo, me je stransko pogledal, vtaknil palico v žarečo brozgo in špricnil po moji goli nogi, da se je gosta, lepljiva vrela smola prijelala moje mlade kože: »Služit boš šel, saj nisi za nič! Pol panolce mrzle vode nisi vreden! Bi vsaj v goščo šel pa kake veje sklestil, pa še za pašo nisi! Tak pastir, ovce tebe pasejo, ne pa ti ovce!«

Mati se ni smela kaj dosti potegniti za mene, saj sem včasih videl, da je tudi njo sunil v prsi ali trebuh, če je bila preveč prijazna z mano. No, nekaj mesecev po ohceti sem dobil sestro, čez dobro leto še brata, pa potem spet sestro. V šolo sem šel, če je bil čas in če sem imel kaj obleči, doma sem imel dela več kot dovolj. Treba je bilo na njivo, v štalo, na pašo, paziti otroke, nabirati čaje za pozimi, pa borovnice, jagode, ostroge, od jutra do večera. Spat smo hodili še pri svetlem, saj ni bilo razsvetljave, vstajali pa s prvim svitom. Sadjali smo imeli kar precej, še sodec vina je Jur naprešal vsako leto. Spil ga je pa tudi že do božiča, da ga mama ni imela

niti za vinski čaj, ko je bila spet v kimpeti. Otroci so prihajali eden za drugim, ležali smo kar na kupu, trije na dilah, najmlajši zraven mame in ata, eden zraven stare bice, ki jo je tudi že jemala bolezen. Umrla je januarja, julija pa je šla za njo še triletna Micika, ki se je najedla volčjih česenj. Mati jo je vso noč nosila na rokah, otroče je kar naprej bruhalo, vpilo, neslo jo je postrani, driska jo je čisto posušila in izžela. Preden je omahnila materi na rokah, je mama začudeno gledala v njene razširjene zenice: »Pa kaj 'ma ta otrok tak' smešne oči!«

Jur je vedno bolj pil, jaz pa sem bil zmeraj bolj v napoto. Pa niti ni bilo največje sile za hrano, saj je mlin mlél vsak dan in je bila za lon zmeraj merica moke. Enkrat pšenične, drugič ajdove, tretjič koruzne ... kar so pač prinesli v mletje. A otrok je bilo veliko, Micika se še ni ohladila, je že prijoval na svet Zdravček. Pa Jože, za njim še Peter in Pavlek, oba naenkrat.

Čeprav sem delal kot živina, v mlinu sem bil že čisto samostojen, se je Jur vseeno zmenil pri sosedu, kjer so delali truge, da bom šel služiti. Imeli so veliko kmetijo in manj otrok. Prav bi jim prišle ene pridne moške roke, saj so se pri njih rojevale skoraj same punčke. Takrat sem imel že 17 let. Pri Fleretu sem bil vsaj mamin sin, imela me je rada, mi skrivaj dajala potuho in priboljške. Pri sosedu pa je bilo vsega konec. Pri hrani so mi priškrnili, pri delu pa nalogali, da sem se vidno sušil. Moji podplati so bili ena sama velika gnojna rana. Obuvala nisem imel in ko sem bil poleti bos na strnišču pa v gošči, sem se tu pa tam kresnil in ena rana se še ni zacelila, že je zazevala druga, vse skupaj se je okužilo in zagnojilo in nazadnje nisem mogel več hoditi. Sosed me je pognal, naj se poberem, dokler ne bom spet delal. Ker »brez dela ni jela in za lenuha ni kruha«, je še podkrepil svojo odločitev. Bolj po kolenih kot po podplatih sem se plazil po hribu in na večer klečal in jokal na Fleretovem pragu. Nisem mogel reči, da sem doma, ker nisem več vedel, kje je moj dom. Najbrž samo pri Rožeju ... Na pragu me je prva zagledala Nanika in začela vpiti od veselja: »Mama, mama, Vili je zunaj!« Žugal sem ji s prstom, naj molči, kajti bal sem se, da bi me zalotil Jur. Mama je počasi prišla po lopi in nejeverno strmela vame. Ko je videla moje noge, so se ji udrle solze. Skrivala je objokan obraz v zamazan predpasnik, nato pa odločno pristopila k meni, me prijelala pod pazduho in me dvignila. Bila je suha in zgarana, ampak jaz sem bil še bolj drobčen in ni bilo treba veliko napora, da me je zvelkala na lopo. Pokleknil sem na stopnice, ona pa me je spodaj podpirala in potiskala in me nekako spravila na podstrešje.

V trenutku sem zadremal, zvečer pa me je prebudilo Jurjevo rohnjenje in otroški jok. Nato je hiša zaspala, vse se je umirilo, ko sem zaslišal enakomerno trkanje na leseno leho. Mati je previdno dvignila desko, ki je pokrivala luknjo nad stopnicami, in mi na pod postavila skledico vročega mlečnega riža. »Ne ropotaj, čist tiho pojej!« in že je ni bilo več.

Tako me je potem hranila trikrat na dan in niti otroci, ki so spali na podstrešju, niso vedeli, da sem doma ... mama jim je rekla, da sem prišel in spet šel ...

Nekega jutra pa me je prebudil vrišč. Med vpitjem sem spoznal glas sosedu, pri katerem sem služil: »Kaj ne veš, doma je, kje pa bo! Zajca je ukradel, zdaj ga pa še skrivate!«

Potem sem slišal Jurjevo vpitje pa materino priznanje, da sem res doma. Nato so vsi, Jur, sosed in za njima mati priropotali na dile, Jur me je za lase potegnil iz gnezda, me sklofotal, sosed me je vlekel za lase in mati je vpila: »Jezus, kam si dal pa zajca?«

Ni pomagalo, da sem jim dopovedoval, da zajca nisem ukradel. Če bi ga, bi priznal, tako so me lasali in klofotali, ampak ga nisem. Klofute in lasanje so bolele, ampak ne tako kot začudene, široko odprte oči moje matere, ki je svoj prežgodaj postarani obraz čisto približala mojemu in ponavljala: »Kje imaš zajca, Vilč, kje imaš zajca?!« Kar stal sem in nisem čutil ne klofut ne razumel Jurjevega preklinjanja, samo materine besede so me usekale kot britev. Da mi ni verjela, da je bolj verjela sosedu, tega ji nisem mogel odpustiti.

Čeprav so me noge še zmeraj hudičeve skelele, sem se iztrgal Jurju in sosedu, pogledal mamu v rdeče oči in zavpil: »Mama, tudi vi mi ne verjamete!« Skočil sem skoraj z vrha stopnic, planil ven, na zrak in tek, tek, ozrl sem se šele z vrha hriba. Na pragu so stali vsi trije in gledali za mano. Mislim, da mi bo mama pomahala, me poklicala nazaj. Najbrž si ni upala zaradi Jurja.

Obrnil sem se in šel. V gozdu sem slekel srajco, jo pretrgal in z njo ovil stopala. Razmišljal sem, da bi šel k Rožeju, ampak stare mame Tereze ni več bilo, pa saj se tudi nismo niti enkrat videli, odkar sem odšel od doma. Tako sem brez cilja hodil in hodil, stiskal zobe in vmes jokal, preklinjal mamu, ki me je izdala, preklinjal cel svet in svojo usodo. Po nekaj kilometrih hoje sem na nekem kozolcu zaspal in vse popoldne in celo noč ostal tam. Imel sem skoraj 18, po nekaj urah premišljevanja sem se odločil: vzel bom življenje v svoje roke. To takrat ni bilo niti običajno niti enostavno. Takrat smo otroci morali ubogati starše, posebej otroci revnih staršev smo bili nekako označeni, da bomo tudi ostali reveži. Tisti materin očitajoči pogled mi je dal moči, me je potisnil naprej, da še sam sebe nisem spoznal. Zjutraj sem potrkal na lopna vrata hiše, ki je stala malo stran od kozolca. Naletel sem na prijazno ženico, ki sem ji povedal, da grem v mesto iskat delo, da pa sem strašansko lačen. Prvič v življenju sem prosil. Pa mi nekako ni šlo preveč težko z jezika. Ženska mi je dala mleka in kruha, še krajec kruha in svinjske masti za zraven, dobil pa sem tudi preveliko srajco in cokle, ki so bili last njenega strica, ki je pred kratkim umrl. →

→ Moja mati je v stiski vedno molila, zmeraj pa me je tudi učila: »Tudi zahvaliti se je treba bogu, če usliši naše prošnje!«

Pot do mesta sem prehodil v molitvi. Malo sem prosil, da bi dobil delo za denar, malo sem se zahvaljeval za cikle in srajco in kruh z mastjo ...

Potem sem trkal na vrata ... spraševal, kje je kakšna delavnica, vsi so odkimali in me tiščali čez prag. Nazadnje sem prišel do župnišča, kjer se je mežnar ravno pripravljaj, da bi odtrojančil večerni Ave Marija.

»Pri Vasletu bi te pa mogoče vzeli, so glih vajenca nagnali, ker je žemlje kradel!« Pokazal mi je, kje je »Pri Vasletu«, spustili so me noter, lastnik je rekel: »Pridi ob dveh jutraj, kruh se ponoči peče!«

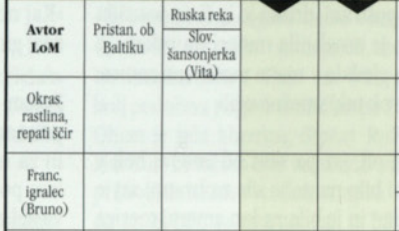
Nisem upal povedati, da nimam kje prespati. Zavlekel sem se v drvarnico, hvala bogu ni bilo mrzlo, in tudi zaspati si nisem upal, da ne bi zamudil. Poslušal sem cerkveno uro, ki je vsako polno uro oznanila čas. Deset minut pred drugo sem stal pred pekarno. Učil sem se hitro, za malico sem dobil vsak dan štručko, podnevi nakradel sadja, da sem preživel do prve plače. Nekaj noči sem prespal v župnišču, ker sem mežnarju po pravici povedal, kako je z mano. In ta mežnar, bog mu daj nebesa, je potem šel k Vasletu in izprosil posteljo za mene.

Vsak dinar sem zložil na kup, kupil si nisem nič. Delal sem ponoči, dopoldne spal, popoldne pomagal še na pokopališču, kar mi je tudi mežnar napeljal. Kopal sem jame, jih zasipal, za lon dobil tu pa tam kak kovanec in začelo se je nabirati. Navsezadnje me je Vasle vzljudil bolj kot lastnega sina, ki ni bil nič prida. Ni se mu dalo delati, šel je nekam po svetu in bojda izgini v Kanadi ... No, Vitica moja, naprej pa že več. Vasletova hčerka je tvoja stara mama.

Vitica posluša, leži na kavču, gleda v strop in s polnim grlom solza vpraša: »Dedi, a si zvedel, kdaj sta umrla Jur in tvoja mama?«

»Sem. Ko sem jamo skopal, sem zvedel. Za oba.«

Križanka junij /julij 2009

				Zvita beračica iz Jamnice	Špan. žen. ime	Slov. vaterpolist (Matjaž)	Japon. drobiž	Hrvaški časnik	Portugal. politik (Dos Santos)	Notranji del zapestja	Verdijeva opera
				Indij. zdravil. metoda							
Avtor LoM	Pristan. ob Baltiku	Ruska reka									
		Slov. šansonjerka (Vita)				Srb. moško ime					
Okras. rastlina, repati ščir						Tovarna gospod. opr. (krat.)					
								Franc. voznik F1 (Ayrton) Eleja			
Franc. igralec (Bruno)					Vodilo, gibalo						
					Nasprotje reda, kaos					1,000.000	Plašnost
Letovišče ob Zenevskem jezeru						Vzdevek Oliverja Mikarja			Milan Pintar		
						Del oblačila			Gorovje v Mongoliji		
Število, številka (krat.)			Norveško mesto				Izgon, pregnanstvo				
			Kem. simb. za selen				Antič. prist. v Italiji				
Velika divja mačka				Najštevil. slovanski narod					Krilo rim. konjenice		
24. črka abecede				Tona (simb.)					Samost. podjetnik (krat.)		
				23. julij				Hrvaško moš. ime			
								100 m ²			
					Bivša jugosl. armada (krat.)				Organ za voh		
					Orel v germ. mitologiji				Sredina tinte		

Ugankarski slovarček:

ABENDRA – pristanišče ob Baltiku / AJURVEDA – indijska zdravilna metoda / EANES – portugalski politik (Dos Santos)

NES – norveško mesto / SAJANI – gorovje v Mongoliji / UL – slovenski vaterpolist (Matjaž)

SLOVO

**Kakor list,
ki pade z drevesa na tla,
tako hitro so šolska leta mimo nas šla.
Vsako hitreje je minilo,
veliko lepih in čustvenih trenutkov je pustilo.**

**Zdaj se poslavljamo,
si lepe trenutke želimo,
jih zavedno v srcu obdržimo
in na sošolce ne pozabimo.**

**Od osnovne šole se poslavljamo
in s strahom,
a polni upanja
novim ciljem naproti stopamo.**

**Nima smisla,
da bi zdaj žalovali in jokali,
bodimo čim bolj veseli in razigrani,
izkoristimo sleherne trenutke,
ki so nam ostali,
da bomo šolske dni v čim lepšem spominu obdržali.**

»Pa misliš, da je mama kdaj zvedela, da si dobil delo v pekarni in vse to?«

»O tem bova pa kdaj drugič ... Zdaj pojdi na tržnico in prinesi nekaj pomaranč pa banan za babico in zame. Saj veš, stara sva že, morava pojesti veliko vitaminov!«

»O, ne, dedi, pa ravno zdaj, ko dežuje!«

Pobožam jo po gostih, črnih kodrih, ona pa me pogleda s tistimi nebeško modrimi očmi in si z dlanjo pokrije usta: »Oprosti, dedi, že tečem. Saj vem, nič ni težko, če se mora!«

Konec

maketa

Aleksander Grudnik

3. SREČANJE PRESELJENCEV Z OBMOČJA RUDARJENJA PREMOGOVNIKA VELENJE

Na srečanju je bila pri Kozolcu Kulturnice v Gaberkah postavljena maketa Družmirja, ki jo je sponzoriral Premogovnik Velenje, izdelal pa IB PROCAD Ljubljana. Njena izdelava je trajala približno pol leta, pri tem je bilo vidno sodelovanje Aleksandra Grudnika. Več o maketi in srečanju v naslednji številki Lista.

SPOMIN

*V prvem razredu smo se spoznali
in skupaj odkrivali nov svet.
Skupaj smo iskali življenjsko si cesto
po vseh zaprašenih poteh.*

*Delili smo si pesmi in sanje,
biserne trenutke z roko v roki smejoč,
vsi smo verjeli vanje,
da se uresniči to nekoč.*

*V dolgih letih smo se spoznavali,
skozi katera smo dobri prijatelji postajali.
A vedeli smo,
da nekoč končalo se bo.*

*Sčasoma se vsaka zgodba neha
in se novo poglavje odpre.
Ni nam več do solz in smeha,
se nova zgodba prične.*

*Iz osnovne šole odletimo proč
kakor ptice iz gnezda,
le spomini nas bodo vezali
kot nekoč.*

*Nikdar več ne bo
kot včeraj!
Tujci nam prekrizajo poti,
a sošolci stari v srcu ostanejo za zmeraj.
Nikdar ne zabrišemo sledi!*

*Zdaj ni čas za solze,
ker vsaka stvar ima svojo spravo,
vsaka pesem svoj sijaj,
ta pa se bo kot spomin vtisnila v srce!*

Marjeta Drev, 9. a, OŠ Šoštanj

Vabljeni!

8. 7. 2009 ob 18. uri
na Trgu svobode v Šoštanju
festival uličnih gledališč

ANA DESETNICA

7. in 8. 8. 2009 ob 19. uri
na Družmirskem jezeru
festival za mlade

SMALLFEST

Prečudovito poletje vam želi
ZAVOD ZA KULTURO ŠOŠTANJ

Velenje

Sp Do 35

LIST OBČINE

2009

352(497.4 šoštanj)

9004907,6/7

COBISS

KNJARNICA VELENJE

Fotografski nagradni natečaj: **Kje(r) sem doma?**

Spoštovani (na)tečajniki!

Veseli nas, da ste se pridružili naši ideji. Veseli smo, ker vidimo, da znate opaziti in videti lepote svojega kraja. Želeli bi še več! Šoštanj, oziroma občina Šoštanj je le ena. Na naš natečaj je prispelo šest fotografij. Pri izboru je spet sodelovala ista komisija, ki je anonimno ocenjevala vaša prispela dela, ki je žal omejena na majhen izbor. **Priporočajo, da pošiljate fotografije, kjer je vaš kraj ŠE bolj prepoznaven. Saj veste, na koncu leta bo izšel koledar in verjetno boste s ponosom pokazali na svoj izdelek.** Tako je komisija za fotografijo meseca JUNIJA izbrala Klemna Belaviča. Mi pa nadaljujemo z natečajem po pogojih objavljenih v **List št. 2/XVI**. Toplo vabljeni!

Fotografirajte in pošljite na e-mail: list.revija@gmail.com.
Zavod za kulturo Šoštanj, revija List, uredništvo:

Fotografija: junij
Klemen Belavič: Maketa Šoštanja